

Tema broja: Uskrs

„Evo čovjeka – što pisah, pisah“:
Raspeti - uskrsli - proslavljeni

Vazmeno trodnevlje u
Svetoj Zemlji

Isus nije ni
Sai Baba ni Muhamed

Gospine poruke i uskrsnuće

*Sretan
Uskrs!*

Poruka za sadašnji trenutak
Plod korizmenog odricanja

Gospina škola
Načela Kraljice Mira
S fra Slavkom u Gospinoj školi: Vjera
Penjemo se!
Vidioci govore
Prihvatiti sebe

Laici i njihovo poslanje
Evangelizacija prezrenih

**Kršćanska obitelj
pred suvremenim izazovima**
Ljubav je uskrsnula!
Tko je na prvome mjestu u mojem srcu?
Demografski poraz

Aktualnosti iz Crkve
Susret pape Franje sa suvremenim
duhovnim pokretima u Crkvi

Godina posvećenog života
Otkriti radost susreta s Riječju

S kršćanskog Istoka
Tri dara duhovnoga vođe

Duhovnost prirode
Priroda – drugi svezak Svetoga pisma
Marijino ime upisano u biljkama

Marija, zagovornica Hrvata
Majka Božja od Kamenitih vrata

Znanost i vjera
Slijepi knjižničar Jorge iliti mračni srednji vijek

Poticaaj za lectio divina
Dnevna misna čitanja

Draga djeco!
I danas mi Svevišnji dopusti da sam s vama i da vas vodim na putu obraćenja. Mnoga su se srca zatvorila milosti i oglušila na moj poziv. Vi, dječice, molite i borite se protiv napasti i svih zlih planova koje vam preko modernizma đavao nudi. Budite jaki u molitvi i s križem u rukama molite da vas zlo ne upotrijebi i ne pobijedi u vama. Ja sam s vama i molim za vas. Hvala vam što ste se odazvali momu pozivu.“
25. ožujka 2015.

Iz sadržaja

Fotografiju na naslovnici snimila Lidija Paris

Tema broja: Uskrs

„Evo čovjeka – što pisah, pisah“, FRA T. PERVAN
Vazmeno trodnevlje u Svetoj Zemlji, FRA A. ŠAKOTA
Isus nije ni Sai Baba ni Muhamed, FRA M. KNEZOVIĆ
Gospine poruke i uskrsnuće, L. PARIS

Poruka za sadašnji trenutak

Plod korizmenog odricanja, FRA I. DUGANDŽIĆ

Gospina škola

Načela Kraljice Mira, FRA M. ŠAKOTA
Penjemo sel, M. ZAPPELLA
Prihvatiti sebe, FRA A. VUČKOVIĆ
S fra Slavkom u Gospinoj školi: Vjera, , FRA M. ŠAKOTA

Laici i njihovo poslanje

Evangelizacija prezrenih, F. MIHALJ

Kršćanska obitelj

Ljubav je uskrsnula!, R. RUKAVINA
Tko je na prvome mjestu u mojem srcu? K. MILETIĆ
Demografski poraz, B. SKOKO

Aktualnosti iz Crkve

Susret pape Franje sa suvremenim duhovnim pokretima u Crkvi, FRA T. PERVAN

Godina posvećenog života

Otkriti radost susreta s Riječju, FRA D. BOLČIĆ

S kršćanskog Istoka

Tri dara duhovnoga vođe, L. PARIS

Duhovnost prirode

Priroda – drugi svezak Svetoga pisma, FRA B. VULETA
Marijino ime upisano u biljkama, FRA M. CRVENKA

Marija, zagovornica Hrvata

Majka Božja od Kamenitih vrata, FRA K. LOVRIĆ

Znanost i vjera

Slijepi knjižničar Jorge iliti mračni srednji vijek, IVICA MUSIĆ

Poticaaj za lectio divina

Dnevna misna čitanja, L. PARIS

Uvodnik

UREDNIK
MARIO VASILJ
TOTIN

POSTOJE TRENUTCI U ŽIVOTU KADA NAM NIKAKVO PROMIŠLJANJE NE DONOSI JASNOĆU, TRENUTCI U KOJIMA JE SVAKA LOGIKA ISKLJUČENA, TRENUTCI KADA JEDNOSTAVNO OSTANEMO BEZ RIJEČI. Zacijelo je to osjećala i Marija Magdalena stojeći pred grobom u koji bijaše položeno Isusovo tijelo. Pred grobom ništa nije sigurno pa ni vjera. Iskustvo takvih trenutaka imamo svi! Kako razbistriti kušnje u vjeri?

U vremenu u kojem živimo često je sve površno i „na brzinu“: naši svakodnevni susreti, komunikacija, posao koji obavljamo, informacije koje primamo, hrana koju jedemo... Sve treba biti definirano brzo, doslovce jednim „klikom“. Za drukčija rješenja jednostavno nemamo strpljenja.

No, kada je u pitanju vjera, stvari postaju bitno drukčije. Iz evanđeoskih izvješća čitamo da vjera ne dolazi jednim „klikom“, nego je to put, proces. I učenicima će trebati vremena da im se „razbistri“, da shvate što se s Isusom i s njima dogodilo. Potrebno je, dakle, i vrijeme i popriličan životni hod da bi se „digla magla“ i vjera nam postala jasnija.

Na naslovnoj stranici novoga broja *Glasnika* stoji rascvjetala grančica. To se cvjetanje događa upravo sada, u vremenu kada slavimo Uskrs.

No, do cvjetanja nije došlo odjednom. Prethodila je duga zima. Sve klice cvata bile su tu, u drvetu, no tek su sada izbile, propupale, „uskrsnule“. Cijenjeni čitatelji *Glasnika mira*, želim da se i u vama dogodi takvo cvjetanje. U svima vama! A osobito u vama u kojima je u ovom trenutku svojevrsno stanje „zime“ i kojima je nejasno kako bi to uopće bilo moguće. Vjerujte, moguće je!

Svi se tekstovi ovoga broja *Glasnika* izravno ili neizravno nadahnjuju porukama Žene koja je povjerovala da je „Bogu sve moguće“ i žele u vama probuditi i učvrstiti tu istu vjeru. Svi izviri iz toplih i vjerom ispunjenih srdaca pa se duboko nadam da će svojom jasnoćom i toplinom razgaliti i obasjati vaše duše kako bi klice vjere, ljubavi i nade koje su posijane duboko u vama proklijale, rasle i rodile divnim plodom. I nitko sretniji od nas bude li to tako jer je to prvi i konačan smisao objavljivanja ovoga lista. Dogodi li se to, javite nam! Radovat ćemo se zajedno s vama. Nama će to biti znak da smo zaista vjesnici proljeća, mira i uskrsnuća. Ne bude li tako, javite nam da se ispravljamo. Cijenjeni čitatelji, u svoje ime i u ime uredništva *Glasnika mira* želim vam čestit Uskrs! Uskrs u vama!

GLASNIK MIRA
Utemeljitelj i nakladnik
Informativni centar MIR Međugorje
Glavni urednik
Mario Vasilj Totin
e-mail: mario.vasilj@medjugorje.hr
Tel.: 00 387 36 653 323
Zamjenica glavnog urednika i služba pretplate
Lidija Paris
e-mail: lidija_paris@medjugorje.hr
Tel: 00 387 36 653 342
Lektura
Zdenka Leženić
Grafičko oblikovanje
SHIFT, Mostar
Tisak
FramZiral, Mostar

List je prijavljen kod Ministarstva prosvjete, znanosti, kulture i športa Hercegovačko-neretvanske županije pod brojem R-05-05-42-2175-86/06 od 12. siječnja 2006.
Godišnja pretplata (12 brojeva): Hrvatska 120 HRK, BiH 30 KM, europske zemlje 30 €, Švicarska 50 CHF, USA i Kanada 42 €, Južna Amerika 48 €, Australija 51 €
UPLATE
Iz BiH u KM: Informativni centar MIR Međugorje d.o.o. - Glasnik mira. Naziv banke: Unicredit Bank, Žiroračun broj 33 8120 2 20114 5352
Iz Hrvatske u HRK: Informativni centar MIR Međugorje d.o.o. - Glasnik mira. Adresa: Gospin trg 1, 88266 Međugorje, Bosna i Hercegovina, Naziv banke: Splitska banka/Societe Generale Group, Broj računa: 2330003-1152749911, IBAN: HR3923300031152749911, SWIFT SB: SOGEHR22
Iz Švicarske u CHF: Katholische Kroatienmission, Postfach 9057, 8036 Zürich. Naziv banke: UBS AG Zürich – Wiedikon (0270/00), Kontonummer: 805418.40A (svrha uplate: Glasnik mira), IBAN: CH63 0027 0270 8054 1840 A, BIC: UBSWCHZH80A, UBS Postkonto Nr: 80-2-2
Iz svih zemalja EU u €: Informativni centar MIR Međugorje d.o.o. Čitluk, Gospin trg 1, 88266 Međugorje. Naziv banke: LIGA BANK EG (svrha uplate: Glasnik mira), BIC: GENODEF1M05, IBAN: DE88750903000002155044
Za sve valute iz drugih zemalja: Informativni centar MIR Međugorje d.o.o. - Glasnik mira. Naziv banke: UniCredit Bank, SWIFT: UNCRBA 22, IBAN: BA 39 3380 6048 0281 0221 (svrha uplate: Glasnik mira)
Adresa Glasnik mira, Gospin trg 1, 88266, Međugorje, BiH
e-mail: glasnikmira@medjugorje.hr, **Internet:** www.medjugorje.hr, www.medjugorje.hr/hr/glasnik-mira

U skladu s dekretom pape Urbana VIII. i uredbom II. vatikanskog koncila, nakladnik izjavljuje da nema nakanu preteći sud Crkve o nadnaravnosti prirode događaja i poruka o kojima je riječ na ovim stranicama. Taj sud pripada kompetentnom autoritetu Crkve, kome se autor potpuno podvrgava. Riječi poput “ukazanja, čudesa, poruke” i slično imaju ovdje vrijednost ljudskog svjedočenja.

PLOD KORIZMENOG ODRICANJA

NAŠE ODLUKE KRATKA DAHA

Iskustvo nas uvijek iznova uči kako su naše plemenite odluke kratka daha. Pripremajući se za uskrсну ispovijed, obično se razočarani osvrćemo na početak korizme i žalimo što je većina naših velikodušnih odluka ostala samo lijepa, neostvarena želja. Teško nam je pomiriti se s činjenicom da nismo ni molili ni postili kako smo bili zamislili i Bogu obećali. Nije nam uspjelo ni siromašnih se sjetiti u onoj mjeri u kojoj smo planirali. A korizma je relativno kratko vrijeme – samo četrdeset dana. I još se k tomu čudimo kako je brzo prošla. A mi ipak nismo uspjeli svoje dobre odluke pretočiti u djelo. Što onda reći za naš život koji je puno dulji? Kako oplemeniti svakodnevicu života u kojoj smo trajno na kušnji?

Biblija govori o putu na kojem se čovjek može umoriti, klonuti, razočarati, ali i naći okrjepu i nastaviti dalje. Starozavjetna scena s umornim i razočaranim prorokom Ilijom slika je kušnje koja se neprestance ponavlja, ali i jamstvo okrjepa s kojom možemo računati. Usred svoje razočaranosti Ilija čuje tajanstven glas: *Ustani i jedi jer je pred tobom dalek put. Ustao je, jео i pio. Okrijepljen tom hranom, išao je četrdeset dana i četrdeset noći sve do Božje gore Horeba.* (1 Kr 19, 7-8) Vrednujući i dobra i loša čovjekova iskustva na životnome putu, psalmist se molitvom obraća Bogu: *Odvrti moje oči da ne vide ništavost, život mi čuvaj na putu svojem.* (Ps 119, 37) Svjestan da ima i krivih putova koji se čovjeku nude, on usrdno moli: *Duh tvoj dobri nek me po ravnu putu vodi!* (Ps 143, 10)

Jedno je od osnovnih biblijskih iskustava da čovjek često zaluta na putu, da izabere pogriješan smjer. No ni to ne mora značiti beznađnu situaciju. Uvijek je moguće napraviti zaokret i vratiti se pravomu putu jer to Bog čovjeku omogućuje. Zato proroci trajno pozivaju na obraćenje, i narod i pojedinca. U Božje ime Izaija poručuje narodu: *Meni se obrati, jer ja sam te otkupio.* (Iz 44, 22) Svjestan čovjekove sklonosti grijehu i njegove nemoći da se sam obrati, Jeremija moli Boga da mu on to omogući: *Obrati me, da se obratim, jer ti si, Jahve, Bog moj.* (Jr 31, 18)

OBRAĆENJE JE DAR MILOSTI

Jedan od razloga besplodnosti naše korizme je u tome što zaboravljamo da je i naše obraćenje moguće samo ako ga primimo kao milost od Boga. Umjesto toga, mi se oslanjamo na svoje slabe sile koje nisu dostatne. Na to nas upozorava i Gospa kad kaže da su se „mnoga srca zatorila milosti“. I za to nam Biblija nudi puno primjera. Tako prorok Zaharija predbacuje svome narodu njegov neposlus Bogu: *Otvrdnuše srcem kao kremen, da ne bi čuli*

FRA IVAN
DUGANDŽIĆ

Zakon i riječi koje im je slao Jahve nad Vojskama, svojim duhom, preko drevnih proroka. (Zah 7, 12) Prorok Jeremija je toliko ogorčen na grijehе svoga naroda da gotovo ne vidi nikakvu mogućnost popravka ljudskog okorjelog srca kad kaže: *Podmuklije od svega je srce. Jedva popravljivo, tko da ga pronikne?* (Jr 17, 9) A Izaija, jednako tako razočaran stanjem naroda, kao da lagano prigovara Bogu što je to dopustio: *Zašto, o Jahve, zašto nas puštaš da lutamo daleko od tvojih putova, zašto si dao da nam srce otvrdne da se tebe više ne bojimo?* (Iz 63, 17)

Nije Bog kriv za naša lutanja, već zloupotrijebljena sloboda kojom nas je on obdario. Nije slobodan onaj čovjek koji misli da je sloboda u tome da činim što god hoću, već da u ljubavi izaberem bolje i da tome ostanem vjerran, bez obzira na cijenu, kao što je Krist svoju slobodu platio cijenom života na križu. Zato Pavao poručuje: *Za slobodu nas Krist oslobodi* (Gal 5, 1), da bi samo nekoliko redaka dalje to pretočio u moralni zahtjev koji logično proizlazi iz darovane slobode: *Doista, vi ste, braćo, na slobodu pozvani! Samo neka ta sloboda ne bude izlikom tijelu, nego – ljubavlju služite jedni drugima.* (5, 13)

Poganska filozofska misao uvijek se oslanjala i oslanja na slobodu koju čovjek sam za sebe izbora, ne birajući sredstva, pri čemu je drugi čovjek često žrtva, a kršćanska misao polazi od slobode koju je omogućio Krist, plativši je u ljubavi žrtvom vlastitog života. U konačnici poganska se misao nadahnjuje slobodom bez Boga, a kršćanska slobodom koja dolazi od Boga. Plod poganske misli bila je i opasna krilatica koja je našla pristaše i u Pavlovoj kršćanskoj zajednici u Korintu: *Sve mi je dopušteno!*, opravdavajući time moralnu raspuštenost. Apostolov odgovor na to glasi: *Ali sve nije korisno... Ali ja neću ničemu robovati* (1 Kor 6, 12), podsjećajući Korinćane što se dogodilo s njima na krštenju: *Zar ne znate da je vaše tijelo hram Duha Svetoga, koji stanuje u vama i koji vam je dan od Boga... Proslavite, dakle, Boga svojim tijelom!* (6, 19)

ĐAVOLSKЕ ZAMKE I SPLETKE

Bez molitve i posta čovjek uopće ne može postati svjestan zla koje je u njemu i koje se očituje u njegovim zlim djelima. A naše srce od zla može očistiti samo Božja milost. Zato Gospa u jednoj od svojih poruka upozorava: „Molite, draga djeco! Samo tako ćete moći spoznati sve zlo što je u vama i predati ga Gospodinu kako bi Gospodin potpuno očistio vaša srca.“ (4. prosinca 1986.) Molitva i post nužno su sredstvo čišćenja naše nutrine i tako našeg obraćenja. Molitva je izraz i dokaz naše potrebe za Bogom, a post nam pokazuje jesmo li sposobni

Snimio: Miroslav Vranković

odreći se nečega bez čega možemo biti, a što nas možda zarobljava. Post nam otkriva možemo li vladati sobom ili nešto drugo vlada nama, možemo li se uvijek opredijeliti za ono što je *volja Božja: što je dobro, ugodno i savršeno* (Rim 12, 2) ili ćemo se prepustiti „planovima koja nam preko modernizma đavao nudi“? – kako Gospa upozorava.

Svaki čovjek u biti želi biti slobodan i ljudi se svim sredstvima bore za slobodu mišljenja, izražavanja, ponašanja. Nitko ne želi da mu drugi nešto propisuje i tako sužuje prostor njegove slobode. Zar nije onda pravi apsurd da mnogi ljudi uživaju u različitim ovisnostima, dakle rado prihvaćaju da postanu robovi i izgube svoju slobodu? Upravo je tu post nezaobilazno sredstvo da čovjek ponovno postane svjestan svoje slobode i da se za nju izbori.

MOLITVA S POGLEDOM NA KRIŽ

Charles de Foucauld definira molitvu kao „promatranje Isusa s ljubavlju“.

To možemo ostvariti na različite načine. Promatramo ga s ljubavlju svaki put kad ga prepoznamo u siromašnima, bolesnima, napuštenima i prezrenima s kojima se on poistovjetio i kad im u njegovo ime iskažemo ljubav (usp. Mt 25, 40). S ljubavlju ga možemo promatrati u njegovoj riječi koja je „riječ života vječnoga“ ili dok mu se klanjamo u Presvetom Oltarskom Sakramentu. Ipak, možda ga najintenzivnije promatramo s ljubavlju dok u korizmenom vremenu promatramo njegov patnički lik i razmatramo njegovu muku što ju je podnio za naše spasenje.

To nije nikakva religiozna sladunjavost, već povijesna stvarnost koja poziva na nasljedovanje: *Tko želi ići za mnom, neka se odreče samoga sebe, neka uzme svoj križ i neka me slijedi.* (Mk 8, 34) Divljenje prema Isusu koji zaslužuje da ga se slijedi pokazuju čak i oni koji nisu imali sreću da darom milosti povjeruju u njegovo božanstvo, kao primjerice

njemački filozof židovskog porijekla E. Bloch, koji kaže: „Kršćanska vjera kao ni jedna druga živi od povijesnih realnosti svoga utemeljitelja, ona je u bitnome nasljedovanje njegova životnog puta, a ne neke kultne slike. U njemu je na djelu bio čovjek koji je bio u svemu dobar, što prije nikome nije uspjelo. Pridružio se siromasima i prezrenima, ali ih nije promatrao s visoka. A njegov pogled prema nebu bio je kritika mjenjača novca u Hramu i vlastodržaca. Posljedica toga je: prvi će biti posljednji. Isus je protiv vladajuće sile znak koji se protivi, a svijet se tom znaku usprotivio znakom križa; križ je odgovor svijeta na kršćansku ljubav.“

To je razlog zašto kršćanin moli s pogledom na križ, točnije na Raspetoga. Molitva nije samo jedna od brojnih kršćanskih dužnosti koju bi moglo zamijeniti i nešto drugo. Molitva i vjera dvije su stvarnosti koje se ne mogu razdvojiti. One egzistiraju usporedo jedna s drugom. Molitva je srž, bit vjere. To je najkonkretniji oblik ostvarenja vjere. Zato je ona i jedini pravi kriterij ili mjerilo snage i dubine našeg procesa obraćenja. Ljudi su danas nezadovoljni svijetom kakav jest. Svi bi rado živjeli u drukčijem i boljem svijetu, ali malo ih je koji su spremni početi sebe mijenjati. A bez naše osobne promjene nema ni promijenjenog svijeta. S nama taj novi svijet može već sad i ovdje postati stvarnost. To je najdublji smisao svakog našeg odricanja i posta. Na to nas i Gospa trajno poziva.

EVO ČOVJEKA - ŠTO PISAH, PISAH Raspeti – uskrsli – proslavljeni

FRA TOMISLAV
PERVAN

Kad je Pilat, ta povijesna rubna pojava, nasilni rimski namjesnik u Judeji (pa i prema onome što o njemu svjedoči Novi zavjet), zapovjednik rimske oružane snage i politički upravitelj Palestine, za vladavine cara Tiberija, osudio na smrtnu kaznu na križu putujućega propovjednika i proroka, Isusa iz Nazareta, vjerojatno je htio onom odbojnom kretanjem ruke ili završnim potezom pera zabiti zadnji čavao na križu ili staviti zauvijek točku na **i** na neugodnu epizodu toga jutra, onoga Velikoga petka.

SUSREO SE S NEOBIČNIM ŽIDOVOM PROTIV KOGA SU IZNOSILI GROZOMORNE OPTUŽNICE („MI IMAMO ZAKON I PO ZAKONU ON MORA UMRIJETI!“ – IV 19, 7), S NJIM SE NEVOLJKO UPUSTIO U NEVEZANE RAZGOVORE KOJI SU SA ZRENIKA ISUSOVE OSOBE BACILI POSVE NOVO SVJETLO NA PITANJE VLASTI, OVLASTI, KRALJEVANJA, ISTINE. I na kraju nije bilo jasno tko komu suđi, tko je sudac, a tko osuđenik, *sub specie aeternitatis*,

pod zrenikom ili lupom vječnosti. Nakon duga nećkanja i natezanja te židovskih prijetnji osudio je Nazarenca na smrtnu kaznu, „povlaštenu“ samo za buntovne robove te onodobne gerilce i ustanike protiv rimske vlasti, političke prevratnike i buntovnike u rimsko doba. *Ibis ad cruce* (*Ići ćeš na križ*), bijahu najstrašnije riječi koje je optuženik i okrivljenik mogao čuti na svoje uši. Smrt na križu bijaše najgrozniji oblik umiranja u to doba. Sami su se Rimljani gozili pri pomisli na križ, a veliki

rimski državnik, filozof i govornik M. T. Ciceron, jednom se izrazio kako je smrt na križu najokrutniji i najstrašniji oblik smrti te da spomen križa mora biti daleko i od očiju i od ušiju rimskih građana. Rimski građani nikada nisu bili razapinjani; taj način kažnjavanja i umiranja bijaše „povlastica“ za buntovne robove i strance prevratnike. Nakon tih kratko izgovorenih triju riječi presude, četvorica bi vojnika pograbila nesretnika, uslijedilo bi teško bičevanje, a onda bi osuđeni nesretnik morao nositi svoj križ na mjesto razapinjanja. Golgota, Kalvarija, Lubanjsko mjesto bijaše u Jeruzalemu mjesto gdje se ta kazna u to doba izvršavala. U Rimljana bi osuđenik nakon strašne smrtno bor-

be te umiranja gušenjem – što je kod fizički otpornijih i snažnijih znalo trajati i više dana – bio prepušten divljim zvijerima ili pticama, a potom bi se truplo, nepokopano, bacilo u kakvu jamu.

Redovito smo u nedoumici kad se danas pitamo koji je prvi pisani trag o Isusu Kristu u povijesti. Reći ćemo na prvi mah da su to spisi Novoga zavjeta. Možda je ipak prvi pisani trag o Isusu zabilježen u onim poreznim knjigama u koje su se morali unijeti Josip i Marija u Betlehemu, u danima kada je Isus rođen. Pretpostavljamo da je tako, makar nije jasno je li se Isus rodio prije ili poslije popisa pučanstva. Isus je jednom zgodom pisao po zemlji, kad su mu doveli onu ženu zatečenu u preljubu, o čemu govori osmo poglavlje Ivanova Evanđelja, ali je to pisano u pijesku i ne znamo što je pisao. Međutim, već je za Isusova života ostavljen pisani trag koji nije sačuvan. Svejedno, ipak je o njemu nešto zapisano, izričito svjedočanstvo, napisano povrh njegove glave na križu.

Naime, upravo je ovaj rimski namjesnik Poncije Pilat, da bi cijelu pravosudnu lakrdiju i travestiju oko neobična suđenja čudaku iz Galileje priveo kraju, da bi mu se i na križu narugao, ili pak da bi još više razjario Židove koji su ga iz zavisti doveli i izručili njemu da bi mu on kao Rimljanin izrekao smrtnu presudu, dao povrh Isusova križa staviti natpis. Dao je zabilježiti ime krivca te njego-

Upravo je križ mjesto gdje se odigrava završno „sve ili ništa“. Da Isus nije uskrsnuo, i njegova bi poruka i riječ bile „nitko i ništa“. Sve bi otišlo utaman! Sav onaj lijepo izrečen i naviješten program ljubavi, sve riječi Govora na gori i predivne slike kojima se izražavao, sve bi palo u zaborav, prekrila bi povijesna prašina ili bi ostale lijepe riječi kao jednoga Sokrata ili Cicerona.

vu krivnju, i to na tri (!) onodobno u Palestini službena jezika: „Isus Nazarećanin – kralj židovski!“ To bi bio zacijelo prvi pisani trag o Isusu, iz rimskih izvora, pisan rimskom rukom! Kao da je time Pilat htio poručiti: „Da, ovako svršavaju samozvani kraljevi koji se dižu protiv cara u Rimu i velikoga imperija. Ovo je svima trajna opomena, napose Židovima koji se stalno bune i komešaju, koji svako malo vremena podižu bune. Ovako će skončati svi koji budu slijedili primjer ovoga Nazarećanina...“ I nekako u tom stilu možemo nastaviti zamišljati Pilatove misli i promišljanja. Na židovske prigovore da ne stavlja natpis da je Isus Nazarećanin kralj židovski, nego da se takvim „pravio“, „gradio“, Pilat gnjevno odgovara: „Što pisah, pisah! – *Quod scripsi, scripsi!*“

Zapravo je tim prvim pisanim tragom o Isusu te natpisom povrh Isusove glave taj isti Pilat izrekao i ostavio oporučno za svu potonju povijest stvarnu i veliku istinu o Isusu Kristu. Proglašavajući ironično Isusa kraljem,

taj je Rimljanin napisao nedvojbenu istinu o Isusu. Čini se da se samo Nebo poslužilo tim rimskim činovnikom da bi cijelomu svijetu i svemiru proglasilo Isusa Kraljem, i nehotice. Sve se može sagledati i u svjetlu filozofije povijesti, dubljega značenja povijesnih zbivanja. Isus jest Kralj. Pilat je nekom nesvjesnom čudnom igrom, ali i Božjom promisli, upao u cijelu priču kao sporedna uloga (pa se stoga i govori o „Pilatu u Vjerovannju“). Glavnu riječ ima ubuduće za cijelu povijest upravo ovaj Raspeti – koji je s drveta križa zavladao svijetom. Onaj koji je s drveta (đavao) pobijedio (u Edenu), na drvetu križa bijaše i poražen. Križ bijaše Isusova nulta točka, njegov zemni svršetak. Križ bijaše i mjesto konačne ljudske „ovrhe“ nad Isusom. Danas je popularno govoriti o „ovrhama“. Ovdje se dogodila stvarna ovrha, ostao je bez igdje ičega, vojnici su sve njegovo razdijelili, njemu je samo pripao križ. To je njegovo vlasništvo za svu povijest. Ali križ je bio zaokret i obrat. Tu se zaokrenula povijest svijeta i čovjeka u drugom smjeru. Pilat je zacijelo mislio da je osudom i tim potezom pera okončao i tu neugodnu epizodu. Međutim, grdno se prevario. Svojim činom on je postigao upravo suprotan učinak.

Križ bijaše u Isusovu životu ona nulta točka gdje je sve svršilo. Nije mogao umaknuti tragičnoj smrti i križu, a s križa je vapio: „Bože moj, Bože moj, zašto si me ostavio?“ Kad mu je postalo jasno da mu nema „spasa“, samo je izustio: „U ruke tvoje, Oče, izručujem duh svoj!“ i „Svršeno je!“ Nulta točka s koje nema povratka. Ali ta nulta točka bijaše početak nečega revolucionarnoga što nitko nije očekivao, pa ni najbliži suradnici Raspetoga.

Bog ga je uslišio. Spasio ga. Uskrsnuo od mrtvih iz groba. Smrt je mrtva, život živi. Život preko smrti, život upravo kroz smrt. I dok je Isus u grobu, Bog započinje nešto iz temelja novo. Novo stvaranje. Smrt je otada i za nas postala nitko i ništa jer je Isus proživio sve naše „ništetnosti“, nulte točke u životu. Propatio ih i stoga je bio uslišan.

Upravo je križ mjesto gdje se odigrava završno „sve ili ništa“. Da Isus nije uskrsnuo, i njegova bi poruka

i riječ bile „nitko i ništa“. Sve bi otišlo utaman! Sav onaj lijepo izrečen i naviješten program ljubavi, sve riječi Govora na gori i predivne slike kojima se izražavao, sve bi palo u zaborav, prekrila bi povijesna prašina ili bi ostale lijepe riječi kao jednoga Sokrata ili Cicerona. Malo bismo znali o tome Isusu koga je Pilat dao razapeti. Bio bi svrstan u plejadu onih koji su pokušavali učiniti i promijeniti nešto u svijetu, ali su sramotno bankrotirali, doživjeli osobni poraz. Bez Uskrsa, bez Duhova nema Radosne vijesti, nema misija, nema Crkve. Tek uskrsnuće aktivira Isusovu poruku. Uskrs je ona „sklopka“ koja „aktivira“, uključuje vječni energetska izvor koji nikada ne prestaje davati energiju. Jer je i Evanđelje prošlo kroz Isusov križ i smrt. Uskrsnuće kao kvantni skok i iskorak u božansku zazbilju.

Stoga je Uskrs daleko više od očekivanja života nakon smrti. Oduvijek su ljudi iščekivali nešto nakon smrti. Imali su nadanja, slutnje. To je naravno, to je čisto ljudski, utkano u naše gene. Ali novi život, preobraženi život, život s Kristom uskrsnim, život u Kristu, to postoji samo u kršćanstvu i već ovdje. Mi nismo religija pobjednika, slavodobitnika. Znamen naše vjere nije Uskrsli, nego križ. I to svjesno, jer je upravo križ ona nulta točka, kad ništa nemamo u ruci, kad smo sasma nemoćni. Kada ništa nemamo, tada možemo vjerovati da Bog čini svoje i stvara novo. Uskrs je jedina alternativa očaju, depresiji, beznađu i bespuću života. Stoga smo mi, vjernici, ljudi nade.

Učenici i sljedbenici onoga Raspetoga na Golgoti doskora su, u snazi Duha Svetoga, napustili svoje domove i zavičaj, zaputili se u cijeli ondašnji svijet, pronijeli Rimskim Carstvom nauk Isusa – Raspetoga i Uskrsloga. Sagledajmo samo panoramu ondašnjega Carstva pa će nam biti zornije i jasnije protežnice i učinci svega onoga što su Isusovi učenici uspjeli u nevjerojatno kratkome vremenu. Carstvo se protezalo od Mezopotamije do Atlantika, od Egipta i sjevernoafričke pustinje do Britanskoga otočja. Onkraj granica Carstva živjeli su „barbari“ koji se nisu dali impresionirati kulturom, filozofijom i umjetnošću rimskoga imperija, nego su činili sve da spase svoju slobodu, napose germanska i slavenska plemena.

Međutim, nutarnja, „subverzivna“ snaga novoga Boga, kršćanskoga – Raspetoga i Uskrsloga – pala je kod svih njih na prijamljivo tlo i spremno srce. Riječ je pala na plodno tlo koje bijaše spremno prihvatiti Poruku i u samome milijunskom Rimu koji bijaše – kako ga opisuju onodobni rimski pisci i satiričari – nešto kao kloaka cijeloga svijeta, kamo se slijevao sav ljudski otpad i klatež, dok je izvana svojom pojavom i građevnim zdanjima velebno i blistavo sjao u svome carskom sjaju. Novi je nauk imao velika odjeka među običnim pukom, ali i među barbarima koji su s granica Carstva nadirali prema Rimu. Svima je radosna vijest o Uskrsnome donosila poruku mira, punine života ovdje i u vječnosti. Novi je kršćanski Bog u Isusu Kristu rušio grčki Olimp, rimski Panteon, germanska i keltska božanstva, najprije u običnom puku, a potom i među društvenim elitama.

Sveti Ignacije Loyolski jednom je zgodom rekao: Mnogi ljudi i ne slute što bi sve Bog mogao s njima učiniti, samo kad bi mu se naskroz predali i do kraja izručili. To od nas vjernika danas i ovdje traži Raspeti i Uskrsli da bismo se mogli suočiti s poganstvom koje se oko nas sve više širi i zahvaća velika prostranstva, napose ona ozemlja koja su gotovo dva tisućljeća slovila kao kršćanska i Kristova. I nas šalje kao nekoć učenike da budemo glasnici, misionari njegove radosne vijesti slobode, mira, novoga stvorenja.

BOŽJI PREVRAT

Uskrs je završni Božji prevrat u svijetu. Istinska revolucija.

Nenasilna, ali sveprožimajuća.

Na Uskrs se Bog očitovao u posve novu svjetlu, ponudio posve drukčiju sliku o sebi.

Nije to više Bog kakvim su ga ljudi zamišljali ili predstavljali, nije to više onaj monstrum protiv koga se i danas bore mnogi ateisti, staroga i novoga kova.

Bog našega Uskrsa jest takav da ga u takvu izdanju nijedan čovjek nije mogao ni zamisliti ni izmisliti. Isusovo je uskrsnuće od mrtvih srčika svih onih preduvjeta koji su u temeljima ljudskih prava i čovjekova dostojanstva.

Slobodna i pravna, slobodarska država živi od pretpostavki koje nikakva država ni ustav ne mogu stvoriti ni zajamčiti. Čovjek se upustio u pustolovinu zbog svoje slobode. Uskrs je pretpostavka koju ne možemo stvoriti, on je pretpostavka i preduvjet naše slobode i dostojanstva.

U Isusu Kristu na križu sam se Stvoritelj učinio nemoćnim.

Nije uzvratilo nasiljem na nasilje u trenutku kad su ljudi prikovali na križ njegova Sina.

Ne, tim činom na križu Bog se stavio na stranu svih žrtava svih vremena i spašava ih od vječne smrti i zaborava.

Raspeti i Uskrsli vraća pravdu svima koji su bilo kada pali kao žrtve nasilja i nepravde. Bog nije Bog moćnika i silnika koji na svoj način kroje drugima svoju, a ne Božju pravdu, jer su i sami svoju imperijalnu moć podignuli na nepravdi i nasilju, kostima drugih.

Prepušta samima sebi one koji mu se rugaju i ismijavaju ga.

On je na strani poniženih i prezrenih. Sve je to Bog potvrdio na sam Uskrs. Od smrti ovoga Pravednika na križu nitko se više ne mora plašiti da će ga pogoditi munja ili *fetva* ako Boga prezre ili na njega pohuli nekom karikaturom.

Isusovo je uskrsnuće rađanje naše slobode, i u odnosu na nas, a i na Boga. Bog nas snubi, nikada on ne prisiljava. Čini nas slobodnima, prepušta nas našoj slobodi.

VAZMENO TRODNEVLJE U SVETOJ ZEMLJI

U prošlom broju *Glasnika mira* ukratko sam pisao o korizmenim osobitostima Svete Zemlje. Naravno, o onim najvažnijima. Stoga u ovom broju želim opisati liturgiju vazmenoga trodnevlja u svetom gradu Jeruzalemu. Otajstvo Kristova vazma ne obuhvaća samo nedjelju. Kristov uskrs je pasha, prijelaz preko muke, smrti i ukopa do uskrsnoga jutra. Valja odmah napomenuti da je opis vazmenoga trodnevlja vrlo zahtjevan, jer je današnji način slavljenja uvelike određen spletom raznih tradicija i okolnosti. Zato ću iskoristiti priliku i navesti ih ukratko da bi čitatelj bolje razumio smisao samih slavlja.

Uskrsno bdijenje u Crkvi Isusova groba u Jeruzalemu

FRA ANTONIO
ŠAKOTA

TREBA ZNATI DA TIH DANA LITURGIJE U SVETIM MJESTIMA POSTAJU I „PARALITURGIJE“. U slavljenjima se teži za dramaturgijom. Kroz cijelu povijest, hodočasnici u Svetoj Zemlji nastoje fizički pratiti Isusove stope, mjesta na kojima je boravio uklapati u bazilike, a liturgije prikazivati u skladu s biblijskim izvješćima. Netko će reći da je ljubljenje kamena primjesa primitivnih religija te da nam to uopće nije potrebno ni poželjno jer je naš Bog osoban pa se kao takav objavljuje posvuda. Ovo nikad nije niti će biti dovedeno u pitanje. Međutim, sva ta dramaturgija također ima svoj smisao. Dakako, ako ne izlazi iz okvira normalnoga, ljudskoga. Ona želi simbolizirati, prisjetiti, razbuditi žar za nasljedovanjem Krista u srcima onih koji u njoj sudjeluju, želi nas uključiti u povijest dugu 2000 godina te nas sjediniti sa svim hodočasnici koji su ta mjesta pohađali i nama ih ostavili u zalag. Treba nadodati da su mnogi elementi jeruzalemske liturgijske baštine ušli i u onu službeni, rimsku, te ju dodatno obogatili. Valja spomenuti obred čašćenja križa na Veliki petak ili same procesije, euharistijsko klanjanje na Veliki četvrtak na „grobovima“, što je ostatak jeruzalemske tradicije postavljanja Presvetoga Sakramenta na Veliki četvrtak na praznome grobu Kristovu. Drugo, da bi se moglo bolje shvatiti slavlja u Svetoj Zemlji i sve ovo već spomenuto, neizostavno je poznavati jedno djelo otkriveno koncem 19. st. Riječ je o *Hodočašću u Svetu Zemlju* koje je zabilježila Egerija koncem 4. st. Pri stvaranju i čuvanju jeruzalemskih liturgijskih tradicija ono je oduvijek bilo temeljna podloga. Kao treću okolnost možemo navesti *Status quo*. Riječ je o „pravilniku“ proglašenome 1852. koji se naziva *Status quo* jer se odnosi na stanje stvari u bazilikama Isusova rođenja, Isusova groba i Marijina Usnuća kakvo je bilo 100 godina ranije, tj. 1757. (Prema istom statusu, franjevci su u crkvi Marijina Usnuća izgubili sva prava vlasništva pa samo na svetkovinu Uznesenja Marijina smiju doći izmoliti jednu kratku molitvu.) Tim se statusom želi regulirati službovanje franjevaca, Grka pravoslavaca, Armenaca, ali i nekih drugih na navedenim mjestima. Ne ulazeći previše u detalje istoga statusa, samo ću kratko napomenuti da on, povijesno gledano, predstavlja veliku nepravdu nanесenu franjevcima: započela je sredinom 16. st. i kulminirala na Cvjetnicu 1757. Bez obzira na to što je u svojoj srži nepravedan, katkada čak i tragikomičan, danas je taj *Status quo* jedini način suživota na tim mjestima. Njegova je karakteristika što nikada nije bio zapisan pa se prava posjedovanja i djelovanja u navedenim mjestima mogu mijenjati, dobivati ili gubiti, oko njih se može dogovarati, ali uvijek u međusobnu odnosu zajedničâ koje u njima djeluju. Da bi ga se razumjelo, treba se vratiti u 18. st., što je postmodernom čovjeku vrlo teško. Napose je važno razumjeti težnju franjevaca koji ljubomorno čuvaju ono što na tim mjestima imaju, zato što nitko drugi iz katoličkoga svijeta nema pravo, niti bi imao pravo doći i djelovati na njima kada bi se fratri s njih povukli. Vjerujem da će nakon ovoga uvoda biti jasnija i simbolika samih slavlja.

A) VELIKI ČETVRTAK

Na Veliki četvrtak u ranim jutarnjim satima slavi se *Misa Večere Gospodnje*. Ako je ovaj podatak nekomu

smiješan, neka se sjeti prethodnoga opisa *Statusa quo*! Po tom istom statusu, na mjestima raspeća i groba fratri smiju slaviti mise samo u jutarnjim satima. I ne samo to! Vjerojatno je jedinstven slučaj u svijetu da se *Misa posvete ulja i Večere Gospodnje* ovdje slave zajedno, u isto vrijeme! Bazilika Isusova groba je i katedralna crkva, tako da na taj dan, ali i na sve dane u vazmenome trodnevlju, mise predslavi jeruzalemski patrijarh latinskoga obreda koji ima dopuštenje slaviti u bazilici samo ako su ga fratri u svečanoj procesiji u nju uveli!

U poslijepodnevnom satima jedan dio fratara odlazi u *Dvoranu Posljednje večere* gdje kustos Svete Zemlje vrši obred pranja nogu odabranim župljanima. Neki svrstavaju i ovo sveto mjesto u kontekst *Statusa quo*, no to nije točno, mada je kroz povijest poprimilo neke oblike toga statusa. Tako mi fratri možemo imati službene liturgijske čine na Veliki

Liturgije Velikoga četvrtka završavaju u Bazilici agonije u Getsemaniju noćnim bdijenjem kojim se prisjećamo Isusove molitve i već prolivene krvi na istome mjestu. Ta liturgija privlači mnoge hodočasnike jer se – za razliku od već spomenutih obreda koji se mole na latinskome – ovdje, između ostaloga, koriste živi jezici.

Uskrsno bdijenje u Crkvi Isusova groba u Jeruzalemu

Grčki pravoslavni svećenik baca ružine latice tijekom procesije na Uskrs

Cvjetnica s fratrima u Jeruzalemu

Vazmeno trodnevlje svakomu ovdje predstavlja snažno iskustvo radosna iščekivanja uskrsloga Gospodina koji će otrti suze s naših očiju, darovati nam sebe kao kruh života i vječno svjetlo koje obasjava tamu naših srdaca i vodi ih putem kojim je i sam hodio postavši nam u svemu jednak, osim u grijehu.

četvrtak obredom pranja nogu i na Duhove kada svečano molimo Il. večernju molitvu od svetkovine.

Nakon navedena obreda ista braća odlaze na molitvu k Armencima, u crkvu Arkanđela. To je za franjevce vrlo dirljiv liturgijski čin. Naime, kada smo 1551. bili izbačeni iz samostana koji se nalazi tik uz Dvoranu Posljednje večere, Armenci su nas bili primili te smo sljedećih osam godina boravili kod njih i vršili svoje liturgije u spomenutoj crkvi, sve dok se nismo smjestili u samostanu sv. Spasitelja, što je središnja kuća Kustodije Svete Zemlje sve do danas.

Liturgije Velikoga četvrtka završavaju u Bazilici agonije u Getsemaniju noćnim bdijenjem

kojim se prisjećamo Isusove molitve i već prolivene krvi na istome mjestu. Ta liturgija privlači mnoge hodočasnike jer se – za razliku od već spomenutih obreda koji se mole na latinsko-me – ovdje, između ostaloga, koriste živi jezici. Valja napomenuti da se Kustodija pobrinula i za to te izradila liturgijske knjižice na uporabu hodočasnika koji tako mogu pratiti sve molitve na više svjetskih jezika. Nakon molitve u Getsemaniju svi u procesiji odlaze u crkvu pijetlova pjeva gdje je Isus proboravio noć zatvoren i gdje ga je Šimun Petar zatajio. Dakle, već smo ušli u kasnu noć...

B) VELIKI PETAK

Što se tiče Velikoga petka, kratko ću spomenuti ono što

svi već znamo. Moli se obred Muke Gospodnje. Mi ga molimo u „grobu“ u jutarnjim satima. Tradiciju čašćenja križa već sam kratko spomenuo. O tome nam vrlo svečanim tonom opet piše Egerija. O križnome putu pisao sam u prošlom broju pa ću ga ovdje preskočiti. Gore spomenuta liturgijska dramatizacija svoj vrhunac doživljava vjerojatno u petak večer, kada u Svetome grobu slavimo obred Isusova ukopa. Tada dva đakona doslovno skidaju Isusa s križa (riječ je o za tu prigodu posebno napravljenom Isusovu kipu i drvetu križa), izbijajući čekićima čavle kojima je Gospodin bio na nj priboden. Potom ga druga dva đakona pomazuju prije ukopa te ga se na koncu i polaže u grob. U tome mi je obredu uvijek zanimljivo promatrati hodočasnike, čija se reakcija podudara s Egerijinim opisom: „Ne postoji nitko, ni mali ni veliki, koji u taj dan tijekom ta tri sata ne bi plakao na neizreciv način, zbog činjenice da je Gospodin sve to propatio radi nas.“

C) USKRS

Velika subota vjerojatno je najkonfuzniji dan vazmenoga trodnevlja. Već smo naišli na neke nelogičnosti uvjetovane

Statusom quo. Ta se uvjetovanost najviše osjeća baš toga dana: misu vazmenoga bdijenja slavimo u ranim jutarnjim satima! Ja se ponekad volim našaliti i reći: „Sva sreća da je bazilika zamračena pa se i ne osjeća previše je li dan ili noć!“ Kada se mi, koji sudjelujemo na toj liturgiji, vratimo u samostan, osjećamo potrebu čestitati Uskrs svima jer smo ga već proslavili dok drugi to odbijaju jer još uvijek poste u iščekivanju Svete noći koja je raspršila tmine grijeha.

Zato je nedjelja Uskrsa ipak „najregularniji“ dan u Velikome tjednu. Misa se slavi u Svetome grobu u 10 h. Fratrima, kao i uvijek, u procesiji odlaze u latinsku patrijaršiju po patrijarha i zajedno odlazimo prema Svetom grobu. Tako biva i nakon povratka. Zbog *Statusa quo* na čelu procesije uvijek se nalaze osobe obučene u tzv. *kawas*, odijelo policajaca iz otomanskoga razdoblja sa sabljom oko pasa i bičem u ruci, zato što je tako nekoć bilo. Valja nadodati kako se za Uskrs, kao i za sva velika slavlja, procesiji pridružuje i skupina domaćih izviđača pa naš svečani ulaz u crkve biva popraćen i glazbom. Misno je slavlje vrlo svečano i završava

procesijom oko samoga Groba. Procesija se zaustavlja četiri puta kako bi se isto toliko puta navijestio evanđeoski ulomak Uskrsnuća prema svim evanđelistima. Valja spomenuti i Uskrсни ponedjeljak kada hodočastimo u Emaus, mjesto gdje se Isus na putu objavio Šimunu i Kleofiji, dvojici učenika koji su ga prepoznali u lomljenju kruha (Lk 24, 13-32). Možemo reći da je Emaus danas patničko mjesto. Vrlo je blizu Jeruzalemu, a zbog političkih je razloga vrlo teško do njega doći. U njemu je ostala živjeti samo jedna kršćanska obitelj. Da se razumijemo, oni nemaju nekih posebnih problema s „drugima“

zbog kojih bi morali napustiti to mjesto. Razlog je uglavnom ekonomski jer su ondje prilike za normalan život gotovo svima uskraćene. Smisao hodočašća u Emaus je pružiti potporu jedinoj kršćanskoj obitelji koja je tamo ostala živjeti, ali i fratrima koji djeluju na mjestu na koje dolazi sve manje hodočasnika, zbog čega je mnogima postalo nezanimljivo. Na koncu ovoga prikaza netko se može pitati što je sa župljanima. Vjerujem da se iz svega navedenoga može zaključiti da župljani ne slijede sve navedene točke. Oni slave liturgije vazmenoga trodnevlja u uobičajenim terminima, a fratri

Smisao hodočašća u Emaus je pružiti potporu jedinoj kršćanskoj obitelji koja je tamo ostala živjeti, ali i fratrima koji djeluju na mjestu na koje dolazi sve manje hodočasnika, zbog čega je mnogima postalo nezanimljivo.

se sukladno tomu podijele pa neki sudjeluju sa župljanima dok većina ipak odlazi u Sveti grob. Na nekim se mjestima i susretamo. Franjevci su prije svega pozvani voditi brigu o svetim mjestima i o hodočasnima u Svetoj Zemlji još od 1342., kada ih je papa Klement VI. službeno postavio za čuvare svetih mjesta.

Sve u svemu, vazmeno trodnevlje svakomu ovdje predstavlja snažno iskustvo radosna iščekivanja uskrsloga Gospodina koji će otrti suze s naših očiju, darovati nam sebe kao kruh života i vječno svjetlo koje obasjava tamu naših srdaca i vodi ih putem kojim je i sam hodio postavši nam u svemu jednak, osim u grijehu.

Crkva Isusova groba u Jeruzalemu

ISUS

NIJE NI SAI BABA, NI MUHAMED

Nameće mi se misao da apostolima, ljudski gledano, nije bilo u interesu da Isus uskrsne. Koje me činjenice tjeraju razmišljati u takvu smjeru? Poznato je da su apostoli, svi osim Ivana, na svoj način zanjekali Isusa i napustili njegov križni put. Napustili su Isusa, a dobili su strah. Zapravo, za njih je Isus doživio svoj kraj i prije nego što je izdahnuo na drvetu križa. Uvukli su se u svoj strah koji je priječio svaku pomisao na Isusa. Da su apostoli povjerovali Isusovim riječima o tome kako će završiti svoj ovozemaljski hod, ne bi ga napustili unatoč prijetnjama i izazovu patnje. Očito je da je u njima puno više živjela ideja o svladavanju neprijatelja i preuzimanju zemaljske vlasti nego li pogled na kraljevanje na nebesima. Zato su apostoli bili iznenađeni, čak šokirani Isusovim dolaskom nakon uskrsnuća.

SIGURNO NIJE BILO LAKO POGLEDATI U OČI UČITELJA KOJEGA SU OSTAVILI SAMOGA MEĐU SVJETINOM I MUČITELJIMA. U tom su se pogledu susreli Isusova ljubav i izdaja apostola. Apostoli su nakon Isusova polaganja u grob možda konačno odahnuli jer je završila jedna mučna priča koju nisu mogli do kraja ispratiti, biti dio nje. Možda su osjećali da im je laknulo jer je otišao sa zemlje onaj zbog kojega su ih drugi prozivali i pokušavali diskreditirati?

Stoga mi se čini da upravo apostoli nisu imali nikakve potrebe kreirati priču o Isusovu uskrsnuću. Oni, prije

FRA MARIO
KNEŽOVIĆ

svoga, za uskrsnuće nisu bili pripravnici. Nisu očekivali nov početak. Bili su zarobljeni prošlošću. To najzornije potvrđuje i Isusov razgovor s dvojicom učenika na putu u Emaus. Učenici jasno govore da je s Isusom sve završilo i da su s njegovim tijelom njihove nade pokopane u grobu. Zato ne stoji podvala plaćenih svjedoka da su učenici Isusa ukrali i da prenose lažnu priču o uskrsnuću. Učenici su bez svoje volje postali preplašeni svjedoci susreta s Uskrsnim dok su bili iza zatvorenih vrata. Oni nemaju nikakva motiva širiti lažnu vijest o uskrsnuću jer time u zemaljskim okvirima ne dobivaju ništa. A ne možemo zaboraviti kako im je i Isus stalno predbacivao da im je

na pameti ono što je ljudsko i od ovoga svijeta. Bili su zemaljski. Uskrsli Isus stavio je apostole na novu i neočekivanu kušnju. Njihova se vjera i nevjera morala provjetriti. Igre skrivača više nije moglo biti.

Prijepori oko uskrsnuća postoje od Isusova ustajanja iz groba pa do danas. Potplaćeni svjedoci laži koje nagradiše židovski velikosvećenici niječu da je Isus ustao od mrtvih. I danas neki blaguju taj u laži zarađen kruh: Izvode se čudne konstrukcije i teorije zavjera kako je Isus uskrsnuo samo „u glavama“ apostola, a ne realno, što misle čak i neki moderni inozemni teolozi. Trebalo bi se upitati odakle i u naše doba dolaze takve konstrukcije. Odgovor je samo jedan. Ovaj svijet, svijet koji dobiva obrise *New agea* – Novoga svjetskoga poretka, ne može prihvatiti da je Isus Bog. Svijet će priznati da je postojao Isus koji je činio dobro, neobične stvari, čak i čudesa, ali da je uskrsnuo – to ne. Želi se kazati da je Isus po statusu jednak Buddhi, Muhamedu, Krišni, Sai Babi itd. Na putu stvaranja jedinstvene svjetske religije ne smije postojati superioran lik. Isusovo uskrsnuće je ipak nadmoć u odnosu na smrtnike koji se smatraju osnivačima religija. Zato sam naglas razmišljao da nije moguće povjerovati da su apostoli imali potrebu stvarati priču o uskrsnuću. Njih je uskrsnuće potreslo i zateklo!

Dokaza o Isusovu uskrsnuću imamo napretek. Isus se nije samo ukazao ženama na praznome grobu, nego i apostolima, pa pred 500 svjedoka, te je ostao četrdeset dana na zemlji kako bi poučavao apostole o Božjem kraljevstvu. U novije vrijeme znanost tvrdi da je Torinsko platno gotovo stopostotni dokaz Isusove muke. Znanstvenici tvrde kako vjerojatnost da je to platno krivotvorina iznosi 1 : 225 bilijuna. No, od svega je najvažnije ono što je sam Isus izgovorio: da su blaženi oni koji ne vide, a vjeruju. Uskrsnuće je pitanje vjere, a ne dokazivanja.

Uzaludna je naša vjera ako Isus nije uskrsnuo. To je ključ koji zatvara i otvara vrata svega što vjerujemo, nasljedujemo, učimo i svjedočimo. Ako Isus nije uskrsnuo, sve je uzaludno. Starozavjetna knjiga Propovjednika rekla bi da je „sve ispraznost“. Uskrsnuće je temelj vjere i navještaja kraljevstva Božjega. Isus je neumorno govorio svojim sljedbenicima da nije došao stvarati kraljevstvo ovoga svijeta, nego nebesko kraljevstvo. Bez pobjede nad smrću, najava toga kraljevstva vječnosti bila bi neostvariva iluzija. Dok se neumorno napinjemo u hrvanju s ovim propadljivim svijetom i grješnim i preljubničkim naraštajem, misao na Božje kraljevstvo skida nam teret s pleća. Naša je domovina na nebesima odakle dolaze prave radosti. Na putu smo za gore. Hodimo tako da dobijemo vijenac slave – onaj Božji.

TEMATSKI IZBOR GOSPINIH PORUKA S FOTOGRAFIJAMA MEĐUGORJA

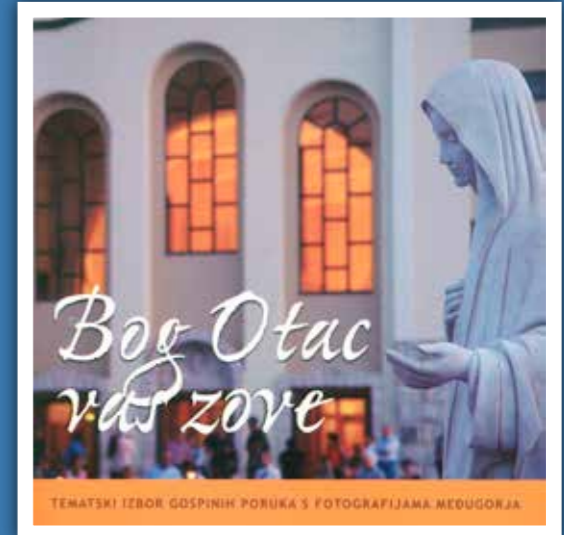
U knjižicama *Ja sam vaša Majka*, *Bog Otac vas zove* i *Pozivam vas na ljubav* nalazimo Gospine međugorske poruke okupljene oko tri ključne teme: Marijino majčinstvo, Božje očinstvo i ljubav kao srž kršćanskog života. Marijine majčinske riječi i pozive prate fotografije koje dočaravaju molitveno ozračje međugorskih molitvenih mjesta. Knjižice možete naći u Suvenirnici Informativnog centra MIR Međugorje.

Informativni centar MIR Međugorje
Gospin trg 1, BiH-88266 Međugorje
Bosna i Hercegovina
Internet: www.medjugorje.hr

Online Book Shop
www.emedjugorje.com
Tel.: +387 36 653 375
E-mail: shop@medjugorje.hr

Knjižara
Tel.: +387 36 653 375
E-mail: suvenirnica@medjugorje.hr

MEDUGORJE
www.emedjugorje.com

GOSPINE PORUKE I USKRSNUĆE

Naša se vjera može oslanjati na kulturološko okruženje, intimno uvjerenje ili logičko zaključivanje, ali je najsnažnija kada počiva na osobnom iskustvu. U svojoj ljudskosti imamo potrebu poistovjetiti se sa sadržajima koje nam vjera nudi. Možda su nam zato nekako najbliži oni vidovi Isusova života koji su usporedivi s onim što i sami proživljavamo: njegovo djetinjstvo, njegovo propovijedanje, njegova patnja... Kada dođemo do uskrsnuća, do Isusovih ukazanja učenicima i njegova uzašašća, čini se da više nismo na poznatom i prepoznatljivom terenu, da je to izvan iskustvenoga dometa većine kršćana. Ili možda ipak nije? Činjenica je da nam je o tome nekako teže govoriti jer nam je to teže pojmiti. Ako upitamo one koji su doživjeli radikalno obraćenje, koji su prešli iz tame u svjetlo, koje je Bog preveo iz smrti u život, vidjet ćemo da uskrsnuće prepoznaju i da se s njime mogu poistovjetiti.

ONI KOJI „VJERUJU U MEĐUGORJE“ (ŠTO JE ZAPRAVO VRLO NETOČAN IZRAZ), SVOJE UVJERENJE TEMELJE NA POVJERENJU. Na povjerenju u riječi šestero ljudi koji već više od trideset godina uporno i ustrajno, neobično strpljivo, možemo reći čak i ponizno, govore jedno te isto, kod kojih znanost nije utvrdila nikakvu patologiju, koje Crkva blagonaklono prati, kojima ne zabranjuje govoriti ni svjedočiti. Znamo da Crkva intervenira bez oklijevanja kada se negdje događa nešto što ugrožava vjeru. Međugorski vidioци i poruke vjeru, naprotiv, potiču i osnažuju. Oni nisu pozvani ni poslani tumačiti poruke. Oni ih prenose.

BITNE NIJANSE

Često i prečesto čujemo da su Gospine poruke jednostavne, da se stalno ponavljaju, da u njima nema ničeg novog, da je to pojednostavnjenje evanđelja i slično. Ne zvuči li to pomalo omalovažavajuće? Istina je da poruka dolazi preko ljudskoga kanala, da međugorski vidioци nisu nikakvi „akademski građani“, no iz povijesti Marijinih ukazanja znamo da Božji izbor u ovoj vrsti nebeske intervencije najčešće pada upravo na takve obične ljude. Kada govorimo o Gospinim porukama (o onima koje su vidioци

LIDIJA PARIS

USKRSNUĆE SE NE MOŽE OBJASNITI, NO ONO U SRCU BUDI TAKAV ŽAR, TAKVO ODUŠEVLJENJE, TAKVU SIGURNOST DA GA SE NE MOŽE PREŠUTJETI.

napisali vlastoručno), ako vjerujemo da su međugorski vidioци doista na nadnaravan način povezani s nebeskim stvarnostima, govorimo o riječima koje (kroz filter) dolaze od osobe koja je bila najintimnije povezana s Božjim naumom sjedinjenja svijeta s otajstvom presveto-ga Trojstva. Govorimo o Mariji iz Nazareta, jednostavnoj seoskoj djevojci koja je postala Majka Crkve, Kraljica neba i zemlje, koja je više od Abrahama, Mojsija i svih proroka Staroga zavjeta zajedno primjer i uzor vjere. Jesu li oni koji katkada pomalo visoka govore o porukama ikada doista uronili u njih, jesu li ih doista upoznali, jesu li ih sve pročitali ili su samo bacili površan pogled na njih i izjavili da je to „opet isto“? U porukama se mnoge stvari ponavljaju, no u njima ne treba tražiti ono što je uvijek isto, nego ono što je svaki put drukčije. U svakoj poruci postoji nešto što se ponavlja, ali uvijek i neka *nijansa* koju ne bismo smjeli izgubiti iz vida i koja je možda sržna. Iako se Sveto pismo i Gospine poruke ne može i ne smije stavljati na istu razinu, Bog nas toga sačuvao, usporednice nam pomažu provjeriti u kojoj su mjeri poruke u skladu s Božjom riječi. U Starom i Novom zavjetu mnoge se stvari ponavljaju, tri su sinoptička evanđelja na prvi pogled posve slična, no Crkva već 2000 godina u njima otkriva one

nijanse koje ih razlikuju i iz kojih izvlačimo pouke od bitne važnosti.

PORUKE, EVANĐELJA I USKRSNUĆE

Marija je osobno iskusila Isusovu patnju i smrt na križu, ali ima i osobnoga udjela u njegovoj pobjedi. Osobno je doživjela uznesenje i rajsku slavu. Uskrsna proslava pripada Marijino osobnom iskustvu, ali su njezine poruke upućene nama koji kročimo ovom suznom dolinom i koji na uskrsnuće gledamo kroz prizmu patnje, muke i smrti. U Gospinim porukama, izraz *uskrsnuće* pojavljuje se desetak puta i to u porukama danima između 25. ožujka 1996. i 25. listopada 2011. U desetak poruka koje spominju uskrsnuće i koje su većinom dane u uskrsnom liturgijskom vremenu, filigranski su utkani pojmovi kao što su *buđenje, procvat, promjena, obnova, život, radost, sloboda,*

U porukama se mnoge stvari ponavljaju, no u njima ne treba tražiti ono što je uvijek isto, nego ono što je svaki put drukčije.

svjetlost, ljubav, nježnost, povjerenje, pobjeda, svjedočenje. Jedan se pak pojam ponavlja deset puta: to je **obraćenje**. Nema uskrsnuća bez obraćenja. Koju nam pouku može dati ovaj vokabular i postoje li usporednice između njega i Svetoga pisma? Kod svih evanđelista primjećujemo da ne nalaze pravih riječi da bi opisali uskrsnuće. Uskrsnuće je nešto nepojmljivo. Učenici su vidjeli Lazara kako izlazi iz groba, no Lazar je i poslije toga „uskrsnuća“ ostao samo običan čovjek. S Isusom se događa nešto drugo, nešto drukčije. On je istodobno prepoznatljiv i neprepoznatljiv. Isti je i drukčiji. Kod učenika vidimo strah, sumnju, čuđenje, ali i radost, no ponad svega poslanje i svjedočenje. Uskrsnuće se ne može objasniti, no ono u srcu budi takav žar, takvo oduševljenje, takvu sigurnost da ga se ne može prešutjeti. Matej (pogl. 28) spominje radost, svjetlost, poslanje. Marko (pogl. 16) govori o svjedočenju. Luka (pogl. 24) govori o radosti, obraćenju i svjedočenju. Ivan (pogl. 20 i 21) govori o vjeri, radosti, ljubavi, nasljedovanju, naviještanju i svjedočenju. Svi govore o svjedočenju, ali i o strahu, čuđenju i sumnji iz čega čovjek može izaći samo otvaranjem srca i obraćenjem.

UČI U DUBINE DUHOVNOGA ŽIVOTA

I što učiniti nakon ove racionalne analize? Gospa kaže da nas Bog preko nje može *voditi u dubine duhovnoga života*. (25. srpnja 1988.) Uronimo u molitvu. Uzmimo si vremena. Izložimo se ovim riječima, ovim biblijskim ulomcima i rjezalcima iz Gospinih poruka u miru i sabranosti da bismo *shvatili znakove ovoga vremena* (25. kolovoza 1993.), *otkriili pravi razlog Marijina dolaska i poruku za sebe* (25. lipnja 1991.), *naučili kako Bog ljubi svoj narod* (25. siječnja 1999.) i *doživjeli radost u susretu s Bogom koji beskrajno ljubi svoja stvorenja*. (25. rujna 1999.) Bog nam želi govoriti. Svakomu će reći ono što mu je upravo danas potrebno.

Iz Gospinih poruka u kojima se spominje uskrsnuće

25. ožujka 1996. „Neka vas Sotona ne privuče materijalnim stvarima, nego se, dječice, odlučite za Boga koji je *sloboda i ljubav*. Izaberite život, a ne smrt duše. Dječice, u ovo vrijeme kad razmišljate muku i smrt Isusovu, pozivam vas da se odlučite na život koji je procvao uskrsnućem, i neka se vaš život danas *obnovi obraćenjem* koje će vas dovesti u život vječni.“

25. veljače 1999. „I danas sam s vama na poseban način razmišljajući i živeći u svom srcu muku Isusovu. Dječice, *otvorite svoja srca* i dajte mi sve što je u njima: radosti, žalosti i svaki pa i najmanji bol, da ga mogu prikazati Isusu, da on svojom *neizmjernom ljubavlju* zapali i pretvori vaše žalosti u *radost* svoga uskrsnuća.“

25. ožujka 1999. „Molimo, dječice, za sve one koji ne žele upoznati ljubav Božju, iako su u Crkvi. Molimo da se *obrate*, da bi *Crkva uskrsnula u ljubavi*. Samo s ljubavlju i molitvom, dječice, možete živjeti ovo *vrijeme koje vam je dano za obraćenje*. Stavite Boga na prvo mjesto, onda će uskrsnuti Isus postati vašim prijateljem.“

25. travnja 2003. „U prošlom korizmenom vremenu shvatili ste koliko ste mali i koliko je vaša vjera mala. Dječice, odlučite se i danas za Boga, da on u vama i preko vas mijenja srca ljudi, a i vaša srca. Budite *radosni nositelji uskrslog Isusa* u ovom nemirnom svijetu koji žudi za Bogom i za svim onim što je od Boga.“

25. ožujka 2005. „U svakom trenutku, u radosti i u tuzi, nek' ljubav prevlada, i tako će ljubav zavladati u vašim srcima. *Uskrsli Isus bit će s vama, a vi njegovi svjedoci*. Ja ću se radovati s vama i štiti vas svojim majčinskim plaštem. Posebno, dječice, gledat ću vaše svakodnevno obraćenje s ljubavlju.“

25. travnja 2006. „I danas vas pozivam da imate više povjerenja u mene i moga Sina. On je *pobijedio svojom smrću i uskrsnućem*, i poziva vas da preko mene budete *dio njegove radosti*. Vi ne vidite Boga, dječice, ali ako molite osjetit ćete njegovu blizinu.“

25. kolovoza 2008. „Vi budite oni koji će se obraćati i svojim životom svjedočiti, ljubiti, praštati i unositi radost Uskrslog u ovaj svijet gdje je moj Sin umro, i gdje ljudi ne osjećaju potrebu da ga traže i u svojem životu otkrivaju.“

25. ožujka 2009. „U ovom proljetnom vremenu kada se sve budi iz zimskoga sna, probudite i vi svoje duše molitvom, da bi bile spremne *primiti svjetlo uskrslog Isusa*. Neka vas on, dječice, približi svom srcu, kako biste postali otvoreni prema vječnom životu. Molim za vas i zagovaram pred Svevišnjim za vaše iskreno obraćenje.“

25. listopada 2011. „Gledam vas i u vašim srcima ne vidim radost. Danas vam ja želim dati *radost Uskrsloga*, da vas on *vodi i zagrli svojom ljubavlju i nježnošću*. Volim vas i molim za vaše obraćenje neprestano pred svojim Sinom Isusom.“

NAČELA KRALJICE MIRA

Korak po korak ulazimo u Međugorje kao Gospinu školu. Stoga se najprije pitamo tko je Gospa? Koje su njezine osobine? Na kojim načelima počivaju njezine poruke?

FRA MARINKO
ŠAKOTA

KRALJICA MIRA

U Lurdu se Gospa predstavila kao *Bezgrješno Začće*, u Fatimi kao *Kraljica Krunice*, a u Međugorju kao *Kraljica Mira*. Zašto tako različiti nazivi za jednu te istu osobu?

Jasno nam je, Marija je jedna i njezino je poslanje jedno, ali problematika vremena u kojima nam se javlja nikada nije ista. Različitim imenima Marija ukazuje na posebne aspekte vremena i nudi odgovor na probleme s kojima se ljudi suočavaju. U Međugorju ona kaže: „Ovdje sam došla kao Kraljica Mira i želim vas obogatiti svojim majčinskim mirom.“ (25. VII. 1990.)

Razlozi za mir

Mir je nasušna potreba naše-ga vremena, a Kraljica Mira odgovor je na tu potrebu. Toliko je razloga za mir od početka ukazanja do danas da ih je teško sve nabrojiti: vrijeme komunističke represije, sukobi u Crkvi, rat u BiH, diktatura relativizma, poljuljane kršćanske vrijednosti, odnosno sve veća nejasnoća što su prave, a što krive vrijednosti, izgubljen mir kod tolikih mladih nakon iskustva s drogom i alkoholom, prijetnja nemirima u svijetu, nesigurnost zbog gubitka zaposlenja itd.

U Mariji kraljuje mir

Marija je kraljica jer u njoj kraljuje mir. U njezinu srcu zadnju riječ uvijek ima mir. Naravno, ni Marija nije bila pošteđena iskustva nemira, nejasnoća i boli, ali nemir nad njom nikada nije preuzeo kontrolu. Bilo je nejasnoća (ne razumije ni anđela ni Isusa u Hramu...), ali te

nejasnoće u njoj nisu prevladale jer je njezino srce bilo otvoreno Bogu i opredijeljeno za njega. Bilo je trpljenja, ali ono nije uspjelo zatvoriti njezino srce niti u njoj ugaziti plamičak vjere, nade i ljubavi.

Kraljica Mira poziva nas u svoju školu jer želi da i u nama mir nadvlada nemir, ljubav pobijedi mržnju, vjera bude jača od straha i sumnji...

MARIJA – UČITELJICA

Neki su ljudi „rođeni učitelji“, a neki to nauče biti. Onomu tko je „rođeni učitelj“, prenošenje znanja na učenike ide lako, dok drugi s time muku muče. Muče i sebe i učenike. Kakva je Marija kao učiteljica?

Gospa je „rođena učiteljica“ zato što je majka. Gospa zapravo ne želi biti samo učiteljica nego dolazi u prvome redu kao majka koja voli svoju djecu i koja ih uči zato što ih voli: „Budite svjesni, ljubljani moji, da sam ja vaša Majka i da sam došla na zemlju da vas učim...“ (29. XI. 1984.) Zato joj je vrlo stalo da to prepoznamo: „Draga djeco, molim vas, poslušajte i živite po Majčinu pozivu, jer vas pozivam samo iz ljubavi da bih vam pomogla.“ (16. I. 1986.)

Gospa je slična Isusu, Učitelju, zato što nam donosi znanje koje nismo imali niti možemo imati. „Živite moje poruke i stavite u život svaku riječ koju vam dajem. Nek' vam budu dragocjene jer dolaze iz neba.“ (25. VI. 2002.) Gospa nas podsjeća i na Sokrata koji poučava kao što primalja pomaže pri porodu. Na taj način na vidjelo izlazi ono što je skriveno duboko u nama. „Znam, draga djeco, da možete, a ne želite...“ (31. X. 1985.) Na taj način u nama budi one najbolje snage koje nas mogu ojačati kako bismo stali na svoje noge i bili sposobni za život. „Molite i ljubite, draga djeco! Ljubavlju možete učiniti i ono što mislite da je nemoguće.“ (7. XI. 1985.)

Postavljati prava pitanja

Kada za nekog učitelja možemo reći da je uspio kao učitelj? Isidor Isaac Rabi bio je američki fizičar rođen u Austriji. Dobio

je Nobelovu nagradu za fiziku zbog svojih otkrića na području nuklearne fizike. Jednom su ga pitali kako je postao znanstvenikom. Rabi je objasnio kako je svaki dan nakon povratka iz škole s majkom razgovarao o svemu što se toga dana događalo na nastavi. Manje ju je zanimalo što je naučio, a više „je li danas postavio koje pravo pitanje“. Na taj je način majka poticala znatiželju i pronicljivost u svemu čime se bavio mali Izidor. „Postao sam znanstvenikom“, objasnio je Rabi, „jer sam postavljao prava pitanja.“

Kraljica Mira je uspješna učiteljica zato što je u Međugorju tisuće ljudi iz cijeloga svijeta počelo postavljati prava pitanja o sebi, o Bogu, o smislu. U tolikima je probudila interes, motivaciju, potrebu za Bogom, za ljubavlju i mirom. Potkrjepljuje to svjedočanstvo jednoga svećenika: „U Međugorju sam postao svjestan da u 30 godina propovijedanja nikada nisam govorio narodu o postu, npr. da objasnim zašto, kako i kada postiti, koje su opasnosti i prednosti posta. Post sam tek spominjao, naravno u korizmami. Sada kad čitam Sveto pismo, pitam se kako je bilo moguće previdjeti ovu poruku kad se ona nalazi na gotovo svakoj njegovoj stranici. Isus je postio, govorio o postu, rekao da će njegovi također postiti. Nprestanose se pitam kako je to bilo moguće i bojim se da ima još mnogo poruka koje čekaju na moje obraćenje pa da ih otkrijem.“

Nasljedovati učitelja

Nadalje, učitelj je uspio ako učenici ne usvajaju samo nešto od njega (znanje), nego ga počnu nasljedovati i postanu njemu slični po vrjednotama koje on živi. To se, primjerice, dogodilo dvojici Ivanovih učenika koji pitaju Isusa: „Učitelju, gdje stanuješ?“ (Iv 1, 38) To i sam Isus želi: „Učite se od mene jer sam krotka i ponizna srca...“ (Mt 11, 29) Uvjet za to je da učitelj bude primjer učenicima u svemu što od njih zahtijeva.

„Vi me zovete Učiteljem i Gospodinom. Pravo velite jer to i jesam! Ako dakle ja – Gospodin i Učitelj – vama oprah noge, treba da i vi jedni drugima perete noge. Primjer sam vam dao da i vi činite kao što ja vama učinih.“ (Iv 13, 13-15)

Marija je uspjela potaknuti tisuće ljudi na promjenu života. U stotinama muškaraca i žena iz cijeloga svijeta probudio se poziv biti svećenik, redovnik i redovnica. Toliki su se promijenjeni vratili svojim kućama, izmireni s Bogom u sakramentu ispovijedi, izmireni s ljudima nakon što su uspjeli oprostiti...

PEDAGOGIJA LJUBAVI

Gospina ljubav – to je ključ za razumijevanje Međugorja. „Volim vas i zato vas sve pozivam na put spasenja s Bogom.“ (25. XII. 1989.)

Marijina je ljubav bezuvjetna. Ona ne pravi razlike među ljudima. „Ja, Majka, sve vas ljubim... Ja vas ljubim i onda kada ste daleko od mene i moga Sina.“ (24. V. 1984.)

Gospina ljubav polazi od realnoga i vodi prema idealnome. „Već sam vam rekla da sam vas izabrala na poseban način, onakve kakvi jeste.“ (24. V. 1984.) Prihvaća djecu kakva jesu i vodi ih prema onome što mogu postati: „Volim vas i zato želim da budete sveti.“ (25. VII. 1987.) Ne kritizira, ali govori istinu. „Ja, vaša Majka, kažem vam da malo molite.“ (9. VI. 1984.) Otvora oči za istinu. „Ja sam s vama ovoliko dugo jer ste na krivom putu. Samo uz moju pomoć, dječice, otvorit ćete oči.“ (25. I. 2009.) Ne ukazuje samo na slabosti, nego nudi rješenja: „Dječice, vi ne znate živjeti u milosti Božjoj, zato vas sve iznova pozivam da nosite Božju riječ u svojem srcu i u mislima.“ (25. VIII. 1996.) Ne odustaje zbog onih koji ne surađuju s njom, nego nastavlja djelovati zbog onih koji je slijede. „Ima dosta župljana koji ne slušaju poruke, ali zbog onih koji su momu srcu na poseban način bliski, zbog njih upućujem poruke za župu.“ (10. I. 1985.)

Svjedočanstva

PIREDIO I PREVEO KRISTIAN PANDŽA

CARMEL HORAN, IRSKA

Dolazim u Međugorje od 1994. godine. Prije dolaska mi smo kao sasušena zemlja, no čim dođemo, postajemo zemlja koja se napaja rijekom milosti. Dolazimo zbog Gospinih poruka koje su poruke istine. Ovdje susrećemo najrazličitije ljude među kojima vlada mir, sreća, praštanje. Sve što treba učiniti je otvoriti oči i osjetiti plodove, pomiriti se s Bogom i otići u Majčino selo, na Brdo ukazanja i na Križevac. Plavi križ nam je najdraže mjesto. Cijela naša obitelj je ovdje: moj muž, sin i kći. Vole doći ovamo, vole mir koji ovdje vlada. Ovamo dolazimo zbog istine jer istina oslobađa. Kada dođem ovamo, moja se svijeća ponovno pali i svijetlim zajedno s drugim svijećama i to punom snagom. Bila sam i na drugim mjestima gdje se Gospa ukazala. Ne bih uspoređivala jer je Djevoja Marija posvuda ista, i Isus je posvuda isti, ali meni Međugorje daje svjetlo.

MARGHERITA, ITALIJA

Imam 33 godine. Po struci sam liječnica i provela sam dvije godine u Etiopiji pomažući bolesnima. Ovo je moj treći posjet Međugorju. Prvi sam put bila ovdje 1985. g. s obitelji, kad sam još bila dijete. Bila mi je želja vratiti se s mužem. Sada sam trudna. Jutros smo slušali svjedočanstvo vidioca Ivana. To je stvarno prelijepo. Svima bih predložila da dođu ovamo, da otvore svoja srca i uši i čuju Gospine poruke.

VLČ. GEORG MUELLER, NJEMAČKA

Ovo mi je četvrto hodočašće u Međugorje. Dolazimo jer osjećamo da nam je majka Marija ovdje jako blizu. Osjećamo da nas uzima u svoj naručaj. Prijavilo nam se dosta bolesnih ljudi koji svoje brige žele predati majci Mariji. Prvi sam put čuo za Međugorje prije mnogo godina, a prvi put došao tek prije petnaest godina. Oklijevao sam, pitao sam se što ću ovdje naći... Kad sam došao, osjetio sam toliku radost i mir da sam bio iznenađen. Poznao sam fra Slavka Barbarića, družili smo se, to je bilo prekrasno razdoblje. Mislim da Vatikan vidi koji se plodovi ovdje rađaju. Vatikan zna što se dogodilo i što se događa. To ima veze s obnovom vjere. Srca se obnavljaju kroz ovo mjesto.

IVAN DRAGIĆEVIĆ (7/10)

GOSPA KAŽE: OPRAŠTAJTE, DRAGA DJECO, OPRAŠTAJTE DRUGIMA I LJUBITE DRUGE.

Ja bih posebno htio naglasiti poziv na opraštanje. Gospa nas kroz ove godine toliko zove na opraštanje! Želi da oprostimo sebi i drugima i tako otvorimo put Duhu Svetomu do našega srca zato što bez opraštanja ne možemo ozdraviti ni duhovno ni fizički ni emocionalno. Mi moramo oprostiti. Da bi naše opraštanje bilo potpuno, sveto i savršeno, Gospa nas na poseban način zove na molitvu srcem. Toliko je puta ponovila riječi: Molite, molite, molite, draga djeco! Nemojte se umoriti u molitvi, budite ustrajni u molitvi! Ne moliti usnama, ne moliti mehanički, ne moliti iz tradicije, nego moliti srcem. Ne moliti pa gledati na sat kada ćemo završiti. Gospa nas uči da molimo srcem, da se odlučimo za Boga, da odvojimo vrijeme za Boga. Moliti srcem, na što nas Majka zove, na što nas Majka poziva, prije svega znači moliti iz ljubavi i s ljubavlju, moliti cijelim svojim bićem, da naša molitva uistinu postane susret s Isusom, razgovor s Isusom, odmor s Isusom, da iz molitve srcem izađemo ispunjeni mirom i radošću. Gospa kaže: Dragi djeco, neka vam molitva bude radost. Radujte se u molitvi! Dragi djeco, tko moli, ne treba se bojati budućnosti! Ona zna da mi nismo savršeni, ona zna da nam se teško uvijek koncentrirati u molitvi, sabrati u molitvi, ali Gospa želi da se odlučimo za molitvu i pođemo u školu molitve, da učimo svaki dan i da tako rastemo.

PENJEMO SE!

Zovem se Marco Zappella, imam 47 godina i živim u Međugorju u zajednici Cenacolo od 1992. godine. U zajednicu sam ušao 1990. jer mi je život bio uništen. Prihvatila me majka Elvira. U njezinim sam očima i riječima pronašao snagu za novi početak. Ostao sam u zajednici i uz pomoć brojnih mladića započeo put vjere koji traje još i danas.

MARCO ZAPPELLA

SJEĆAM SE VREMENA KADA SAM DOŠAO U MEĐUGORJE.

Bjesnio je rat. Nije bilo hodočasnika, dolazile su samo karitativne skupine s humanitarnom pomoći. Bio sam sretan što mogu živjeti u našoj kući u Međugorju. U kući? Tada još nismo imali kuću. Živjeli smo u šatorima, trebalo je početi od nule, od ničega... Volim taj posao, volim graditi kuće i bio sam sretan u Međugorju, ali nisam vjerovao u Gospina ukazanja. Živio sam kao i u bilo kojoj drugoj kući zajednice Cenacolo. Naša kapelica, mjesto gdje se zajednica okuplja na molitvu, u to vrijeme nije bila posebna zgrada ili prostorija kao u drugim kućama zajednice. Naša je kapelica u to vrijeme bilo Podbrdo. Kuća i kapelica bile su u izgradnji. Svako jutro, kada bi dežurni mladić prolazio kroz sobe i budio nas, čuli smo ovu rečenicu: „Dobro jutro, buđenje... PENJEMO SE!“ To je značilo da se penjemo na Podbrdo moleći krunicu. Na mjestu prvih ukazanja ostajali smo neko vrijeme na koljenima u tišini, a nakon toga je svatko sjedao u svoju kamenu „fotelju“ na Podbrdu. Čitali smo evanđelje i dijelili pročitane Riječ. Mislim da je tu sazrijevala moja vjera: na koljenima, na stijenama, u tišini. Danas mogu reći da vjerujem u Gospin dolazak ovamo zato što sam vidio promjenu mnogih, doista mnogih

MOJ SE ŽIVOT PROMIJENIO, MOJ JE ŽIVOT USKRNSNUO, NAUČIO SAM STAJATI NA NOGAMA I HODATI JER SU ME MAJKA ELVIRA I GOSPA NAUČILE KLEČATI.

osoba. Vidio sam obraćenje drugih koje je malo-pomalo postajalo moje obraćenje. Vidjeti u drugima korijenite promjene, nevjerovatne promjene – te je promijenilo i mene. Susretao sam rastavljene obitelji koje su sebi davale novu priliku i ponovno pokušavale živjeti zajedno, vidio sam svećenike u krizi koji su se svim srcem vraćali Isusu. Vidio sam kako u zajednicu ulaze izgubljeni mladi koji su uz velike žrtve počinjali ispočetka. Susretao sam mladiće i djevojke koji su drogi, alkoholu i tuzi rekli NE i počinjali živjeti pravi život. Međugorje za mene nije bilo obraćenje koje se događa u trenutku, u bljesku. Zavojit je to i dug put – put uspinjanja. Gospa je sa mnom, kao i s drugima u zajednici, radila vrlo polagano: dan po dan, korak po korak. Sjećam se „utrčivanja“ na Podbrdo ili na Križevac na ukazanja koja su imali Vicka, Ivan ili Mirjana. Bili smo malobrojni: njihova molitvena skupina, neki župljani i nešto hodočasnika; bio je rat! Penjao sam se gotovo uvijek gundajući, stalno sam se na nešto žalio i mislio: „Zašto se na kraju dana ispunjena radom i žrtvom još moram penjati i na brdo?“ Na putu su me znali preteći čak i stari bosonogi ljudi... Smijehili su mi se, a ja sam mislio: „Što je ovima smiješno, kamo idu bosonogi!“ Vidio sam silnu vjeru,

silnu molitvu! Kada se nakon ukazanja silazilo s brda, uvijek sam na licu imao osmijeh, a u srcu radost. Dok sam se penjao, durio sam se, a vraćao sam se sretan. To si nisam znao objasniti. Prije ulaska u zajednicu, sreću sam tražio u materijalnim stvarima, u stvarima koje su bile izvan mene, i bio sam uvjeren da imati puno novaca znači imati puno sreće. Mislio sam da je sloboda raditi što hoću. Sloboda meni nije značila biti poslušna ocu i majci, nego se zabavljati što je moguće više. I činio sam to čitavim svojim životom. Ovdje, u Međugorju, ponovno sam pronašao istinsku sreću, onu sreću koja dolazi iznutra, koju ponekad i ne razumiješ. Sam po sebi i svojevrijedno nikada se ne bih rano ujutro penjao na Podbrdo, ali uvijek je netko bio tu tko bi me probudio i rekao: „Dobar dan, buđenje... PENJEMO SE!“ I dandan, kad silazim s Brda ukazanja, ja sam sretan. „PENJEMO SE!“ Život je uspon, ali nismo sami. Danas više nego ikada želim svjedočiti i reći svom snagom svojom, svom dušom svojom i svim umom svojim: „Ja vjerujem!“ Moj se život promijenio, moj je život uskrnsnuo, naučio sam stajati na nogama i hodati jer su me majka Elvira i Gospa naučile klečati. Hvala vam što ste pročitali ove moje retke.

22. MEĐUNARODNI SUSRET ORGANIZATORA HODOČAŠĆA, VODITELJA CENTARA MIRA, MOLITVENIH I KARITATIVNIH SKUPINA

U Međugorju je od 2. do 6. ožujka ove godine u dvorani sv. Ivana Pavla II. održan dvadeset i drugi međunarodni seminar za organizatore hodočašća, voditelja centara mira te molitvenih i karitativnih skupina povezanih s Međugorjem. Tema ovogodišnjeg susreta bila je „*Mir vama!*“ (Iv 20, 21). Broj sudionika ove je godine premašio sve dosadašnje seminare: bilo ih je više od 400 iz 22 države, a simultano se prevodilo na deset jezika.

SUDIIONICI OVIH SEMINARA SU OSOBE IZ NAJ-RAZLIČITIJH ZEMALJA SVIJETA KOJE SU NAKON BORAVKA U MEĐUGORJU OSJETILE POTREBU I ŽELJU AKTIVNO SE UKLJUČITI U ORGANIZACIJU HODOČAŠĆA. Bili su prisutni i mnogi koji djeluju na druge načine u promicanju vjere i duhovnog iskustva okupljajući molitvene skupine koje se sastaju da bi slavile Boga i molile za mir u svijetu, za Crkvu i na mnoge druge nakane. Na ovim seminarima redovito sudjeluju i osobe koje se bave karitativnim i humanitarnim radom. Njihovo

JELA OĐAK

je djelovanje započelo tijekom Domovinskoga rata i nastavilo se u službi siromašnih i bolesnih diljem BiH i šire. Na seminaru su bili i predstavnici agencija i turoperatora koji organiziraju hodočašća u svetišta diljem svijeta. Program ovogodišnjega seminara bio je vrlo intenzivan. Započinjao je u 9 sati molitvom i klanjanjem pred Pre-svetim Oltarskim Sakramentom. Slijedila su predavanja međugorskog župnika fra Marinka Šakote. Nakon jutarnjeg programa i podnevne stanke slijedili su molitva i razgovori o problemima i teškoćama s kojima se hodočasnici susreću

ovdje u Međugorju. Na molitvi krunice u župnoj crkvi sv. Jakova sudionici su predmolili po jednu deseticu na svojim jezicima, a zatim nazočili svetoj misi i molitvama koje slijede, ovisno u dnevnom sadržaju Večernjeg molitvenog programa.

U svojim je predavanjima fra Marinko govorio o važnosti osobne i zajedničke molitve, o duhovnoj izgradnji svakog pojedinca, o tome kako nas Bog po molitvi mijenja. Postavio je neka ključna pitanja: Kakav treba biti organizator hodočašća, kakva treba biti osoba koja koordinira putovanje i program hodočašća? Što od takve osobe očekuje hodočasnik, a što mi koji smo uključeni u rad s hodočasnicima ovdje u Međugorju? Što znači obraćenje i kako ga živjeti u svojoj svakodnevici? Svaki čovjek koji u sebi osjeti milost obraćenja, tj. novoga početka, dobije od Boga snagu za taj novi početak. Tada treba ustrajati u molitvi koja ga trajno povezuje s Bogom i vodi putem pročišćenja da postane nov čovjek koji će početi moliti i živjeti srcem. Ovaj ga put uvodi u novu realnost duhovnoga bogatstva strpljivosti, vjere, radosti, uvažavanja bližnjega i

zahvalnosti, u duhu poziva koje nam Marija upućuje u svojim porukama: „Neka svaki vaš dan bude ispunjen zahvalnom molitvom Bogu za život i za sve što imate.“ (25. travnja 1991.) Novost koja je obogatila program ovogodišnjeg seminara bila je aktivna suradnja sudionika po jezičnim skupinama pod nazivom *Odjek Međugorja u svijetu*. Riječ je o predstavljanju Centara mira koji promiču Gospine poruke, molitvenih skupina koje su nastale u pojedinim zemljama ili jezičnim područjima kao i njihove suradnje sa župom Međugorje. Predstavilo se španjolsko jezično područje koje obuhvaća mnoge zemlje Južne Amerike, njemačko i englesko jezično područje, ali i ono francusko koje obuhvaća mnoge afričke zemlje, tako da smo čuli i svjedočanstvo s Obale Bjelokosti. Govorili su i talijanski organizatori koji su u Međugorju najbrojniji. O svom su apostolatu govorili Libanonci, Mađari, Česi, Slovaci, Poljaci, Slovenci i Hrvati.

Prezentacije su nam proširile vidike o događajima u svijetu i načinu življenja međugorskih poruka u raznim narodima. Najjači je dojam ipak ostavila prezentacija veterana i velikog prijate-

U Gospinoj školi na djelu je pedagogija ljubavi čija se čudesnost krije u bezuvjetnoj ljubavi. Gospa nas uči da bez ljubavi ništa nije moguće. Tek ako dopustiš da Isus tebe vodi, tada i ti možeš voditi druge. (fra Marinko Šakota)

lja Međugorja, neumorna karitativnoga djelatnika Alberta Bonifaccia iz Italije koji je jedan od malobrojnih koji su sudjelovali na svim seminarima od onog prvog, koji je fra Slavko Barbarić organizirao 1994. u Međugorju, pa sve do ovog današnjeg. Alberto nas je podsjetio na prve seminare, a svojom jednostavnošću predočio duh i zanos Međugorja koji su živjeli i prenosili prvi hodočasnici. To su osjetili svi sudionici i Albertov govor nagradili velikim pljeskom. Znakovita je bila i prezentacija hodočasnika iz Libanona koji, iako malobrojni u svojoj zemlji, snažno svjedoče o svojim iskustvima i o značenju Međugorja. Do sada je više od 70.000 Libanonaca posjetilo Me-

Saimio Mateo Ivančević

đugorje. Imaju otvorenu potporu svojih biskupa.

Sudionike seminara došli su pozdraviti vidioći Jakov Čolo i Marija Pavlović-Lunetti, kao i svećenici koji djeluju u župi. U četvrtak je priređen ručak u Majčinu selu, a navečer su mladi župni framaši i KUD Šurmanci duhovnim pjesmama obogatili druženje uz zakusku.

Na ovom je seminaru svoj rad i aktivnosti predstavilo i *Društvo vodiča za hodočasnike u Međugorju*

koje djeluje već 24 godine i u suradnji s Uredom informacija pomaže u organizaciji hodočasničkoga programa i radi sa skupinama, preuzima dio odgovornosti oko simultanoga prevođenja Večernjeg molitvenog programa, kateheza, ali i svjedočanstava vidjelaca te seminara. Doprinos lokalnih vodiča je značajan i u prenošenju istine o povijesti hrvatskoga naroda i ovih događaja: službeni vodič u Međugorju ima, naime, temeljitu pripremu za ovu djelatnost, što znači položen državni i župni ispit kako bi bio kvalificiran raditi s hodočasnici.

Predstavila se i *Hercegovačka gorska služba spašavanja (HGSS)* koja već dvije godine aktivno djeluje

na ovim prostorima. Sastoji se od mladih koji su osposobljeni za pružanje pomoći unesrećeni- ma na brdima ili vrše potragu za izgubljenima. Njihovo je djelovanje dragovoljno. U Međugorju se povremeno susrećemo sa sličnim situacijama pa smo sretni što uz hitnu službu Maltezera imamo i HGSS koji priskače u pomoć kada je to potrebno.

Susret je završio svetom misom zahvalnicom koju je u suslavlju sa svećenicima sudionici- ma predslavio međugorski župnik fra Marinko Šakota, koordinator seminara.

Svi rado iščekuju sljedeći susret i novosti koje će on donijeti.

Saimio Mateo Ivančević

Dojmovi sudionika

SANA NASSAR IZ LIBANONA

Sana Nassar iz Libanona osnovala je neprofitnu organizaciju *Prijatelji Marije, Kraljice Mira* kojoj je cilj služiti Gospinim porukama iz Međugorja. U Međugorje je prvi put došla 1986., a 1996. je s obitelji i skupinom prijatelja organizirala prvo hodočašće koje je trebalo biti samo za njih, ali se pretvorilo u hodočašće za čitav libanonski narod. Sana svjedoči da je preko ove organizacije (koja djeluje zahvaljujući angažmanu šezdesetak volontera) u Međugorje došlo više od 76 000 osoba, među kojima više od 400 svećenika i devet biskupa. Ured *Prijatelja Marije, Kraljice Mira* nalazi se u prostorijama televizije *TéléLumière* koja je jedina katolička televizija na Bliskom istoku. „Vjerujem da je ova misija bila rođena kada sam prvi put došla u Međugorje. Kad sam se vratila u Libanon, rekla sam roditeljima da moramo osnovati molitvenu skupinu jer to Gospa traži. Svaki tjedan molili smo kronicu s članovima obitelji i prijateljima, iako prije toga nismo nikada zajedno molili“, kaže Sana te dodaje da njihova misija ne staje na organizaciji hodočašća u Međugorje:

„Organiziramo konferencije o Međugorju u župama, u školama, na sveučilištima. Prevodimo knjige iz Međugorja te Gospinu poruku koju širimo u 24 arapske zemlje. Svake godine prije obljetnice ukazanja organiziramo devetnicu i molimo za mir u zajedništvu s Međugorjem. Tijekom devetnice organiziramo kronicu i klanjanje Presvetom Oltarskom Sakramentu 24 sata na dan. Velik broj svećenika u svojim župama sada organizira međugorski program. Brojna ozdravljenja, obraćenja i svećenička zvanja u Libanonu plod su Međugorja.“

PAUL WALLACE IZ IRSKE

Paul Wallace iz Irske predstavio je *Nacionalno međugorsko vijeće za Irsku*. Kaže da su Irski bili među prvim narodima koji su hodočastili u Međugorje: „Kada smo 1981. čuli da se Gospa ukazuje iza željezne zavjese u Međugorju, svi smo bili jako znatiželjni. Poznajem dvije gospođe koje su došle u kolovožu 1981. U ranim godinama mnogi su ljudi dolazili pojedinačno ili u manjim organiziranim skupinama. Oni su u Irsku donosili informacije o onome što se događalo, ali su te

informacije često bile pogrešne. Jedna skupina hodočasnica koja je 1987. ozbiljno shvatila hodočašće pozvala je pok. fra Slavka Barbarića u Irsku. Rezultat toga posjeta bilo je *Nacionalno međugorsko vijeće za Irsku*. To je vijeće aktivno u pitanjima koja se tiču Međugorja. U Irskoj imamo 32 okruga pa se vijeće sastoji od predstavnika svih okruga. Sastajemo se svaka dva mjeseca. Tada predstavnici okruga daju svoja izvješća. Cilj Vijeća od početka je bilo širenje Gospinih poruka u Irskoj, onakvih kakve Gospa daje. Sve ove godine tu smo zadaću ispunjavali. Poruke dolaze svakome tko ih želi primiti.“ O plodovima djelovanja u Irskoj Paul kaže: „Plod našega rada je prije svega godišnja duhovna obnova u mjesecu studenom, kada neki od svećenika, predstavnika Međugorja, dođe i bude s nama preko vikenda. U subotu organiziramo molitveni program kao u Međugorju. U veljači svake godine imamo poludnevnu molitvu na Gospine nakane, za ostvarenje njezina plana. Trudimo se širiti informacije za voditelje skupina i hodočasnike. Podupiremo molitvene skupine koje se sastaju u Irskoj. One

su najveći plod Međugorja. U početku smo pomagali izlazak časopisa koji se zvao *Glasnik Međugorja*. Podupiremo knjige s Gospinim porukama koje izlaze redovito. Imamo mnogo svećenika koji su svoj poziv dobili upravo u Međugorju.“

LUCIJA ŠALOV IZ ZADRA

Lucija Šalov iz Zadra već četiri godine organizirano dovodi hodočasnike u Međugorje. O svome iskustvu kazala je: „Ja sam iz Hrvatske, ali dovodim talijanske skupine hodočasnika. Imam dvostruko iskustvo, što je specifično. Ovih smo dana u jednoj propovijedi čuli da nismo mi oni koji vodimo, nego je Bog taj koji sve čini, a mi se samo stavljamo u njegovu službu. Mislim da ovo što radimo nije posao, nego poziv i poslanje. Bog mi je to dao za moje posvećenje: ne zato da ja nekoga promijenim i obratim, nego da promijenim i obratim samu sebe. Mislim da je Međugorje ogroman dar. Hodočasnici uvijek kažem da nismo svjesni tog Božjeg dara, naime, da nam Bog svaki dan šalje Majku. To je ljudskom umu nedokučivo.“

Arhiv CMM

S FRA SLAVKOM U GOSPINOJ ŠKOLI

VJERA

Približava se petnaesta obljetnica prelaska u vječnost fra Slavka Barbarića (+24. studenoga 2000.). Zbog toga ćemo u sljedećim brojevima *Glasnika mira* davati prostora njemu, njegovim riječima i djelima. Nastojat ćemo sažeto iznositi njegova razmišljanja o važnim temama iz Gospine škole.

FRA MARINKO ŠAKOTA

UVIJEK SAM SE PITAO ZAŠTO MI JE FRA SLAVKO TAKO POZNAT, A IPAK MI NAKON MNOGO GODINA ISTRAŽIVANJA NJEGOVA ŽIVOTA I DJELOVANJA IPAK OSTAJE NEPOZNAT, VELIKA TAJNA.

Slutim da se odgovor krije u dubini njegove osobnosti i duhovnosti i da mu se možemo približiti jedino ako mu postanemo barem donekle slični. Za ovaj broj *Glasnika* izabrali smo temu *Vjera* zato što je čitav broj posvećen Uskrsu, a govoriti o Uskrsu možemo jedino iz perspektive vjere.

U svojim razmišljanjima o vjeri fra Slavko polazi od Gospinih poruka koje tumači kroz prizmu svojih iskustava i iskustava ljudi koje susreće. Ne zanima ga teorija o vjeri, nego praktična vjera koja čovjeku može biti od pomoći u konkretnim situacijama na njegovu životnome putu.

ŠTO JE VJERA?

Fra Slavko ne raspravlja o vjeri u Božje postojanje (što pretpostavlja), nego polazi od vjere kao povjerenja u Boga. „Vjera znači da se u svakoj životnoj situaciji, dobroj i lošoj, povjeravamo Bogu. Vjera je usko povezana povjerenjem. Imamo li vjeru, tada imamo i povjerenje; nemamo li pak vjeru, tada u ljudskom srcu nema ni povjerenja.“ Sukladno tomu, nevjera je „nepovjerenje i odupiranje volji Božjoj“.

Marija je primjer vjere kao potpunog povjerenja u Boga, što se zrcali u njezinim porukama u Međugorju. „U Marijinim porukama predanje je izraz vjere. Dati svoje srce Bogu, povjeriti se Bogu, reći s njome 'Evo me, Gospodine', to je sadržaj vjere.“

VJERA I ZNANJE

U kakvu odnosu stoje znanje i vjera? Je li vjera znanje i je li za vjeru dovoljno znanje?

Fra Slavkov je odgovor da vjera nije znanje i da vjeri nije dovoljno znanje: „Kada naša kršćanska praksa ostane bez ljubavi, tada možemo znati za zapovijed ljubavi, a dopustiti si mržnju, znati za Isusovo praštanje neprijateljima, a neprestano živjeti u sukobima.“ Vjera u Boga ne može se, dakle, identificirati sa znanjem o Bogu. „Čovjek može reći da vjeruje, ali ako se po toj vjeri ne rodi ljubav prema Bogu, a po ljubavi zahvaljivanje i slavljenje Boga, onda nije riječ o vjeri u Boga nego o znanju o Bogu.“

Stoga se rast vjere ne mjeri količinom znanja o vjerskim istinama, nego rastom ljubavi. „Ako ljubav ne raste, tada vjera postaje znanje, a ne nutarnja snaga koja čovjeka pokreće na bolje.“ Jer „znanje o Bogu ne mijenja čovjekov život niti njegovu životnu situaciju“.

Život može promijeniti samo vjera koju pokreće ljubav prema Bogu i bližnjima. „Svima nam nedostaje iskustvo Božje ljubavi, odnosno ljubav. Svaki kršćanin koji pozna Božje zapovijedi i Isusovu zapovijed 'Ljubi Boga iznad svega i bližnjega svoga kao samoga sebe' i koji u srcu nosi naravni zakon 'Čini drugom što želiš da tebi drugi učini', zna sve. Međutim, znati što treba činiti ne znači da se ima snage to činiti. Jedino ljubav prema Bogu i prema drugima daje snagu da se postupa prema onome što se znade. Stoga su sve naše isprike da nemamo vremena, da ne možemo i slično, samo dokaz da nedostaje ljubavi.“

Razmišljamo li na takav način, vidimo da među vjernicima ima mnogo praktičnih nevjernika. „Ako znamo da treba

moliti, praštati i ljubiti, a to ne nastojimo svim srcem, spadamo u kategoriju nevjernika, onih koji ne ljube Boga.“ Međugorje je mnogim vjernicima oživjelo, osvježilo i ojačalo vjeru. Tajnu njegove privlačnosti fra Slavko tumači činjenicom da „Međugorje nije darovano da se nešto bolje zna, nego da se bolje živi evanđelje Isusa Krista, koji je jedini Spasitelj“.

JE LI VJERA PRIVATNA STVAR?

Tiče li se vjera samo osobe koja vjeruje ili se odnosi i na druge ljude? „Budući da vjera mora imati odjeka u društvu, ona je uvijek *osobna* stvarnost, a nikada *privatna* stvar pojedinca. Mnogi su zamijenili *osobno* i *privatno*,

Vjera je snaga za sadašnji i budući trenutak, ali ne zaboravlja prošlost, odnosno svjedočenje vjere prije nas. Vrlo je zanimljivo da onaj tko „gubi vjeru, u isto vrijeme gubi vezu sa svojom prošlošću i svojim ocima, odvaja se od svojih korijena i u sadašnjosti ne nalazi pravoga puta pa nesiguran ulazi u svoje sutra.“

pa se olako isključuju iz zajedništva, a time trpe i pojedinci, udovi i cijelo tijelo (usp. *1 Kor 12, 12-31*).“ Zamjenjivanje osobnoga i privatnoga dolazilo je do izražaja posebice u vremenu komunističke vladavine. „Zar nismo bili u opasnosti u komunističkim vremenima kada se vjernike uvjeravalo da je vjera privatna stvar, da se može biti vjernik u kući, slaviti Božić iza zatvorenih vrata ili otići u neku župnu zajednicu gdje se ostaje nepoznat da bi se obavilo ono što je 'po redu'?! To je bila opasna zamka. Mnogi su postali njene žrtve.“ Budući da vjera nije privatna nego osobna stvar pojedinca, naše kršćansko djelovanje ne može nikada biti ni

ostati „nešto privatno, nešto za naš mirni kutak, nešto za doživljaj vlastite sreće i mira“, nego se bezuvjetno mora pokazivati i imati „svoj odjek u javnosti, u javnom životu i djelovanju. Tko svoju vjeru uspije sakriti, taj je zapravo niti nema.“

To, međutim, nipošto ne znači da se vjeru smije drugima nametati, no ako vjera postoji i ako je prava, ona se sama želi pokazati jer vjera zapravo znači otvoriti se, „izaći, posvjedočiti, zalagati se za ljudske i evanđeoske vrijednote, majčinski reagirati tamo gdje je ugrožen život, obitelj, pravda, ljubav, mir...“

ISKUSTVO VJERE I SVJEDOČENJE

Svjedočenje vjere bitno je za vjeru jer ju se prima preko svjedočenja drugih i predaje svjedočeći. Svjedočenje pak ne proizlazi iz teorije nego iz iskustva. „Svjedok je onaj koji je nešto vidio i doživio i to svjedoči svojim životom te prenosi drugima. Da bi čovjek, dakle, mogao biti svjedokom, on mora vidjeti, doživjeti i živjeti, inače ne može biti svjedokom.“

Vjera je snaga za sadašnji i budući trenutak, ali ne zaboravlja prošlost, odnosno svjedočenje vjere prije nas. Vrlo je zanimljivo da onaj tko „gubi vjeru, u isto vrijeme gubi vezu sa svojom prošlošću i svojim ocima, odvaja se od svojih korijena i u sadašnjosti ne nalazi pravoga puta pa nesiguran ulazi u svoje sutra. A tko gubi vezu sa svojim korijenima, taj se kao i svaka biljka otrgnuta od svoga korijena izlaže valovima vremena u kojem živi i oni ga bacaju od obale do obale te tako luta ne nalazeći luku spasenja. Zbog takve nestabilnosti čovjek ne nalazi smisao života, gubi sebe i lakše se njime manipulira. Nije slučajno što danas ima sve više ljudi bez pravoga smisla za život, otrgnutih od stvarnosti, spremnih uništavati i sebe i druge i prirodu oko sebe.“ Svjedoci vjere iz prošlosti pravi su uzori življenja za današnji trenutak. Stoga ih kao putokaze treba stavljati na životne staze naših mladih. „Ako našim mladima kao uzore ne uspijemo 'nametnuti' ljude koji su na putu vjere ostvarili svoj život s Bogom i suživot s ljudima, prepustit ćemo ih prolaznim zvijezdama koje će jednoga dana nestati, a s njima i ideali naših mladih... Ne trebamo se stidjeti svoje baštine i vjere svojih otaca jer ćemo tek tada moći nastaviti rasti kao ljudi i kršćani za nova vremena.“

Obred primanja i zavjetovanja u bratstvu OFS-a

DANA 15. OŽUJKA 2015. POD SVETOM MISOM U 9.30 H U ŽUPNOJ CRKVI U MEĐUGORJU ODRŽAN JE OBRED ZAVJETOVANJA I PRIMANJA NOVIH ČLANOVA U BRATSTVO OFS-A. Sedam je članova dalo trajne zavjete, tri su člana dala privremene zavjete, a dvanaest je

članova ušlo u novicijjat. Svečanu svetu misu predslavio je fra Ivan Landeka mlađi, duhovni asistent ovoga bratstva, dok je propovijedao fra Goran Azinović, čija je majka ušla u novicijjat. Među međugorskim ministrantima i pjevačima maloga župnoga zbora, koji su uveličali ovo sveto slavlje, bili

su sinovi i kćeri novih članova OFS-a. Zavjete je primio ministar Jure Čilić, u ime Crkve i Reda potvrdio ih je fra Ivan Landeka, a svjedoci su bili doministra Lucijana Pervan i učiteljica formacije Tereza Martinović. Cijeli je obred bio prožet srećom, zadovoljstvom i veseljem

koje nije silazilo s lica okupljenih, a posebno se osjećao duh zajedništva i sklada cijeloga bratstva.

Bože, hvala Ti na ovim darovima i daj da po zagovoru sv. Franje naše bratstvo iz godine u godinu bude brojnije, čvršće i jače!

81. obljetnica izgradnje križa na Križevcu

U PONEĐJELJAK 16. OŽUJKA 2015. NAVRŠILA SE 81 GODINA OD ZAVRŠETKA IZGRADNJE KRIŽA NA KRIŽEVCU I SLAVLJA PRVE SVETE MISE POD TIM KRIŽEM. Od 21. siječnja 1934. (dana kada je bila donesena odluka da se prigodom Jubilarne godine našega Spasa izgradi križ, koju je odluku župljanima iznio tadašnji župnik fra Bernardin Smoljan) do dovršetka izgradnje protekla su samo 52 dana. Nacrt za spomen-križ izradio je ing. Šimun Boras iz Mostara, a izvedbu je usklađivao Ante Dugandžić Redžo iz Međugorja. Sljedeće godine 12. travnja

upriličena je pokornička procesija na Križevac i poslije nje slavljena sveta misa. Već u rujnu 1935., sukladno odredbi mjesnoga biskupa fra Alojzija Mišića, na Križevcu je upriličena prva proslava Uzvišenja sv. Križa. U posljednjih tridesetak godina Križevac je postao nezaobilazna postaja mnogih hodočasnika koji dolaze u Međugorje, a svakoga petka popodne župljani i hodočasnici uz Križevac obavljaju pobožnost križnoga puta. Prošle godine prigodom obilježavanja 80. godišnjice održana je i svečana akademija na kojoj je prikazan i dokumentarni film o gradnji križa na Križevcu.

Film *In odium fidei – Iz mržnje prema vjeri*

DOKUMENTARNI FILM IN ODIUM FIDEI – IZ MRŽNJE PREMA VJERI PRIKAZAN JE U MEĐUGORJU U SUBOTU 28. OŽUJKA 2015. Film je realizirala Nada Prkačin, traje 60 minuta, a snimljen je u produkciji *Laudata* na čelu s Ksenijom Abramović. Središnja tema dokumentarca *In odium fidei – Iz mržnje prema vjeri* je ubojstvo 66 hercegovačkih franjevaca za vrijeme Drugoga svjetskog rata i poraća. Oni su žrtve komunističko-partizanskih zločina. Film sadrži mnoštvo arhivske građe i prikazuje povijesne okolnosti u kojima se sve to dogodilo. U njemu nastupaju svjedoci iz tih vremena, povjesničari i oni koji se brinu da istina o komunističkim zločinima izađe na svjetlo dana. Organizatori događaja bili su Župni ured sv. Jakova Međugorje, Matica hrvatska Čitluk i *Laudato* d.o.o. Zagreb.

Hodočašće Vukovaraca

MEĐUGORJE JE 21. I 22. OŽUJKA 2015. POSJETILA SKUPINA HODOČAŠNIKA – RODITELJA KRIZMANIKA I PRVOPRIČESNIKA IZ ŽUPE SV. FILIPA I JAKOVA U VUKOVARU. „I ove smo godine došli s dva autobusa. Odmah nakon dolaska pozdravili smo Kraljicu Mira ispred međugorske crkve, a potom smo otišli na Križevac gdje smo molili križni put. Tu nam se pridružio autobus Sindikata hrvatske policije iz cijele Slavonije. Zajedno smo otišli u zajednicu Cenacolo i poslušali životna svjedočanstva momaka. To je svim roditeljima vrlo zanimljivo, ali i poučno. Drugoga dana pohodili smo Brdo ukazanja i sudjelovali u nedjeljnoj euharistiji“, kazao nam je župnik fra Ivica Jagodić koji je predslavio večernju svetu misu u subotu, 21. ožujka.

Korizmena tribina u Međugorju

KORIZMENA TRIBINA O TEMI „MUŠKARAC – SUPRUG I OTAC“ ODRŽANA JE U UTORAK 17. OŽUJKA U 19 SATI U DVORANI SV. IVANA PAVLA II. PREDAVANJA JE DRŽALA DR. JOZEFINA ŠKARICA, SPECIJALISTICA ŠKOLJSKE MEDICINE I DUGOGODIŠNJA SAVJETNICA ZA BRAK I OBITELJ U ŠIBENSKOJ BISKUPIJI. Tribina je organizirana uoči svetkovine sv. Josipa, zaštitnika obitelji i očeva. Govoreći o ovoj temi, dr. Škarica je kazala: „To je jedan mogući naslov, a svaka bi dodatna rečenica mogla biti novi naslov jer je čovjek sam po sebi nedorečen. Suprug nasuprot sebe ima suprugu. Supružnici su u braku, oni su bračni partneri, svatko ima svoju ulogu. Oni se vole,

sve dijele, žive zajedno. Živeći svoj brak, oni rade i kreću se izvan kuće, u posebnim kulturološkim uvjetima. U svoj brak moraju svakoga dana ulagati jer to ne će učiniti nitko drugi. Dobar je brak preduvjet za dobar odgoj djece. Dvoje bi ljudi trebalo ući u brak svjesni da su jednako odgovorni za njegov uspjeh. Oboje moraju jednako biti roditelji svoje djece. Svaka bi žena trebala pokazati muškarcu što on ima lijepoga u sebi i što ona od njega treba. On to možda i ne zna, možda misli da treba biti kućni ekonom. Žena danas ne ulazi u brak da bi imala krov nad glavom, nego iz ljubavi, da bi imala osobu, da bi imala oslonac u ljubavi.“ Dr. Jozefina Škarica bila je predavač i na 15. međunarodnom seminaru za bračne parove koji se održao prošle godine od 13. do 16. srpnja.

Snimio Mateo Ivanković

Godišnje ukazanje Mirjani Dragičević-Soldo 18. ožujka 2015.

VIDJELICA MIRJANA DRAGIČEVIĆ-SOLDO IMALA JE SVAKODNEVNA UKAZANJA OD 24. LIPNJA 1981. DO 25. PROSINCA 1982. Na posljednjem svakodnevnom ukazanju Gospa je, povjerivši joj desetu tajnu, rekla da će joj se ukazivati jedanput godišnje i to 18. ožujka. Tako je i bilo tijekom svih ovih godina. Više tisuća hodočasnika okupilo se na molitvi krunice. Ukazanje je započelo u 13.47 h i trajalo do 13.53 h. Mirjana je prenijela sljedeću poruku:

„Draga djeco! Svim srcem vas molim, molim vas djeco, očistite svoja srca od grijeha i uzdignite ih k Bogu i vječnom životu. Molim vas, budite budni i otvoreni za istinu. Ne dozvolite da vas sve ovozemaljsko udalji od spoznaje pravog zadovoljstva u zajedništvu s mojim Sinom. Ja vas vodim putem istinske mudrosti, jer samo uz istinsku mudrost možete spoznati pravi mir i pravo dobro. Nemojte gubiti vrijeme tražeći od Nebeskog Oca znakove, jer najveći znak On vam je već dao, to je moj Sin. Zato, djeco moja, molite da bi vas Duh Sveti mogao uvesti u istinu, pomoći vam da je spoznate i po toj spoznaji istine budete jedno s Nebeskim Ocem i mojim Sinom. To je spoznaja koja daje sreću na zemlji i otvara vrata vječnoga života i bezgranične ljubavi. Hvala vam.“

Snimio Mateo Ivanković

Ovdje sam našla Majku i počela snažno moliti

S POČETKOM PROLJEĆA U MEĐUGORJE JE STIGLA I SESTRA BISERKA JAGUNIĆ, ŠKOLSKA SESTRA FRANJEVKA KRISTA KRALJA BOSANSKO-HRVATSKE PROVINCIJE, TRENUTNO NA SLUŽBI U ZAGREBAČKIM REMETAMA. S. Biserka bilježi da joj je ovo 214. dolazak u Međugorje. Prvi put je došla u proljeće 1982. sa župnikom i još nekoliko sestara. Poslije je počela dovoditi hodočasnike. Najprije je pratila hodočasnike iz Bosne, zatim one iz Zagreba, Virovitice i drugih krajeva. S. Biserka kaže: „U Međugorju imamo malu duhovnu obnovu. Ima prekrasnih svjedočanstava. Ljudi kažu da su tijekom dvodnevno hodočašća u Međugorje o Bogu i vjeri naučili više nego cijeloga života. Što se tiče moga iskustva, ja sam ovdje našla Majku, Blaženu Djevicu Mariju, i počela snažno moliti.“

Zvezdice Isusa i Marije

GLAZBENICA MELINDA DUMITRESCU IZ RUMUNJSKE U MEĐUGORJE JE PRVI PUT STIGLA 90-IH GODINA PROŠLOGA STOLJEĆA. Ovo ju je mjesto odmah osvojilo. Iako je u to doba studirala violinu na glazbenoj akademiji u Njemačkoj, iako joj se zbog izvrsnosti smiješila uspješna svjetska karijera, ona je odlučila doći u Međugorje i tu ostati. S osmijehom na licu kaže: „Sve ove godine nisam požalila što sam izabrala ovaj put. Sretna sam i zadovoljna, a čak sam i malo naučila govoriti hrvatski.“ Njezino sviranje i zvuk njezine violine osvojili su sve koji sudjeluju na klanjanjima ili na različitim susretima u Međugorju pa Melindu zovu „Gospinom violinisticom“.

Melinda je sa skupinom glazbenika pokrenula koncerte evangelizacije pod nazivom „Zvezdice Isusa i Marije“. Projekt je predstavljen u nekoliko zemalja i već je izazvao oduševljenje, a oslanja se na poruku međugorske Kraljice Mira. „Međugorje je nebo na zemlji. Kroz ove godine u Gospinoj školi i ja sam rasla. Sigurna sam da je moj dolazak u Međugorje odgovor na poziv. Vidim plodove svoga dolaska, a ovaj je projekt plod Gospinih poruka“, kazala je Melinda.

MOLITVA SRCA

Gospodine, htio bih ti sve reći,
ali još i više čuti tvoju riječ.
Htio bih ti prikazati svoju bol,
ali još i više čuti tvoju riječ ohrabrenja.
Htio bih se promijeniti,
ali još i više dopustiti tebi da me mijenjaš.
Htio bih biti bolji pred tobom,
ali još i više shvatiti da me ti ljubiš neizmjerljivo i bezuvjetno.

Vidim i razumijem da se najljepše simfonije rađaju u skrovitosti,
da se najljepša književna djela rađaju u tišini,
da najljepše slike nastaju u tajnosti.
Ti mom srcu govoriš u skrovitosti.
Nauči me slušati, nauči me čuti tvoju tišinu,
nauči me živjeti skriveno s tobom.

Isuse, gladan sam tvoje ljubavi, žedam za tvojom blizinom.
U olujama moje svakodnevice, u potresima mojih briga,
dođi i donesi mir,
da moje srce razumije
da ti još više žedaš za mnom,
da ti gladuješ da budeš sa mnom.

Gospodine,
tamo gdje ja vidim uništenje, ti vidiš stvaranje.
Gdje ja vidim što je izgubljeno, ti vidiš novo rađanje.
Gdje ja vidim samo žalost, ti vidiš milosrđe.
Gospodine,
otvori moj razum da vidim očima srca, tvojim očima,
da vidim i prepoznam dobro umjesto zla.

Marijo, Kraljice Mira,
tvoj Sin Isus je prosvijetlio tvoje srce
i ti si ga donijela na svijet.
Uzmi me za ruku, vodi me,
da Isus prosvijetli moje srce,
da ga i ja mogu donositi ovom svijetu,
biti apostol radosne vijesti.
Vodi me da mogu ponoviti tvoje riječi:
„Evo službenice Gospodnje, neka mi bude po tvojoj riječi.“

Gospodine Isuse,
hvala ti što možemo biti ovdje s tobom večeras.
U srcima nosimo svoje bližnje, svoje prijatelje,
da i oni budu s nama ovdje.
Budi među nama, Gospodine.
S.

Snimila Lidija Paris

Dan je sad veselja, dan je Spasitelja.
Hvalu svi mu dajmo, radosno pjevajmo.
Aleluja, aleluja.

PRIHVATITI SEBE

U podnožju svih naših odnosa stoji krupno pitanje s kojim se mi, htjeli ili ne htjeli, na ovaj ili onaj način moramo suočiti: to je pitanje prihvaćanja sebe samoga. Slutite da, dočim govorimo o prihvaćanju sebe samoga, čovjek može i ne prihvatiti sebe. Kakav je to život i što je to zamršeno u nama da možemo živjeti i ne prihvatiti sebe?

FRA ANTE
VUČKOVIĆ

NAŠ JE ŽIVOT NAJČEŠĆE NA POVRŠINI. Bavimo se stvarima koje nisu najvažnije i najveći dio našega vremena odlazi u nevažne, površne stvari, na ono što je samorazumljivo, što svaki dan proživljavamo. Najkrupnije i najvažnije stvari događaju se u dubini. Treba hrabrosti probiti kroz opnu površnoga i samorazumljivoga i pogledati kako stvari stoje u dubini. U Međugorju smo čuli mnoge priče o ljudima koji govore kako im je izvanjski, površinski život koji je svima vidljiv izgledao savršen, a iznutra, u dubini, tamo gdje malo tko vidi, vladao je kaos. Život je bio nesređen i podvojen. To je iskustvo mnogih ljudi. Mislim da najveći dio mladih ljudi prolazi kroz takva životna razdoblja. Na površini sve izgleda u redu, a unutra vlada kaos, nesklad i nered.

TKO SAM JA?

Kada sabrano pogledamo svoj život, kada umirimo i stabiliziramo svoj pogled, opažamo da jesmo na svijetu, ali da smo darovani sebi, da smo došli u život na neki neobičan način. Što god radimo, što god susrećemo, čime god se bavimo, uvijek smo mi tu, pretpostavljamo sami sebe. Možemo reći: za sve ono što doživljavam mora postojati pretpostavka da sam ja tu, da ja jesam jer sve što susrećem, opažam, mislim, kušam, tiče se mene. Ne možemo nadići sebe, ne možemo doživljavati svijet kao da nas nema. Sve što doživljavamo prolazi kroz nas. Možemo s pravom reći da je svijet zapravo *moj* svijet jer ja vidim i doživljavam svijet samo na *svoj* način. Nekog drugog svijeta nemam, niti ga mogu opaziti niti vidjeti. I neobično je da smo mi, ljudi, otkad znamo za sebe samorazumljivi sami sebi, podrazumijeva se da jesmo. Ali odmah uz to otkrivamo da smo sami sebi nepoznata bića, da sebe ne poznajemo, da se iznenadimo i sami sebe zateknemo kako se ne poznamo. Neki od nas imaju iskustvo da se ujutro nađu pred zrcalom i gledaju i pitaju: Tko je to? Tko sam to ja?

MI SMO SAMI SEBI DAROVANI

Kad god zaronimo u sebe, otkrivamo da nismo iz sebe samih. Darovani smo sami sebi. To što jesmo, što nas tvori, što imamo, to smo dobili... Pogledajte početak našega života. On nije vezan uz našu volju. Ne možemo misliti

Svi mi otkrivamo svoje granice i najveći dio nas otkriva da uvijek čini iste pogriješke. Uvijek zakažemo na istim mjestima i na isti način. U ispovijedima mi svećenici često čujemo: uvijek činim iste grijehe, uvijek me prevare iste slabosti na isti način, uvijek s istim ljudima... pa se gotovo čini kao da igramo neku predstavu. I ponovno iznutra osjećamo poziv na zadatak: biti to što jesmo.

da smo htjeli sebe kad nas nije bilo. Naš početak nije vezan ni uz naše znanje. Nije nas bilo. Kako smo onda mogli išta znati? Postoji nešto što nas možda još dublje dovodi do sebe samih. Naš početak nije u našoj memoriji. Najvažniji trenutak – trenutak začeca, trenutak rođenja – nije u našoj memoriji. Nitko se od nas ne sjeća svojega početka. Ako hoćete znati kako je to bilo kad ste bili rođeni, morate pitati nekog drugoga. Najpametnije je zamoliti roditelje, ili jednoga od njih da vam to ispriča. To ne ćete naći u svojoj memoriji. Najvažnije stvari o sebi nemamo u sebi, nego u drugome. To je dosta važno jer će nam to biti prigoda otkriti da i za najvažnija pitanja – tko sam ja i zašto uopće jesam tu, zbog čega i s kojim zadatkom – odgovor moramo ići tražiti od nekoga drugoga. U temelju našega postojanja leži netko drugi, netko tko je htio da ja jesam i tko me je darovao meni samom. Mi jesmo na način da otkrivamo kako smo darovani sebi samima. Netko nam je nas darovao nama. To je neobična formulacija, ali zapravo pogađa srž našega života. S tim što nam je darovao nas nama samima, dao nam je mnogo važnih i nepromjenjivih elemenata: narod, jezik, vrijeme u kojem smo rođeni, velik dio karaktera, biološku određenost, spol, darove, sposobnosti... Mnogo je toga položeno u nas bez ikakve naše odluke i ikakva našega znanja, ali svejedno u sebi osjećamo zadatak da trebamo htjeti biti to što jesmo. Još preciznije: trebam htjeti biti to što jesam, a ne netko drugi i ne netko drukčiji. Osjećam u svojoj dubini poziv, zadatak, gotovo zahtjev koji dolazi iz mog postojanja da prihvatim samoga sebe sa svim onim što mi je dano. Zahtjev postoji zato jer mogu i ne prihvatiti sebe onakvim kakav jesam.

SUOČITI SE SA ZBILJOM

Naš je zadatak suočiti se sa zbiljom, sa stvarnošću, s istinom, s onim što uistinu jest. Stoga je kršćanstvo iznimno jako usmjereno na to da otkrijemo što stvarno jest. Kršćanstvo ne otklanja pogled ni od dobra ni od zla. To za nas znači da moramo imati u sebi volju, htijenje da se suočimo i sa svojim lošim nagnućima, lošim navikama, nagomilanom krivnjom. To je potrebno zato jer postoji opasnost, a nekada i nagnuće da pobjegnemo od onoga što jest. Možemo imati na sebi terete grijeha, terete stvarne krivnje i bježati od nje, ne htjeti je izreći, ne htjeti se suočiti s njom, ali to je uvijek program za izmučen život jer negdje u dubini ljudske duše stoji ljudska potreba za istinom, za onim što stvarno jest.

Prije više godina, negdje u zapadnoj Europi, bio sam s Hrvatima i došao mi je jedan nepoznat čovjek. Zamolio me za razgovor. Kaže mi: „Ja nisam kršten, nisam ni katolik ni kršćanin, ali bih htio razgovarati s Vama jer trebam nekoga od povjerenja.“ On zna da, kada katolički svećenik nekoga sluša u ispovijedi, onda to ostaje zatvoreno, unutra. I kaže: „Ja bih vas zamolio da ovo bude za Vas kao ispovijed.“ I onda mi je rekao: „Znate, ja dolazim iz jedne republike u bivšoj Jugoslaviji. Ubio sam čovjeka, pobjegao sam. Kada bih se vratio gdje sam rođen, ubili bi me. Pobjegao sam, promijenio ime, promijenio prezime, stvorio novi identitet i nitko ne zna da sam ubojica. Imam prividno sređen život, ali više ne mogu ovako živjeti. Nitko ne zna tko sam. Moram bar jednom čovjeku reći tko sam da bih mogao izdržati život.“ U tom sam trenutku dobio uvid u dubinu ljudske potrebe za istinom. Kroz patnju toga čovjeka koji više nije znao kako izići na

kraj s krivnjom koju nosi na sebi i na kojem je mjestu izreći, otvorio se uvid u duboku i neutaživu ljudsku žeđ za istinom kakva god ona bila. Tog čovjeka nisam vidio ni prije ni poslije niti znam neke podatke o njemu, ali u svemu što je govorio vidio sam koliko je duboka i neutaživa ljudska glad za istinom i zbiljom.

SAKRAMENT ISPOVIJEDI - POGLEDATI ISTINI U LICE

U dubini ljudske duše stoji potreba za susretom s onim što stvarno jest. Stoga se nama u Katoličkoj Crkvi sakrament ispovijedi nudi kao iznimno dobra prigoda da pogledamo istinu u lice. U sakramentu ispovijedi nije najbolje ako mi svećenik kaže: „Pa dobro, nije to baš tako važno. Pa dobro, svi to tako čine.“ To mi ne koristi. Meni

DAROVANOST

Možda je prvi zadatak samome sebi posvijestiti darovanost sebi samomu: ja sam darovan sebi samom. Netko me je stavio u svijet. Netko me je pozvao da budem. Možemo reći: A zašto? Možemo se pobuniti: Zbog čega me uopće htio? Zašto on hoće da ja budem? Što ja imam od toga? Možemo otkriti i kakvi smo prema svom postojanju. Ima ljudi koji žive sa sviješću da su dosadni sami sebi, da su nepodnošljivi i sebi i drugima. Ima još gorih stanja duše. To je, primjerice, stanje ljudi koji osjećaju odvratnost prema sebi samima, prema dijelovima svoga bića, koji ne mogu podnijeti sebe, svoje pamćenje, svoju prošlost, svoje odnose, svoju obitelj, svoj narod. Neki ljudi u sebi stvore mržnju protiv dijelova samih sebe. Neki se osjećaju

NAŠ JE ZADATAK SUOČITI SE SA ZBIJLOM, SA STVARNOŠĆU, S ISTINOM, S ONIM ŠTO UISTINU JEST. STOGA JE KRŠĆANSTVO IZNIMNO JAKO USMJERENO NA TO DA OTKRIJEMO ŠTO STVARNO JEST. KRŠĆANSTVO NE OTKLANJA POGLED NI OD DOBRA NI OD ZLA. TO ZA NAS ZNAČI DA MORAMO IMATI U SEBI VOLJU, HTIJIENJE DA SE SUOČIMO I SA SVOJIM LOŠIM NAGNUĆIMA, LOŠIM NAVIKAMA, NAGOMILANOM KRIVNJOM.

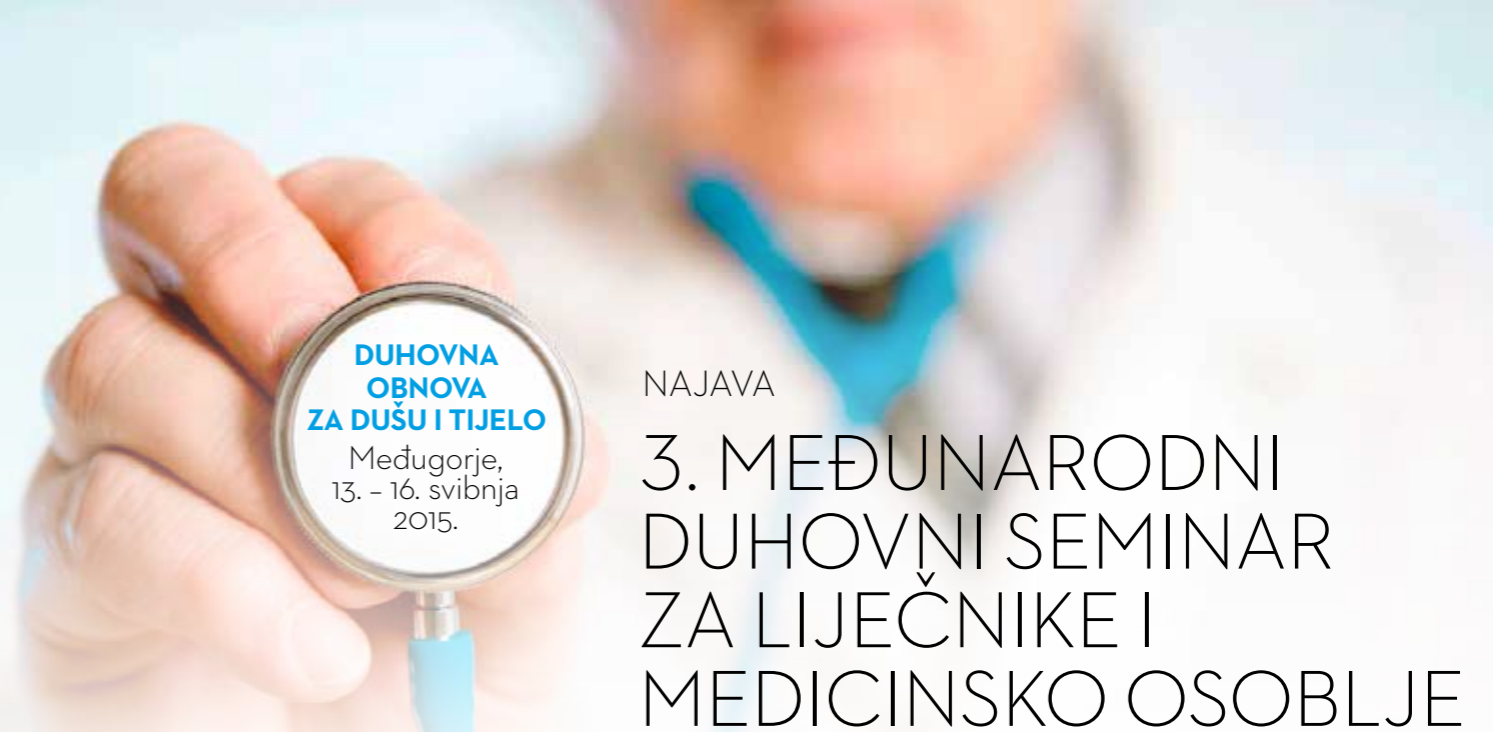
koristi da znam kako stvari stoje u istini jer se ja trebam suočiti sa samim sobom u istini. Ima ljudi koji ovo suočavanje s istinom shvaćaju na neobičan, na prkosan način pa kažu: „Jest, takav sam i točka“, ali to nije prihvaćanje sebe u istini. Ako otkrijem da u meni ima loših nagruća, krivnje, onda prkosan stav „takav sam i gotovo i točka“ nije dobar stav. Dobar bi stav bio: „Takav sam i to hoću promijeniti.“

Mi, ljudi, možemo bježati u samoobmane. Čudno je koliko možemo graditi krive slike o sebi samima, iluzije, i koliko to ljudi oko nas mogu podupirati. Možemo se varati u temeljnim stvarima. Možemo se zavaravati da na nama nema krivnje, a nositi je unutra. Možemo se zavaravati da imamo ugled u društvu, a on nije istinit, i tako redom. Možemo stavljati maske, skrivati sebe same, izricati laži o sebi. Možemo bježati od sebe na tisuće načina, sve do krajnjeg načina u kojem čovjek može bježati od svoga života dižući ruku na sebe. U dubini ipak osjećamo da smo pozvani na vjernost onomu što jesmo. To se nama kršćanima odmah prevodi kao vjernost Onomu koji nas je darovao sebi samima.

zarobljeni u svojoj priči, u svojoj prošlosti, u svome tijelu... Ima ljudi koji su nezadovoljni sa svojim nadarenostima, s darovima koje su dobili. Njihov se temeljni nagon pretvori u to da hoće biti drukčiji, da hoće imati druge, a ne svoje darove. Pretpostavljam da ste susreli ljude koji imaju izrazite darove i odbijaju ih. Poznam jednog čovjeka koji je izrazito nadaren za glazbu, ali ne može podnijeti sebe kao glazbenika. Dok drugi s istim nadarenostima uživaju u životu, on ima muku u darovima koje je dobio.

KAKO SE POSTAJE TO ŠTO JESMO?

Svi mi otkrivamo svoje granice i najveći dio nas otkriva da uvijek čini iste pogreške. Uvijek zakažemo na istim mjestima i na isti način. U ispovijedima mi svećenici često čujemo: uvijek činim iste grijeha, uvijek me prevare iste slabosti na isti način, uvijek s istim ljudima... pa se gotovo čini kao da igramo neku predstavu. I ponovno iznutra osjećamo poziv na zadatak: biti to što jesmo. Kako se postaje to što jesmo? Kako se preuzima darove koje smo dobili? Kako prihvaćam to što mi je darovano? Više o tome u sljedećem broju.

NAJAVA

3. MEĐUNARODNI DUHOVNI SEMINAR ZA LIJEČNIKE I MEDICINSKO OSOBLJE

PROGRAM

Srijeda, 13. svibnja 2015.

- 14.00 Registracija sudionika
- 16.00 Uvod u seminar
- 17.00 Večernji molitveni program

Četvrtak, 14. svibnja 2015.

- 9.00 Jutarnja molitva
- Predavanje, svjedočanstva
- 14.00 Molitva uz Križevac
- 17.00 Večernji molitveni program: krunica, sv. misa Klanjanje Isusu u Presvetom Oltarskom Sakramentu

Petak, 15. svibnja 2015.

- 8.00 Molitva na Brdu ukazanja
- 11.00 Predavanje, svjedočanstva
- 12.00 Klanjanje Presvetom Oltarskom Sakramentu u tišini
- 15.00 Predavanje, svjedočanstva
- 17.00 Večernji molitveni program: krunica, sv. misa Čašćenje križa Gospodinova

Subota, 16. svibnja 2015.

- 9.00 Molitva
- 9.30 Predavanje
- 10.30 Iskustva sudionika
- 12.00 Završna sv. misa

obnove i uvijek nove duhovne snage kako bi s ljubavlju mogli prilaziti čovjeku i doticati njegovu patnju i trpljenje.

U ozračju molitve, u Gospinoj blizini i njezinim zagovorom sigurni smo da možemo doživjeti vlastitu obnovu kako bismo i sami mogli biti nositelji Božjega dara mira svim ljudima, a napose onima koji trpe.

Voditelj seminara je fra Ljubo Kurtović, rođen 1969. u Drinovcima. Godine 1989. stupio je u franjevački red u Hercegovačkoj franjevačkoj provinciji, a 1996. bio je zaređen za svećenika u Frohnleiten, Austrija. Teologiju je studirao u Zagrebu i Bologni. Nakon svećeničkoga ređenja pastoralno je djelovao kao kapelan u župi Humac, a od 2000. do 2007. godine u Medugorju. Od 2007. do 2013. godine bio je odgojitelj bogoslova u Zagrebu. Trenutno je župnik u Veljacima, Hercegovina.

Seminar će se održati u dvorani sv. Ivana Pavla II. Prilog za troškove seminara je 40 € po osobi. Prijave možete izvršiti e-poštom: seminar.marija@medugorje.hr ili faksom na broj 00 387 36 651 999 (za Mariju Dugandžić). Broj sudionika je ograničen prostorom, stoga vas molimo da svoje prijave izvršite što prije. Molimo sve sudionike seminara da sami osiguraju smještaj u Medugorju. Bit će sigurni da se nalazite na popisu sudionika seminara tek kada od organizatora dobijete potvrđan odgovor.

EVANGELIZACIJA PREZRENIH

Salvador Iñiguez Morales imao je deset godina kada mu je baka prvi put pričala o Međugorju. Od tada pokušava živjeti Gospine poruke. Kao medicinski njegovatelj na gerijatriji, on se tijekom dana brine za stare i bolesne, a navečer se naoruža krunicom i Gospinim kipom te odlazi u najmarginalnije i najopasnije dijelove Guadalajare gdje uz pomoć Gospinih poruka evangelizira prostitutke, transvestite i homoseksualce. U njihovim četvrtima osniva molitvene skupine i moli s njima.

ZOVEM SE SALVADOR IÑIGUEZ MORALES. RODIO SAM SE 1974. U MEKSIKU. KAD SAM IMAO DESET GODINA, RIJEČ MEĐUGORJE UREZALA SE U MOJE SRCE KADA JE, PO BOŽJOJ PROVIDNOSTI, U RUKE MOJE BAKE DOŠLA JEDNA KNJIGA O MEĐUGORJU.

Dolazim iz seoske obitelji i najmlađi sam od desetero braće. Kada sam bio mali, praznike sam provodio na baki-
nu imanju. Tamo sam živio intenzivan molitveni život. Svaki se dan molila krunica, čemu je prethodilo čitanje tekstova iz Svetoga pisma i iz života svetaca. Čitale su se i Gospine poruke iz bakine knjige čija je naslovnica privlačila moju pozornost: Između stabala vidjela se veličanstvena crkva s dvama tornjevima kojoj je prilazilo mnoštvo ljudi, a u pozadini se uzdizalo veliko brdo. Bilo je nešto zagonetno u tome i to sam želio otkriti. Osjećao sam u srcu duboku želju upoznat i to mjesto, ali mi je

PRIREDILA
FILKA MIHALJ

baka rekla: „Sine, to ne će ići, to je s druge strane svijeta, to je jako daleko!“

Već u toj dobi u moje je srce duboko prodrila poruka Marije, Kraljice Mira. Otkrio sam izraze koje prije nisam poznao: obraćenje, post, pokora. Sjećam se da sam već u toj dobi postio o kruhu i vodi i osjećao dubok mir u cijelom biću. U srcu sam osjećao žar koji me poticao govoriti o Bogu i o Gospinim porukama i prikazivati žrtvice za duše. Poruke su u meni budile duboku svijest o tome što znači biti kršćanin katolik, pozivale su me da na aktivan način živim sakramente i poticale me na prisan odnos s Bogom. Osjećao sam da ljubim samo Krista i da želim biti samo njegov i počeo činiti stvari kojih sam se prije sramio: pomagati starcima, davati milostinju, dijeliti hranu ljudima na ulici i druga mala dobra djela. Ušao sam u sjemenište misleći da je to moj poziv, ali to nije

bila Božja volja. On je za mene imao drugi plan.

Završio sam višu školu za njegovatelja u gerijatriji i počeo raditi u jednoj bolnici. Međugorje sam izgubio iz vida sve dok mi u ruke opet nije došla bakina knjiga. Na poleđini je bila jedna adresa. Pokazalo se da u Guadalajari postoji molitvena skupina Marije, Kraljice Mira. Na jednom od sastanaka skupine upoznao sam čovjeka koji je radio nešto slično kao i ja. Odlučili smo se udružiti i nositi poruku ljudima koji nisu upoznali Božju ljubav. Odlučili smo početi u javne kuće, ići ovisnicima o drogama, napuštenima i siromašnima. Apostolatu smo dali ime *Apostolat Marije, Kraljice Mira – Daj mi svoje ranjeno srce*. Ja sam pripremio govor, no kad sam se našao pred prostitutkama i transvestitima, cijeli je moj govor pao u vodu. Zastao sam pred njima kao i svi drugi klijenti. Prvo što mi je palo na pamet bilo je upitati: „Koliko tražiš?“ Jedna od njih je odgovorila: „250 pezosa, odnosno ovisno o tome što hoćeš.“ Ja sam joj rekao: „To je jako malo.“ Ona meni: „Ne znam koliko ti obično plaćaš.“ Na to sam joj rekao: „Ništa. Ne plaćam ništa jer je tvoja vrijednost neprocjenjiva. Ti vrijediš svu krv Kristovu prolivenu na križu.“ Kada sam to rekao, pokazao sam joj sliku Kraljice Mira i objasnio da nisam došao suditi, nego podijeliti poruku ljubavi, milosrđa i mira. Govorio sam o Međugorju i o porukama, kazao da imaju Majku na nebu i da ne želim da im duše umru, a da je nisu upoznale.

Jednom sam se prilikom osjetio pozvanim o tome govoriti ne samo prostitutkama i homoseksualcima nego i onima koji se u toj marginalnoj zoni Guadalajare bave krađama, pa sam ušao u jednu od slijepih ulica u kojima se drogiraju. Tamo me zaustavio jedan od dilera s nožem u ruci i rekao: „Daj mi sve vrijedno što imaš!“ Ja sam podigao ruku s krunicom i rekao: „Samo mi nemoj uzeti moju međugorsku krunicu!“ On me tada upitao: „Što je to, Međugorje?“ Ja njemu: „To je mjesto gdje se ukazuju Djevica Marija i daje poruke.“ To ga uopće nije zanimalo. Strgnuo mi je torbu i počeo vaditi sve što je bilo unutra: Bibliju, krunice, sličice Kraljice Mira i Milosrdnog Isusa. To ga je zasmetalo i rekao mi je: „Nije moguće da nemaš ništa vrijednoga, da nemaš

Poruke su u meni budile duboku svijest o tome što znači biti kršćanin katolik, pozivale su me da na aktivan način živim sakramente i poticale me na prisan odnos s Bogom.

novaca. Priznaj što imaš sa sobom!“ Ja sam mu odgovorio: „Imam samo žeđ.“ On meni: „Nemo guče da nemaš ni za čašu vode! Idemo ti kupiti bocu vode.“ Poveo me u trgovinu i kupio mi bocu vode i postali smo kao braća. Odonda odlazi sa mnom u javne kuće. Pomaže mi čistiti ulicu tamo gdje postavljamo oltariče Kraljice Mira i molimo krunicu s prostitutkama.

Jednom sam na Facebooku dobio poruku nepoznate osobe bez ikakve fotografije. Poruka je izražavala želju za upoznavanjem jer je ta osoba vidjela moju fotografiju koja joj izgleda jako privlačno. Tu su bila i pitanja o mom poslu i slobodnom vremenu. Mislio sam da je riječ o djevojci, ali ne, bio je to momak. Objasnio sam mu da ne želim vezu s njim, no on je i dalje inzistirao, slao mi tisuće poruka i tražio susret. Konačno sam mu rekao: „Znaš, ja već imam nekoga i ne mislim ga ostaviti ni za što na svijetu jer ga ljubim.“ On mi je odgovorio: „Znao sam! Znao sam da si homoseksualac! Daj mi barem priliku!“ Rekao sam da ne jer sam se obećao svomu zaručniku. Rekao sam mu isto tako da moj zaručnik zna za sve naše razgovore. On mi je odgovorio neka upitam svoga zaručnika zanima li ga veza utroje! Tada sam se nečega dosjetio. Rekao sam da moj zaručnik pristaje i ugovorili smo datum i sat susreta. Našli smo se jednoga poslijepodneva pored katedrale. Pitao me: „A gdje je tvoj zaručnik?“ Odgovorio sam mu: „Unutra, u katedrali.“ On je nevoljko prihvatio i ušli smo. Bio je nervozan. Kada smo došli pred oltar, rekao je: „Ma gdje je taj tvoj zaručnik?“ Ja njemu: „Tamo, na križu! On već dugo čeka da mu dođeš da ti pokaže koliko te ljubi, da ti kaže da te

otkupio cijenom svoje krvi, da te u svetoj hrani čeka svaki dan.“ Oči su mu se ispunile suzama. Htio je otići, ali sam ga zadržao. Govorio sam mu o ispovijedi. Poklonio sam mu međugorsku krunicu. Ostao je plačući pred svetoj hraništem...

U svibnju 2012. jedan je redatelj iz Španjolske saznao što radim i pozvao me da sudjelujem u dokumentarcu o Marijinoj ulozi u našim vremenima. Dokumentarac se zove *Tierra de Maria – Marijina zemlja*. Te me je godine pozvao u Međugorje, poklonio mi putovanje. Imao sam 38 godina. Ispunio se moj životni san. Došao sam u Međugorje. Od tada moj život više nije isti. Gospu ne može nitko zaustaviti. One koji koračaju s njom nitko ne može zaustaviti. Naš apostolat raste iz dana u dan i vidimo prisutnost i majčinsko vodstvo Presvete Djevice Marije, Kraljice Mira. Iskoristite milosno vrijeme koje vam Bog daje preko Marije. Otkrijte svoje zvanje i poslanje. Ti koji znaš koje ti je zvanje, pitaj Gospu koje je tvoje poslanje.

TKO JE NA PRVOME MJESTU U MOJEM SRCU?

Vjerujem da na nekoj osobi prvo primjećujemo njezine oči, njezin osmijeh. Oči su poput detektora koji toliko toga otkriva. Nije moguće sakriti tugu, zabrinutost, zamišljenost ili pak radost, mir. Radost jednostavno sjaji, blista, isijava iz nečijeg pogleda. Kada smo u miru, svi će to primijetiti. Tada nije potrebno ni govoriti jer je taj mir opipljiv, vidljiv.

ČIME ZRAČI MOJ ŽIVOT? Svjedočim li ja? Ako svjedočim, za koga ili za što svjedočim? Ima li to ikakvu važnost? Tiče li se to svih nas ili samo nekih? Što god radim, govorim ili šutim, koju god odjeću nosim – za nekoga ili nešto svjedočim. Nije moguće ne svjedočiti. Moje ponašanje, moj govor i riječi, moj način ophođenja prema ljudima i svijetu koji me okružuje svjedoči o tome komu pripada moje srce, koga ili što stavljam na prvo mjesto u svome životu. Često svjedočimo za nekoga ili nešto, a da toga nismo ni svjesni. Naše nas ponašanje razotkriva. Čak i nesvjesno (ponekad i svjesno) reklamiramo pojedine proizvode ili tvrtke noseći njihove proizvode, pridajući tim proizvodima

KREŠIMIR
MILETIĆ

takvu važnost da ponekad i (ne)svjesno svoju osobnost ili osobnost drugih oblikujemo sukladno tim proizvodima. Na taj način postajemo besplatni reklamni panoji kojima naše tijelo „svjedoči“ ili reklamira neki proizvod. Štoviše, ne samo da nam ta tvrtka za to ne plaća već smo – da stvar bude gora – mi toj tvrtki platili novac da bismo ju besplatno reklamirali. I to nam se, da stvar bude zanimljivija, čini normalnim.

Imati određen tip mobitela ili automobila, nositi majicu s određenim *brendom* postalo je toliko važno da poneki svoj osobni identitet žele vezati ili tumačiti kroz neki proizvod. Ako imam ovo ili ono, ako nosim ovaj ili onaj

brend – onda sam *cool*, *moderan*, in ili naprotiv *out*. Naravno, u svem se tom lažnom sjaju vrlo inteligentno krije opasnost idolopoklonstva jer upravo iz toga možemo lako uočiti što je ili tko na prvome mjestu u mojem životu. Nije problem u tim predmetima, već u mojem stavu prema njima. Ako im pridajem toliku važnost da definiraju moj identitet ili da ja prema njima definiram identitet nekoga od mojih bližnjih, onda imam velik problem.

To je prisutno i u našim obiteljima. „Tata, u razredu svi imaju ovaj ili onaj model mobitela. Zašto ja nemam taj mobitel?“ „Mama, sve moje prijateljice nose ove tenisice. Moram ih imati!“ Vjerujem da se svi mi u svojim obiteljima

Tijekom života susreo sam zaista mnoge osobe koje su susrele Uskrsloga. I lako je vidjeti koliko je taj susret promijenio njihov život. Isus Krist je promijenio i moj život i od trenutka kada sam ga susreo sve je drukčije. Sve se posložilo.

susrećemo s ovakvim pitanjima i izazovima. Da stvar bude još teža, televizijski je program prepun reklama i raznih poziva da kupimo ovaj ili onaj proizvod, a dio marketinške industrije posebno je usmjeren na djecu. I, da, često odgovaramo na poziv nekog prodavača i kupujemo proizvod.

Ovdje možemo zastati i postaviti jedno vrlo jednostavno pitanje na koje često dajemo vrlo komplicirane odgovore: Kako to da nam je doslovno sve drugo tako lako reklamirati ili za to svjedočiti, osim za Isusa Krista? „Čekaj, kako to misliš? Pa nisam ja neki fanatik da uokolo pričam o Isusu Kristu! *Svećenici su tu da pričaju o Isusu Kristu u crkvi!*“ Takav sam razgovor nedavno imao s jednim poznanikom. Čini se prilično jednostavno potaknuti nekog poznanika da ode kupiti neki komad odjeće koji smo i mi kupili, strastveno mu i s oduševljenjem objašnjavajući gdje se nalazi ta trgovina i polica na kojoj će pronaći taj komad odjeće. Ili prepričavati s oduševljenjem kako je neki sportaš zabio gol ili osvojio turnir. I u tom trenutku nitko ne će reći: „Čekaj, kako to misliš? Pa nisam ja neki fanatik da pričam o tom sportašu! *O sportašima se priča samo u sportskim dvoranama!*“

Nije li zanimljivo kako se o baš svakome može pričati satima, a knedle se u grlu javljaju samo kada bi trebao krenuti razgovor o Isusu Kristu. Tada se i minute mnogima čine kao vječnost. No, to samo svjedoči o tome da ga zapravo nismo susreli. Jer da

smo ga susreli, ne bismo prestajali pričati o tome koliko je divan, koliko je toga divnoga napravio u našim životima. Svim bismo našim prijateljima s oduševljenjem govorili gdje i kako da ga i oni susretnu.

I ne samo to. Ne bi samo naš govor bio u službi svjedočenja. Izbori i odluke koje svakodnevno činimo svjedoče o tome koga smo zapravo izabrali da bude na prvome mjestu u našem srcu, u našem životu. Ako je to Gospodin, onda, primjerice, izabiremo opraštanje, mir, nismo svadljivi. Poštujemo zakone, plaćamo poreze, izvršavamo svoje obveze. Služimo u zajednici i obitelji. U našem se ponašanju očituju krjeposti. Ako u slabosti i padnemo, vidljiva je želja i trud da se ponovno podignemo. Jednako tako, u našim je izborima i odlukama prepoznatljiva i ona drukčija stvarnost – jer nije moguće služiti dvojici gospodara. Lako je uočiti što nam je važno u životu jer nas naše ponašanje razotkriva.

Otac koji, primjerice, odbije druženje s prijateljima jer je u to vrijeme odlučio s djetetom učiti ili mu pomoći pisati zadaću, igrati se ili prošetati s obitelji, bez puno riječi svjedoči da mu je obitelj na prvome mjestu. Majka koja s puno ljubavi, nježnosti i strpljivosti odgaja djecu i služi obitelji, bez puno riječi svjedoči kolika je njezina ljubav prema obitelji.

Tijekom života susreo sam zaista mnoge osobe koje su susrele Uskrsloga. I lako je vidjeti koliko je taj susret promijenio njihov život. Isus Krist je promijenio i moj život i od trenutka kada sam ga susreo sve je drukčije. Sve se posložilo. Zahvaljujući Njemu, danas mogu biti sve ono što jesam: suprug, otac, prijatelj... U mojem životu više ne postoji strah. Ovo Ti želim, dragi brate i sestro koji čitaš ovaj tekst: da susretneš Uskrsloga, i ako si ga susreo, da ga ne prestaneš susretati, da se nikada ne udaljiš od Njega i Njegove ljubavi, da živiš u Njegovoj blizini, da ti bude na prvome mjestu u tvome životu, da zajedno otkrivamo uvijek iznova koliko je divno imati takva prijatelja, učitelja, Spasitelja. Ne boj se! Susresti ga nije teško jer On čezne da te susretne. Dovoljno je otvoriti mu svoje srce. Želim Ti mir i dobro!

LJUBAV JE USKRSNULA!

Može li davno umrla ljubav između supružnika uskrsnuti? Može, ali samo ako se oboje zaljube u uskrsnu Ljubav, u Isusa!

ROBERT
RUKAVINA

„Bog me iz ljubavi prema čovjeku poslao među vas da vam pokažem put spasenja, put ljubavi. Ako ne ljubite najprije Boga, ne ćete moći ljubiti ni bližnjega ni onoga koga mrzite. Zato, dječice, molite i preko molitve otkrit ćete ljubav. Hvala vam što ste se odazvali mom pozivu!“ (25. travnja 1995.)

NIKADA NE ĆU ZABORAVITI USKRS 2000. G. U KNINU. Toga jutra, sedmoga dana hodočašća pješice prema Međugorju, hodajući prema crkvi razmišljao sam kako

su sada moji kod kuće za stolom, a pred njima šunka, kolači, jaja i druga uskrsna hrana... Samo godinu dana prije toga hodočašća, Uskrs za sve nas nije predstavljao mnogo više od uskrsnoga stola, pa nije čudo da ni o čem drugom nisam mogao ni razmišljati. Nakon završetka mise osjetio sam nečiju ruku na svome ramenu: vidjevši mene i mog suputnika Mirka, jedna je žena zaključila da smo na putu pa nas je pozvala u svoju obitelj da zajedno blagujemo. Je li to bio

moj prvi istinski proslavljen Uskrs kada sam doista prepoznao Isusa? Da, u toj sam ga obitelji prepoznao u „lomljenju kruha“, u dijeljenju dobara s nama, običnim hodočasnicima. Susreo sam obitelj koja moli, koja je sretna, koja rado dijeli, koja je spremna dati nešto od sebe. Hvala im! Kod njih sam osjetio Ljubav!

KAMO JE NESTALA LJUBAV IZ NAŠIH OBITELJI?

Moram iskreno priznati da nikada nisam razumio supružnike koji

su od početka braka imali odvojene skrivene štednje i mailove pod šiframa u kojima su očigledno nešto tajili jedno od drugoga: čežnje, strasti i tko zna što još drugo. Često ispada da supružnici vode odvojene živote, da imaju različite hobije, ambicije, zabave, da nemaju dodirnih točaka. Zapravo se mnogi ne poznaju i ne trude se to promijeniti. Sve je postalo virtualno, čak i prijatelji i zabava. Događa se, na žalost, da se bračni parovi dopisuju preko fejsa, a kada su zajedno, caruje tišina i ne znaju što bi jedno drugomu rekli. Tvrde da bi rado pružili ljubav prijateljima, gladnima u Africi, svima i svakomu, no kada je riječ o osobi kojoj su pred Bogom, svećenikom i ljudima obećali ljubav, to više ne mogu. Jedini izlaz iz mučnoga stanja postaje rastava. Koga briga za djecu, za obećanja, za vjeru, za roditelje... Komu je još stalo do mira u obitelji?

Gdje je nestao onaj početni žar, oni trnci prvoga poljupca, oni ideali u kojima smo imali glavnu ulogu: biti dobar suprug i dobra supruga, dobar otac i dobra majka, biti vjeran u dobru i u zlu? Željeli bismo biti posvuda, a u vlastitoj nam je obitelji dosadno i iz nje bježimo. Nestalo je mira u našim obiteljima, ljubav u obitelji kao da je umrla. Gospa nam

oko sebe. Ne će im više biti teško žrtvovati se za drugoga, otkrit će da je jako zanimljivo biti u društvu svoje žene, svoga muža. Otkrit će kako je zabavno ispitati kako je prošao dan, shvatit će da su zajedno jači, da sjećanja na lijepe dane zajedničkoga života nisu prošlost, da s Bogom opet može postojati sretna sadašnjost i budućnost.

Kad ne znaju što bi pričali, neka počnu naglas zajedno moliti i vidjet će koliko će im tema za razgovor pasti na pamet. Neka daju kada misle da bi trebali primiti, neka šute kada bi htjeli vikati, neka hvale kada bi htjeli vrijeđati, neka blagoslivljaju kada bi htjeli psovati. Tko bude tako činio iz ljubavi prema Isusu, zaista, ljubav će između supružnika u obitelji uskrsnuti. Podariti će im Bog i ljubav i mir i blagoslov u svakom pogledu. Plod njihove ljubavi bit će nadasve djeca koju će prepoznati kao blagoslov, a ne kao gnjavažu i opterećenje, što se često događa. Ne će nas tada više brinuti demografska slika Hrvatske jer tamo gdje Ljubav kraljuje, ona donosi ploda!

MISLIM DA SMO SVI ČULI ZA ONU ZAGORSKU: SVAKA HIŽA IMA SVOGA KRIŽA Želite li znati kako izgleda sretan brak? To je brak u kojem su su-

Uskrsli Isus je put kojim trebamo ići. Isus je Ljubav koja pokazuje kako se ljubi. Samo ako se supružnici zaljube u Isusa, postat će svjesni stvarnosti oko sebe. Ne će im više biti teško žrtvovati se za drugoga, otkrit će da je jako zanimljivo biti u društvu svoje žene, svoga muža

u poruci od 25. travnja 1995. poručuje: „Bog me iz ljubavi prema čovjeku poslao među vas da vam pokažem put spasenja, put ljubavi. Ako ne ljubite najprije Boga, ne ćete moći ljubiti ni bližnjega ni onoga koga mrzite. Zato, dječice, molite i preko molitve otkrit ćete ljubav. Hvala vam što ste se odazvali mom pozivu!“

MOŽE LI DAVNO UMRLA LJUBAV IZMEĐU SUPRUŽNIKA USKRSNUTI?

Može, ali samo ako se oboje zaljube u uskrsnu Ljubav, u Isusa! Uskrsli Isus je put kojim trebamo ići. Isus je Ljubav koja pokazuje kako se ljubi. Samo ako se supružnici zaljube u Isusa, postat će svjesni stvarnosti

pružnici spremno prihvatili sve što im dolazi iz Božjih ruku. Nikad ne ću zaboraviti kako sam prije tridesetak godina kao dijete slušao roditelje koji su se bili odlučili rasti. Bila je noć, nisu znali da sam budan. Za mene se rušio svijet. Prošli su dani, oni su se izmirili i ostali zajedno. Prije dvije godine, baš na Uskrs, mama se presečila u vječnost, umrla je na tatinim i mojim rukama. Uza sve nedaće života oni su izvršili obećanje: „S tobom u dobru i u zlu dok nas smrt ne rastavi!“ Na čijim bi rukama umrla mama da su one noći mislili ozbiljno? Ovo je ljubav: Želiš li vidjeti Gospu, potraži je u svojoj ženi! Ženo, želiš li naći Isusa, otkrij ga u svome mužu!

Sedam savjeta kako biti dobar roditelj

1. BUDITE TU ZA SVOJU DJECU

Dajte svojoj djeci do znanja da ste uvijek tu za njih kad vas zatrebaju. Redovito odvojite vrijeme za djecu čak i kad imate „previše“ posla.

2. VOLITE IH ONAKVIMA KAKVA JESU

Jasno dajte djeci do znanja da ih volite takvu kakva jesu. Svakodnevno zagrlite djecu, pogledajte im u oči i jednostavno im recite da ih volite.

3. BUDITE PRAVEDNI I DOSLJEDNI

Vaša će djeca testirati vaše strpljenje. Uspriješite im budite uvijek pravedni i dosljedni. U to spada i da kaznu koju ste odredili provedete do kraja.

4. ZABAVLJAJTE SE I KORISTITE HUMOR

Kad se igrate i smijete zajedno, pokazujete djeci koliko su vam važna. Morate li katkad biti strogi, lako ćete uvidjeti da to radite samo zato što ste zabrinuti za njih.

5. PRIZNAJTE GRJEŠKE

Ako vam se dogodi da pogriješite, priznajte to bez ustručavanja. Tako pokazujete da ste samo čovjek i da se i vama s vremena na vrijeme treba oprostiti. Djeca, promatrajući vas, uče ispričavati se i opraštati.

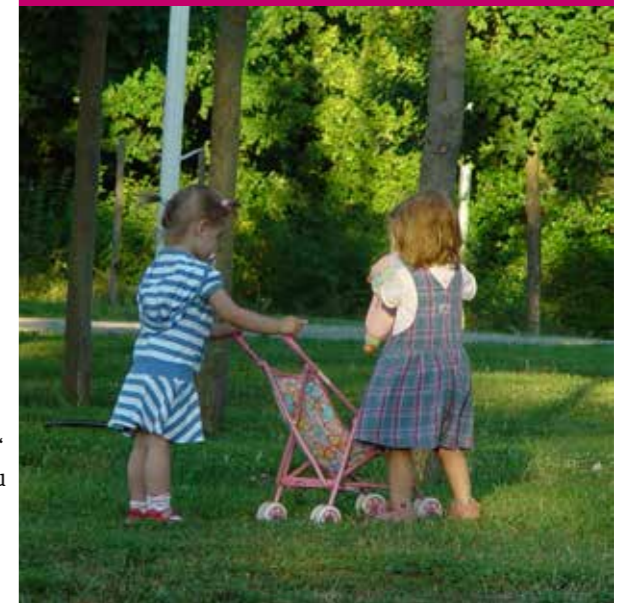
6. HVALITE OBILNO

Djeca se uvijek vesele kada ih hvalite bez obzira na to koliko godina imaju. Pokušajte svakodnevno ojačati svoje dijete, tako da mu kažete nešto pozitivno o njemu. Ne izmišljajte, već iskreno to mislite.

7. PRIMITE POMOĆ

Kad imate problema s djetetom, nemojte se sramiti pitati druge za savjet. To nije znak slabosti, već je dokaz vaše želje da pomognete svomu djetetu i da ga zaista volite.

Izvor: www.roditelji.hr

DEMOGRAFSKI PORAZ

Demografska se problematika u našoj javnosti do sada obično spominjala onako usput, najčešće kod predstavljanja novih političkih programa ili politika. Međutim, sva su nastojanja oko demografske obnove uglavnom ostajala lijepo sročene fraze na papiru ili su se zrcalila kroz sporenja oko iznosa davanja za roditeljske naknade iz državnog proračuna. Obitelj, koja je temelj demografske politike, uvijek je ostajala nekako po strani ili su se preko nje lomila ideološka i kojekakva druga prepucavanja. Državnim su institucijama puna usta obitelji koja je – kao temeljna jedinica zdravoga društva – u ovim izazovnim vremenima u stvarnosti prepuštena vlastitim snalaženjima ili se njome bave crkvene institucije.

nego se u nju useli. Svake se godine broj stanovnika u Hrvatskoj smanjuje za oko 16 000, a iz godine u godinu rađa se oko tisuću djece manje. Godišnja razlika između broja novorođenih i umrlih je oko 11 000 osoba. Pred našim očima nestaju cijeli gradovi. Tijekom posljednjih trideset godina rodost je u Hrvatskoj smanjena za više od dvadeset tisuća djece godišnje. Primjerice, prije trideset godina u Sisačko-moslavačkoj županiji rodilo se 2 400 djece, a 2014. njih samo 860. Teška gospodarska kriza ponovno je pokrenula trendove masovnih iseljavanja, posebice mladih i obrazovanih, a iz dijaspor se rijetko tko vraća... Pojedini krajevi Hrvatske i Bosne i Hercegovine, posebno ruralna područja, ostaju potpuno prazni što zbog rata, što zbog iseljavanja, što zbog manjka djece...

Nastavi li se ovaj trend, a ništa ne na goviješta promjene, stručnjaci procje-

i neimaština, kao i stil života, učinili su svoje. Proteklih desetljeća najviše novih stanovnika u Hrvatskoj činili su naši ljudi iz Bosne i Hercegovine, ali je i taj demografski bazen prilično iscrpljen. I hrvatski krajevi u Bosni i Hercegovini ostaju sve prazniji pa ako ne dođe do političkih i gospodarskih promjena koje bi mladim ljudima pružile nadu i perspektivu, ništa nam ne će značiti katastarsko vlasništvo nad zemljom.

Sasvim je izgledno da će Hrvatska vrlo brzo postati useljenička zemlja. Njezinoj privlačnosti pomaže i činjenica da je članica Europske unije. Stručnjaci procjenjuju da bi u Hrvatsku trebalo useliti 350 000 stanovnika više nego što će ih se iseliti kako bi gospodarstvo moglo normalno funkcionirati. Znamo da su mnogi hrvatski krajevi nenaseljeni i da zbog prirodnih prednosti ima mjesta za pokretanje života. Međutim, useljenička je politika prilično ozbiljno pitanje koje sa sobom nosi i velike izazove. Doseljenici, vidimo to u Europi, sa sobom donose svoju kulturu, vjeru i način života, a s time ponekad i otpor prilagođavanju standardima zemlje primateljice, što često izaziva probleme. No, ako im je stalo do zemlje primateljice i ako ju osjećaju svojom, useljenici su i blagoslov. O tome nam, uostalom, govori hrvatska povijest kroz koju su nemjerljiv obol razvitku Hrvatske davali upravo doseljenici i njihovi

pridonosilo brzom integraciji. Danas je globalizacija cijeli svijet pretvorila u globalno selo, prostorne udaljenosti više nikomu nisu problem pa bismo na našim prostorima vrlo brzo mogli imati i nezvanih gostiju. Budući da ćemo političkim i drugim posljedicama koje nose migracije opteretiti ili blagosloviti svoju djecu i unuke, ovom problemu treba pristupati prilično mudro i odgovorno.

Kako demografski obnoviti Hrvatsku i Bosnu i Hercegovinu? Netko će reći: Jednostavno! Vratimo obitelj u središte svih naših politika. Prilagodimo svoje propise, zakone i sustave istinskim potrebama djece, mladih, starijih... Vrijeme je da politika prestane biti svrha samoj sebi. Pomozimo mladima da ovdje pronađu svoju perspektivu i bez bojazni rađaju i podižu svoju djecu. Starijima omogućimo dostojanstvenu starost u kojoj će svoje životne mudrosti moći prenositi na

JOŠ SE ŽIVO SJEĆAM BOŽIČNE PROPOVIJEDI DON ANTE BAKOVIĆA U HERCEGOVAČKOJ ŽUPI KLOBUK, NEGDJE KASNIH OSAMDESETIH GODINA. Pohađao sam tada osnovnu školu i nisam bio pretjerano zainteresiran za ozbiljne životne teme, ali su mi se nekako usjekle njegove poruke o djeci kao našem najvećem blagu, o važnosti rađanja djeteta više... Sjećam se kako je njegovo inzistiranje na nužnosti rađanja trećeg i četvrtog djeteta u obitelji nailazilo i na podsmijeh dijela vjernika. S jedne im je strane bilo neobično da se jedan svećenik toliko zalaže za demografsku obnovu, a s druge se strane Hercegovina još ponosila uzrječicom

DR. SC.
BOŽO SKOKO

„Sve naseli, a sebe ne raseli!“ pa nitko nije ni pomišljao na spominjano izumiranje, a kamoli na ratna stradanja i gubitke koji su uslijedili nekoliko godina poslije.

Od tada je prošlo gotovo trideset godina, a hrvatski krajevi u Bosni i Hercegovini te Hrvatska u cijelosti prilično su promijenili svoje lice. Obje se države susreću s crnim statistikama koje ni sam don Baković ni u najpesimističnijem scenariju tada vjerojatno nije mogao zamisliti. Hrvatska je danas među petnaest najstarijih nacija na svijetu i jedna od samo pet europskih država u kojoj više stanovnika umre nego se rodi, te iz koje se više ljudi iseli

njuju da će Hrvatska već 2030. imati manje od četiri milijuna stanovnika. Broj osoba starijih od 85 godina udvostručit će se, a osoba starijih od 65 godina bit će dvostruko više nego osoba mlađih od 14 godina. Doslovce ne će imati tko raditi i puniti proračune za naše buduće mirovine, a troškovi zdravstvenoga sustava vrtoglavu će porasti. Činjenica je da se mladi sve kasnije žene i da se sve više parova muči s neplodnošću, a kriza

potomci. Primjerice, veliki biskup Strossmayer bio je dijete doseljenika, baš kao i književnik Šenoa...

S druge strane, o doprinosu koji iseljenici daju svojim novim domovinama svjedoče mnogobrojni pojedinci hrvatskoga roda koji su ostavljali i ostavljaju pozitivne tragove diljem svijeta. Iako su živjeli i umirali za svoj rodni kraj, svu su svoju snagu, kreativnost i energiju dali novim domovinama. Međutim, moramo znati da su valovi iseljavanja naših ljudi prema zapadnoj Europi te Sjevernoj i Južnoj Americi, kao i Australiji, bili migracije između sličnih civilizacijskih i kulturnih krugova, što je

mlade naraštaje. Vratimo dostojanstvo ženama i majkama koje su u našim krajevima oduvijek bile noseći stupovi doma. Očevima pomozimo da svojim radom mogu osigurati pristojan život svojim obiteljima. Shvatimo da je dijete najveći i najljepši dar Božji koji vas može najviše usrećiti i promijeniti vam život. I prestanimo govoriti o ovoj problematici kao nečem usputnom i manje važnom. Demografska politika je pitanje naše budućnosti i opstanka.

RASPIRIVATI OGANJ - NE ŠTOVATI PEPEO

SUSRET PAPE FRANJE SA
SUVREMENIM DUHOVNIM POKRETIMA U CRKVI

U *Godini smo posvećenoga života* u kojoj napose molimo za duhovna zvanja u Crkvi. Svjedoci smo odumiranja redovništva općenito, ali i kolapsa svećeničkih duhovnih zvanja na prostorima gdje je kršćanstvo prisutno više od jednoga tisućljeća. Mnoge su redovničke zajednice na izdisaju, prosječna dob je viša od 65 godina. Na drugoj pak strani Duh Sveti podiže mnoge mlade zajednice koje svakodnevno susrećemo i u Međugorju. Svaka ima svoju posebnu karizmu, razlikuju se u odjeći, ali sve resi ljubav prema Crkvi, euharistiji, Papi, Mariji.

FRA TOMISLAV
PERVAN

SVI SU TI POKRETI I ZAJEDNICE NASTALI UGLAVNOM KAO ODGOVOR DUHA SVETOGA NA POTREBE CRKVE NAKON SABORA. Nešto kao proljeće Crkve i ohrabrenje da u Crkvi nije ponestalo žara i zanosa koji su resili ranu Crkvu. Te su zajednice i pokreti ujedno i odgovor na izazove vremena, na krize. Kriza kao izazov, upravo kao u bolesnika. Svaka bolest ima svoju kritičnu, kriznu točku u kojoj će bolesnik ili podlegnuti ili ozdraviti. Tako su i te zajednice koje susrećemo put liječenja Crkve, zamašnjaci nove evangelizacije.

Papa Franjo susreo se u Rimu za vikend, 6. i 7. ožujka, s dvama suvremenim pokretima u Crkvi, s neokatekumenima i talijanskim pokretom *Communione e Liberazione* (Zajedništvo i sloboda). Neokatekumenski pokret nastao je u Španjolskoj, utemeljili su ga laici, umjetnik Kiko Argüello i Carmen Hernández. S predstavnicima pokreta Papa se susreo u dvorani za audijencije koja je bila prepuna. U subotu, 7. ožujka, na Trgu svetoga Petra okupilo se više od stotinu tisuća članova talijanskoga pokreta *Communione e Liberazione*.

Suvremeni su pape računali s novim duhovnim pokretima. Papa Pavao VI. slavio je javno prvi put euharistiju s predstavnicima karizmatškoga pokreta 1975. god. Ivan Pavao II. sve-

sno je podupirao pokrete, promicao ih, s njima je računao na svojim brojnim misijskim putovanjima diljem svijeta, pogotovo za organizaciju svjetskih dana mladih. Te su mlade zajednice bile čvrsta potpora, oslonac s kojim je mogao uvijek računati. Primjerice, za pohoda Svetoj Zemlji god. 2000. pokret neokatekumena motivirao je više od stotinu tisuća svojih članova da se zapute u Svetu Zemlju i zajedno s Papom slave svetu misu na Brdu blaženstava, na obali Genezaretskoga jezera. Bijaše to dosad najmnogoljudnije euharistijsko slavlje u povijesti u Kristovoj domovini. I Benedikt XVI. promicao je pokrete, u njima je vidio svježju duhovnu energiju, sam je naglašavao da su upravo te mlade zajednice klijališta duhovne obnove u Crkvi. Benedikt je u novim pokretima u Crkvi, što su nastali nakon Sabora, prepoznao djelovanje Duha Svetoga i put istinske obnove Crkve, iznutra, u Duhu. A za same pokrete upravo je Petrov nasljednik nerijetko značajan oslonac, poglavito ako ponegdje iskrсну poteškoće s mjesnim biskupima. Pokreti nerijetko imaju svoj vlastiti program koji se ne podudara uvijek s onim što bi htjela crkvena hijerarhija. Primjerice, u Neokatekumenskome putu sam je Papa morao intervenirati u pitanjima slavljenja euharistije unutar zajednice. Ali s druge strane, vrijedi imati izravno u Rimu očinskoga zaštitnika koji pokrete ohrabruje.

„PODUPIREM VAŠU MISIJU I BLAGOSLIVLJAM VAŠU KARIZMU“

Kao što smo spomenuli, Papa se 6. ožujka sastao sa zajednicom Neokatekumenskoga puta. Tisuće članova toga puta, vodeća struktura zajednice bila je u audijenciji kod Pape. Neokatekumeni ne smatraju sebe „pokretom“, nego radije govore o „neokatekumenskom putu“ cijele Crkve. Papa je to izriječom snažno istaknuo: „Papina je zadaća, nalog je svetomu Petru, učvršćivati braću u vjeri“, naglasio je Papa na početku svoga obraćanja. „Svojom gestom i vi želite upravo ovdje tražiti od Petrova nasljednika da vaš poziv osnaži, da vašu misiju podupre, da vašu karizmu blagoslovi. Danas i ovdje potvrđujem vaš poziv, podupirem vašu misiju i blagoslivljam vašu karizmu. Ne činim to“, nastavio je Papa gotovo u šali, „jer me je on 'kupio' (upirući prstom na Kika Argüella)! Ne! Činim to jer to hoću stvarno učiniti. Pođite u cijeli

KRŠĆANSKI MORAL NIJE TITANSKI, NADLJUDSKI, VOLJNI, VOLUNTARISTIČKI NAPOR ONOGA TKO SE ODLUČIO ŽIVJETI I BITI U SKLADU SA SAMIM SOBOM. ON JE, NAPROTIV, POTRESAN ODGOVOR NA IZNENADNO, NEPREDVIDIVO, A PREMA LJUDSKIM KRITERIJIMA PONEKAD I „NEPRAVEDNO“ MILOSRĐE ISUSA KRISTA KOJI ME POZNAJE, KOJI ZNA ZA MOJE IZDAJE I KOJI MI, SVEMU UNATOČ, ŽELI DOBRO; KOJI ME CIJENI, GRLI, IZNOVA POZIVA, U MENE POLAŽE SVOJE NADE, KOJI ME ČEKA.

svijet i donosite svijetu Kristovu Radosnu vijest. Neka Krist ide ispred vas, neka vas Krist prati, i neka Krist dovede do punine ono spasenje kojega ste vi nositelji!“

Za te audijencije papa Franjo je blagoslovio i odaslao u misije *ad gentes*, među nekrštene, 250 obitelji Neokatekumenskoga puta. I opetovano je Papa istaknuo njihov poziv i poslanje: „Ponavljam stalno: Neokatekumenski je put veliko blago za cijelu Crkvu.“

Pokret je nastao prije četrdeset godina u Madridu, a u međuvremenu se proširio na pet kontinenta, u 106 zemalja. Prisutan je i u Crkvi među Hrvatima, a diljem svijeta više od milijun katolika nalazi se na „katekumenskom putu“.

Potom se Papa u subotu, 7. ožujka, susreo sa zajednicom što ju

je utemeljio vlč. Luigi Giussani *Communione e Liberazione*. Bijaše to uistinu *me gasvečanost*; dopodne se skupilo na Trgu svetoga Petra više od stotinu tisuća članova i simpatizera. U Italiji ih popularno zovu *Ciellini*. Povod okupljanju i susretu s Papom bijaše 60. obljetnica utemeljenja pokreta te deseta obljetnica smrti utemeljitelja don Giussanija. Papa se u *papamobilu* vozio kroz okupljeno mnoštvo više od pola sata, a mnoštvo mu je oduševljeno klicalo i pljeskalo. Čak je i Via della Conciliazione bila dupkom ispunjena. Mnoštvo se okupilo vidjeti, pozdraviti i susresti se s Papom. Sam je pokret nastao sredinom pedesetih godina u Milanu. Oko sebe je najprije skupljao učenike i studente, a od 1969. uzeli su ime *Communione e Liberazione*, Zajedništvo i sloboda. Danas broji oko stotinu tisuća članova u 75 zemalja diljem svijeta.

I tim povodom veoma srdačna i atmosfera i audijencija. Međutim, za razliku od obraćanja Neokatekumenskomu putu, koje bijaše krajnje pozitivno intonirano, Papa je uputio stanovite zamjerke, primjedbe zajednici, pokretu. Naime, već se u ožujku 2007. na Petrovu trgu dogodio susret pape Benedikta s tom zajednicom, a povod bijaše 25. obljetnica papinskoga priznanja i odobrenja bratovštine *Communione e Liberazione*. Njemački Papa bijaše prijatelj utemeljitelja Don Giussanija, a 2005., kao kardinal, prije izbora za papu, slavio je ukopne obrede za preminuloga Don Giussanija. Za toga skupa god. 2007. Benedikt je općenito govorio o crkvenim pokretima. Tom je zgođom rekao: „U svojoj Poruci u povodu svjetskoga skupa crkvenih pokreta 27. svibnja 1998. moj je prethodnik, sluga Božji Ivan Pavao II., izrijeком ponovio da u Crkvi ne postoji nikakvo protuslovlje između institucionalne i karizmatičke protežnice – a vrijedan izričaj te karizmatičke protežnice upravo su crkveni pokreti – jer su obje protežnice bitne za božanski ustroj Božjega naroda. U Crkvi su također bitne institucije karizmatičke naravi, a s druge strane moraju se dakako i karizme, na ovaj ili onaj način, institucionalizirati kako bi im se podarila nutarnja kohezija te trajnost i kontinuitet.“

SREDIŠTE, ŽARIŠTE JE SAMO JEDAN, NAIME, ISUS KRIST

Tom je prigodom papa Benedikt dao *Ciellinima* kao životni naputak, stanoviti *Vademecum*, savjet koji se često čuje, naime, da se trebaju cjelovito i do kraja uključiti u Crkvu. Doslovno je rekao: „Moramo biti zahvalni što nam danas Gospodin daruje nove karizme, darove, makar oni nekada bili i neugodni. A kako je Crkva jedna i jedina, svi se pokreti – ako su zbilja darovi Duha Svetoga – moraju, naravno, uključiti u crkveno zajedništvo, služiti Crkvi tako da u strpljivom dijalogu s pastirima mogu zajedno s pastirima predstavljati pred svijetom izgrađujuće elemente za Crkvu današnjice i sutrašnjice.“ Riječi su to koje svi pokreti moraju stalno ponavljati i učiti. Nisu oni Crkva u Crkvi, nego svi zajedno tvorimo jedno veliko jedinstvo, Kristovo mistično Tijelo.

I papa Franjo osvrnuo se u svome obraćanju pokretu CL na utemeljitelja Don Luigija Giussanija te je osobno priznao da su mu za njegov svećenički i pastoralni život i rad u mnogome koristile knjige i članci Don Giussanija, jer je Giussani pod pojmom „susret“ imao uvijek u zreniku izvorni susret s Isusom Kristom kao temeljem i ishodištem svakoga kršćanskoga života. Pritom nije riječ o susretu „s nekom idejom, nego s jednom konkretnom osobom, s Isusom Kristom“, nastavio je Papa. Dinamiku toga susreta koji plodi divljenjem i nasljedovanjem nemoguće je shvatiti bez milosrđa, bez smilovanja. „Samo onaj tko je dirnut nježnošću milosrđa, poznaje zbilja Gospodina Isusa. Povlašteno mjesto susreta jest blagost i nježnost Isusa Krista spram svojih grijeha. Stoga ste mogli ponekada čuti iz svojih usta kako je moj osobni grijeh povlašteno mjesto mojega osobnoga susreta s Isusom Kristom. I iz zahvalnosti za taj milosni zagrljaj milosrđa rađa se želja za vlastitim osobnim odgovorom i promjenom, i iz toga se onda rađa novi, promijenjeni, preobraženi život.“

„Kršćanski moral“, nastavio je papa Franjo, „nije titanski, nadljudski, voljni, volontaristički napor onoga tko se odlučio živjeti i biti u skladu sa samim sobom“. Ne,

U Crkvi ne postoji protuslovlje između institucionalne i karizmatičke protežnice jer su obje bitne za božanski ustroj Božjega naroda. U Crkvi su bitne institucije karizmatičke naravi, ali se i karizme moraju institucionalizirati kako bi im se podarila nutarnja kohezija te trajnost i kontinuitet.

to nije bit kršćanskoga morala. Ne, nego je on naprotiv potresan odgovor na iznenadno, nepredvidivo, a prema ljudskim kriterijima ponekad i „nepravedno“ milosrđe samoga Isusa Krista, „koji me poznaje, koji zna za moje izdaje, i koji mi, svemu unatoč, želi dobro; koji me cijeni, grli, iznova poziva, u mene polaže svoje nade, koji me naprosto čeka.“ To je ujedno i put cijele Crkve, naime, otvoriti širom vrata da se proglasi, očituje Božje milosrđe.

Papa je Franjo neuvijeno rekao svim nazočnim članovima pokreta CL kako karizma Don Giussanija ni nakon šezdeset godina nije izgubila ništa od svoje „svježine i vitalnosti“, ali im je također dao jednoznačnu opomenu: „Imajte uvijek na umu da u žarištu nije karizma; središte je samo jedno jedino, a to je Isus, Isus Krist. Stavim li u svoje središte svoju duhovnu metodu, svoj vlastiti duhovni put, tada skrećem s pravoga puta. Cjelokupna duhovnost, sve karizme u Crkvi moraju se 'decentralizirati', u središtu je uvijek i samo Gospodin Isus.“ Papa se potom još drastičnije izrazio: „Karizma se ne pohranjuje u bočici blagoslovljene, svete vodice. Vjernost karizmi nije u njezinu 'okamenjivanju'.

petrificiranju – davao je onaj koji 'petrificira'. Ne zaboravite to nikada. Karizme nema više ni onda kad se zapiše na pergamentu i uokvirana objesi na zid. Odnos prema baštini koju vam je ostavio Don Giussani ne smije se svesti ni ograničiti na muzej sjećanja, nekoč davno stvorenih odluka i ispunjavanja norma.“ Treba oganj trajno raspirivati, održavati, a ne štovati pepeo, moći ili povijesne ugarke.

PAPA UPOZORAVA NA SAMODOPADNOST

Svoje upozorenje Papa je na kraju zaključio trokratnim naglašenim upozorenjem kako se ne smiju dati voditi samodopadnošću. Postanemo li sluge ili robovi samodostatnosti, samodopadnosti, dospjet ćemo dotle da iznutra razvijamo nekakvu „elitnu“ duhovnost, nekakav „brend“ ili duhovnost „naljepništva“, gdje si svatko prišiva naljepnicu: *Ja sam Ciellini, ja sam „karizmatik“, ja sam „kontemplativac“, ja sam iz „kursilja“, ja iz Opus Dei...* Sve su to naljepnice, danas popularni „brendovi“. I na kraju upadamo u tisuće stupica koje nam stavlja na put upravo ta samodopadnost. Promatranjem samoga sebe u zrcalu vlastite duhovnosti koja nas odvodi na stranputice, postajemo puki namještenici ili pak članovi i pripadnici nekakve „nevladine udruge“.

Iznenadujuće su i krajnje jasne riječi pape Franje članovima i pripadnicima pokreta koji je uvijek u prednji plan stavljao svoju vjernost papama, od samoga početka. Te riječi, međutim, vrijede za sve pokrete u Crkvi koji se diče i ponose svojim „elitizmom“, svojim „darovima“ i „uspjesima“. Ima toga i ovdje među nama, susrećemo se s takvima svakodnevno i u Međugorju. Na kraju svoga nagovora Papa je naveo ulomak iz pisma Don Giussanija što ga je uputio god. 2004. papi Ivanu Pavlu II. „Ne samo da mi nikada nije palo na pamet nešto 'utemeljiti'; smatram kako sam spoznao da je *genije* ('genius') pokreta što sam primijetio da se rađa, prijeka potreba ovoga trenutka: nužnost navještaja, povratak elementarnim vidicima kršćanstva, povrat žarkom zanosu za događajem kršćanstva u njegovim temeljnim elementima. To je to, i 'basta'!“ A veliki je Dostojevski rekao: „A što je Kristova riječ bez vidljiva, konkretna primjera?“

OTKRITI RADOST SUSRETA S RIJEČJU

Promišljanje na tragu izvorne karizme Reda propovjednika

Kada čovjeka dodirnu rubna ljudska iskustva, redovito iskusi vlastitu nemoć pred zbiljom. Iskustvo nemoći dodatno se pojačava nerazumijevanjem doživljenih iskustava. Upravo je ono nerijetko uteg koji čovjeka lišava radosna življenja. Tako mnogi ne umiju puštati zvukove radosti. Kod mnogih je radost iščezla iz životnoga prostora. Ponekad je dovoljno vidjeti ili poslušati čovjeka da bismo se uvjerali u istinitost napisanog. Lice je umorno i klonulo, riječi teške i suhe. S lica nestaju sjajne crte, a riječi bivaju iscrpljene tužnim tonovima. U takvim trenutcima, kada je ljudima oduzeta snaga življenja, potrebna je ozdravljajuća riječ. Riječ koja će čovjeka ozdraviti od bolesti duha, podići iz očaja, probuditi iz umrtvljenosti. Riječ koja će prostor života ispuniti radošću.

OVO NAM GOVORI DA SMO NASUŠNO POTREBNI EVANĐEOSKIH OSOBA, OSOBA KOJE SU PROŽETE ŽIVOM RIJEČJU – ISUSOM KRISTOM.

One bi nas trebale učiti donositi svoja gorka ljudska iskustva pod svjetlo Riječi, učiti nas izručivati se nadmoći Božje riječi. Riječ bi preko njih trebala probijati nijeme krajolike nesnalaženja i beznada, zacjeljivati ranjenost i načetost duha. Ovakva potreba javlja se iz činjenice da je život mnogih netaknut iskustvom utjelovljene Riječi. Stoga ćemo u ovom broju predstaviti Red propovjednika – dominikance i njihova utemeljitelja sv. Dominika de Guzmána kako bismo pokazali zoran primjer života ispunjena evanđeoskom radošću.

FRA DRAGAN BOLČIĆ

SV. DOMINIK I RED PROPOVJEDNIKA

Krajem XII. i početkom XIII. st. u Europi cvjetaju krivovjermni pokreti. Svojim načinom življenja i propovijedanja privlače mnoge ljude. Albigenzi su bili jedan od tih pokreta. Oni su negirali materiju do te mjere da su nijekali utjelovljenje Riječi – Isusa Krista te njegovu prisutnost u sakramentima. S druge strane, postojali su narodi koji još nisu čuli Radosnu vijest. Opažamo različitu situaciju, jedni riječju utjelovljenje Riječi dok drugi za nju nisu ni čuli.

Na obzoru života Crkve u to se vrijeme javlja apostolski muž – Dominik de Guzman. Rođen je u Caleruegi u

Španjolskoj oko 1170. godine. Silno se želio posvetiti propovijedanju Riječi, ali tomu prethode godine boravka u kaptolu grada Osme gdje je boravio kao regularni kanonik. Tu se vježbao u šutnji, molitvi i kontemplaciji. Njegov je navještaj živio od molitve i njome se hranio. Zato se ističe kao čovjek koji je govorio s Bogom ili o Bogu.

Presudno iskustvo javlja se oko 1204. kada na jugu Francuske susreće navedene krivovjerce te se odlučuje posvetiti propovijedanju. Dominik je želio duše privoditi spasenju. Stoga je, živeći od iskustva Riječi, druge riječima poučavao i privodio Kristu Gospodinu. Unosio je u svijet radost evanđelja. Budući da se napajao na svježem i nepresušnom izvoru Riječi, postao je privlačan i drugima. Izvornost je uvijek privlačna. Tako se oko njega okupila nekolicina braće. Postaje utemeljitelj Reda propovjednika (*Ordo praedicatorum* – OP). Red potvrđuje papa Honorije III. 1216. godine.

Valja se zadržati na geslu dominikanskoga reda koje glasi: *Contemplare et contemplata aliis tradere* (Razmatrati i drugima prenositi plodove razmatranja). Za Dominika se kaže da je dan darivao ljudima, a noć Bogu. Iz njegova je života vidljiv nutarnji sklad molitve i apostolata. Živio je od iskustva Božje riječi i nju je nosio drugima. Zanimljivo je da je 1206. najprije osnovao

Fra Angelico, Sveti Dominik

kojom je mnoga srca privodio Gospodinu. Bio je svjestan da su mnoga lica tadašnjih neukih ljudi lišena sjaja jer su bila izložena pomračenosti krivovjernih nauka. Njegovo je lice bilo sjajno jer se redovito susretalo s Božjim licem u utjelovljenoj Riječi – Isusu Kristu. Dobro je primjećivao lica svojih suvremenika i njihove potrebe jer ih je mogao vidjeti u Kristovu licu. Gledao je Krista u svakom napuštenom i otuđenom, usamljenom i odbačenom, gladnom i žednom.

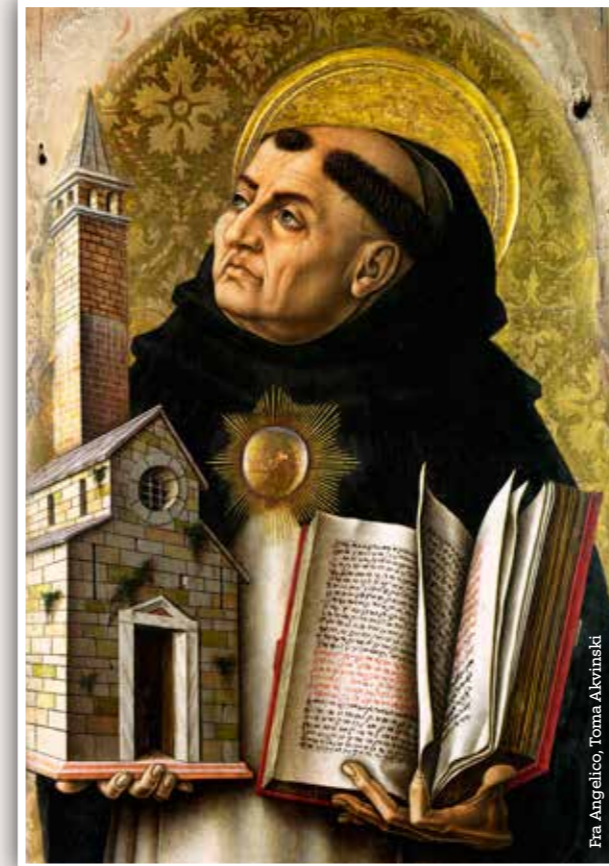
Dominik je ljude učio da je duboko iskustvo radosti u Božjoj blizini, u iskustvu susreta s Gospodinom. Njegov je život bio neprestana izručenost Bogu. Preminuo je 1221. u Bologni. Veli se da je umro od iscrpljenosti od apostolskih putovanja i apostolskog rada. Bio je pšenično zrno koje je umiralo i donosilo obilat rod (usp. Iv 12, 24). Papa Grgur IX. proglasio ga je svetim 1234. godine.

Poznati dominikanski slikar bl. Angelico naslikao je sv. Dominika kako kleči pred Kristovim križem i moli. Ova slika šalje duboku poruku. Misterij ljudske rassetosti razumijeva se motrenjem Rassetoga. Evanđeoski čovjek nosi duboko iskustvo blizine Rassetoga u svome srcu i uči druge kako radost ne nestaje pri rubnim ljudskim iskustvima. Ona hodi zajedno s Kristovim križem.

samostan klauzurnih redovnica koje su molile za uspjeh njegova propovijedanja.

Propovijedanje polazi od molitve i njoj se vraća. Sva je svoja iskustva Dominik donosio pod svjetlom Riječi. Tu ih je mogao bolje razumijevati. Odatle je crpio gorljivost

Evanđeoski čovjek nosi duboko iskustvo blizine Rassetoga u svome srcu i uči druge kako radost ne nestaje pri rubnim ljudskim iskustvima. Ona hodi zajedno s Kristovim križem.

Fra Angelico, Toma Akvinski

ZANIMLJIVE CRTICE O REDU PROPOVJEDNIKA I NJIHOVA PRISUTNOST U NAŠIM KRAJEVIMA

• Budući da od sv. Dominika nisu sačuvani vlastoručni spisi, o Redu propovjednika saznajemo iz *Knjižice o počecima Reda propovjednika (Libellus)* blaženoga Jordana Saskog, nasljednika sv. Dominika na mjestu učitelja Reda. Temelj zajedničkog života i uređenja Reda je *Pravilo sv. Augustina* te *Knjiga konstitucija i naredbi Reda braće propovjednika*.

Vrhovna uprava Reda nalazi se u Rimu. Vrhovni učitelj Reda trenutno je Francuz fr. Bruno Cadoré. Dominikansku obitelj čine braća klerici i suradnici, monahinje (klauzurne sestre), sestre (sestre u apostolatu), članovi svjetovnih instituta kao i članovi svećeničkih i laičkih bratstava. Red braće propovjednika trenutno broji oko 6 000 članova, oko 3 000 monahinja te oko 40 000 sestara u 119 kongregacija.

Kada je umirao, sv. Dominik je obećao braći i sestrama da će im biti korisniji nakon smrti. Stoga nas brojnost i rasprostranjenost dominikanaca i dominikanki ne treba čuditi. Njihov ih utemeljitelj prati svojim moćnim zagovorom.

• Dominikanski se habit sastoji od haljine, pojasa, krunice, škapulara, kapuljače i plašta. Habit je bijele boje, dok je plašt crn. Prije oblačenja ili stavljanja određenog dijela habita, izgovara se molitva za svaki pojedinačni dio. U našim su krajevima dominikanci, zbog boje svoga ruha, poznati i pod nazivom „bijeli fratri“.

Valja navesti i njihovu vjernost i predanje Blaženoj Djevici Mariji. Krunica koju nose na svome habitu samo je izvanjski znak nutarnje posvećenosti. Dominikanci su tijekom povijesti bili širitelji i promicatelji ove molitve. Predaja kaže, iako nije povijesno utvrđeno, da je sv. Dominik krunicu primio iz ruku same Blažene Djevice Marije.

• Mnogi su poznati sveti i svete bili članovi dominikanske obitelji (navodimo nekolicinu): sv. Toma Akvinski (*doctor angelicus* – anđeoski naučitelj), sv. Albert Veliki, sv. Martin de Porrès, sv. Rajmund Penjafortski, sv. Vinko Ferrerski, bl. Angelico (poznati slikar), sv. Katarina Sijenska, sv. Ruža Limska. Valja spomenuti da je majka sv. Dominika, Juana od Aze, blaženica Katoličke Crkve.

• Na hrvatske prostore dominikanci dolaze već u prvoj polovici XIII. stoljeća. Danas na našim prostorima djeluje Hrvatska dominikanska provincija Navještenja Marijina te Kongregacija svetih Anđela Čuvara sestara dominikanki. Život sestara uključuje molitvu i apostolat, a usmjeren je prema odgojnom i socijalnom djelovanju. Geslo sestara je *Bogu, Redu, Narodu*. Dominikanski samostani danas postoje u Dubrovniku, Gruzju, Korčuli, Bolu, Starome Gradu, Splitu, Trogiru, a u XX. st. otvoreni su u Zagrebu (1927.) i Rijeci (1951.) te u Klopču kraj Zenice (1975.).

Poznati dominikanci su bl. Augustin Kažotić, Anđeo Miškov, Klement Ranjina, Ivan Uljarević, Ivan Stojković, Luka Bračanin, Vinko Pribojević, Andrija Jamometić, Donat Đorđić, Serafin Bunić, Serafin Crijević i dr. Najpoznatija dominikanka je bl. Ozana Kotorska.

Dominikanski samostan u Dubrovniku

Podatci preuzeti s www.dominikanci.hr,

www.op.org, www.studenti.dominikanci.hr, www.dominikanke.org

ULOGA DUHOVNIKA NA KRŠĆANSKOM ISTOKU 3/5

TRI DARA DUHOVNOGA VOĐE

Tri su dara po kojima se prepoznaje duhovni vođa: intuicija i razlučivanje, sposobnost ljubiti druge i uživjeti se u patnje drugih ljudi te moć mijenjanja ljudskoga materijalnog i nematerijalnog okoliša, odnosno dar iscjeljivanja

BISKUP
KALLISTOS WARE

Prvi dar, intuicija i razlučivanje (diakrisis), je sposobnost intuitivno prepoznati tajne nečijega srca, razumjeti skrivene dubine o kojima netko ne govori i kojih obično nije ni svjestan. Duhovni otac ili majka vide dublje od uobičajenih postupaka i varka kojima od sebe i drugih skrivamo svoju pravu osobnost. Ona, ili on, prepoznaje jedinstvenu osobu koja je stvorena na Božju sliku i sličnost. Ta je sposobnost razlučivanja duhovna, a ne psihološka. Nije riječ o tome da netko ima sreću pa pogodi, ili da ima sposobnost izvansenzorne percepcije ili vidovitosti. Ta je sposobnost razlučivanja plod milosti koja pretpostavlja sabranu molitvu i neprekidnu asketsku borbu.

Dar intuicije i razlučivanja prati snaga izgovorene riječi. Kada netko dođe k njemu, *starac* ili *starica* odmah i točno znaju što ta osoba treba čuti. Danas nas kroz modernu tehnologiju riječi preplavljaju kao nikada u povijesti čovječanstva. Većina tih riječi nema nikakvu snagu. (Kada bi ljudi na vlasti morali osobno i ručno pisati ono što žele reći, ne bi li pažljivije birali svoje riječi?) *Starci* ne govore mnogo, katkada ne kažu ništa, ali njihove malobrojne riječi ili njihova šutnja mogu promijeniti smjer nečijega života. U Betaniji je Krist izgovorio samo tri riječi: „Lazare, izađi van!“ (Iv 11, 43), ali su te tri riječi izgovorene s autoritetom bile dostatne da se mrtvac vrati u život. U vremenu kada se govor sramotno trivijalizira, od životne je važnosti ponovno otkriti snagu riječi, što znači ponovno otkriti narav šutnje: nije to samo stanika usred govorenja, nego jedna od temeljnih stvarnosti postojanja. Većina učitelja i propovjednika pre više govori; pravi se *starac* prepoznaje po štedljivu korištenju govora.

Da bi riječ imala moć, nije dovoljno da ju izgovori osoba s autoritetom koji proizlazi iz istinskog osobnog isku-

stva; potreban je i netko tko će *pozorno i željno slušati*. Ako *geronta* ispitujemo iz čiste znatiželje, od toga vjerojatno ne ćemo imati mnogo koristi. Ako mu pristupimo sa žarkom vjerom i duhovno gladni, riječ koju ćemo čuti može preobraziti cijelo naše biće. Riječi *staraca* najčešće su jednostavne i bez ikakve literarne kićenosti. Onima koji ih tumače površno, one mogu zvučati čak otrcano i banalno.

Starčev dar intuicije iskazuje se prvenstveno onim što nazivamo „*razotkrivanjem misli*“ (*logismoi*). U ranom istočnom monaštvu mladi bi monah svakodnevno odlazio svom duhovnom ocu i izlagao mu sve na što je mislio tijekom dana. To razotkrivanje misli mnogo je više od ispovijedanja grijeha budući da novak govori o idejama i poticajima koji njemu mogu izgledati neutralnima, ali u kojima duhovni otac može raspoznati pritažene opasnosti ili važne znakove. Dok je ispovijed retrospektivna i bavi

se grijesima koji su se već dogodili, razotkrivanje misli je profilaktičko jer na vidjelo iznosi misli prije nego što nas one navedu na grijeh. Na taj im način oduzimamo štetnost. Cilj razotkrivanja misli nije juridički – odrješenje od grijeha. Cilj razotkrivanja misli je upoznavanje samoga sebe – da sebe vidimo kakvi doista jesmo.

Izrjeka pustinskih otaca sažeto nam kažu zašto treba razotkrivati misli: „Ako te muče nečiste misli, nemoj ih skrivati nego ih odmah kaži svom duhovnom ocu i odbaci ih. Što više prikrivamo svoje misli, to se one više množe i dobivaju na snazi... Čim se zla misao razotkrije, ona odmah nestaje... Tko god izloži svoje misli, odmah je iscjeljen.“

Ako ne možemo ili ne želimo razotkriti neku misao, tajnu fantaziju, strah ili napast, ona preuzima vlast nad nama. Ako pak uz Božju pomoć i potporu duhovnoga oca neku misao

iz tame izvedemo na svjetlo, njezin se utjecaj gubi. Nakon što smo izložili misli, možemo se s njima suočiti i tada počinje proces iscjeljenja. Metoda koju nam nude rani monasi ima zanimljivih sličnosti s tehnikama moderne psihoanalize i psihoterapije, samo što su je oni razvili petnaest stoljeća prije Freuda i Junga. Između njih postoji i jedna važna razlika: rani su monasi znali da na svjesnoj razini obično spoznajemo samo mali dio samih sebe, ali nisu koristili pojam podsvijesti onako kako ga koristi moderna psihologija.

Duhovni otac koji ima dar razlučivanja ne će samo čekati da se netko razotkrije, nego će *preuzeti inicijativu i razotkriti mu mnoge misli kojih on još nije ni svjestan*. Kada su ljudi dolazili svetom Serafimu Sarovskom, on je znao davati odgovore na njihove poteškoće i prije nego što bi ih oni izložili. Često im se u prvi časak uopće nije činilo da se odgovor odnosi na njih, mogao im je čak izgledati apsurdnim i neodgovornim. To je zato što se odgovor koji je Serafim davao nije odnosio na pitanje koje je osoba svjesno htjela postaviti, nego na ono što je zapravo trebala pitati. U svemu se oslanjao na nutarnje svjetlo Duha Svetoga. Objašnjavao je da nikad ne priprema unaprijed što će reći jer tada njegove riječi ne bi bile izraz Božjega prosuđivanja, nego njegova ljudskoga suda koji može biti pogrešan.

U očima svetoga Serafima odnos između *starca* i duhovnog djeteta jači je od smrti. Zato on potiče svoju djecu da mu nastave razotkrivati svoje misli i nakon što prijeđe na drugi svijet. Na njegovu su grobu – po njegovim uputama – zapisane ove riječi: „Kad me više ne bude, dođi mi na grob, što češće to bolje. Što god ti tišti dušu, što god ti se dogodilo, sve svoje brige, reci mi kao da sam živ. Klekni na zemlju i izbaci svu svoju gorčinu na moj grob. Reci mi sve, ja ću te slušati i svi će se tvoji jadi raspršiti. Kao što si mi govorio dok sam bio živ, tako mi govori i sada jer sam za tebe živ i uvijek ću to biti.“

Drugi dar duhovnoga oca ili majke je sposobnost ljubiti druge i uživjeti se u patnje drugih ljudi. U *Izrjekama pustinskih otaca* o jednom se duhovnom ocu kaže kratko i jed-

Starac pomaže svojim učenicima spoznati svijet onako kako ga je Bog stvorio i kao što je Bog želio da bude. Pravi starac je onaj koji raspoznaje univerzalnu nazočnost Stvoritelja u svemu stvorenomu i koji pomaže drugima da to raspoznaju.

nostavno: „Imao je ljubavi i mnogi su dolazili k njemu.“ Imao je ljubavi. To je apsolutno nužno u svakom duhovnom majčinstvu i očinstvu. Bez sućuti i ljubavi uvid u tajne ljudskih srdaca ne bi bio kreativan, nego destruktivan. Ako ne ljubimo ljude, ne možemo ih iscjeljivati.

Ljubiti druge znači i trpjeti s njima i zbog njih. To je doslovno značenje riječi „sućut“. „Nosite jedni bremena drugih i tako ćete ispuniti zakon Kristov“ (Ga 6, 2): duhovni otac i majka primjer su čovjeka koji nosi bremena drugih. „*Starac* je onaj“, piše Dostojevski u romanu *Braća Karamazovi*, „koji uzima tvoju dušu i tvoju volju u svoju dušu i svoju volju“. Ne zadovoljava se davanjem savjeta s odstojanja. Njegova je zadaća uzeti dušu svoje duhovne djece u svoju dušu, uzeti njihov život u svoj život. Zadaća mu je moliti za njih i njegov stalan zagovor za njih važniji im je od svih riječi i savjeta. Njegova je zadaća isto tako uzeti na sebe njihove jade i njihove grijeh, uzeti na sebe njihovu krivnju i odgovarati za njih na posljednjem sudu. Sveti Barzanuf iz Gaze naglašava svojoj duhovnoj djeci: „Kao što sam Bog zna, nema ni časka ni sata da vas ne nosim u svojim mislima i u molitvama... Na sebe uzimam vašu kaznu i, po Kristovoj milosti, ne ću vas napustiti ni na ovom svijetu ni u svijetu koji dolazi.“ Kod Dostojevskog *starac* Zosima to kaže drugim riječima: „Samo je jedan put do spasenja, a to je da sebe smatraš odgovornim za grijeh, sviju... da sebe najiskrenije učiniš odgovornim za sve i svakoga.“ Sposobnost duhovnog oca da podupre i osnažuje druge mjeri se upravo njegovom spremnošću prihvatiti taj put spasenja.

Odnos između duhovnoga oca i njegove djece nije jednostran. Iako duhovni otac na sebe uzima teret njihove krivnje i za njih odgovara pred Bogom, od toga nema koristi ako se i oni ne potrude iz svega srca. Jedan je brat došao svetom Antunu Egipatskom i rekao: „Moli za mene.“ Starac je odgovorio: „Ne ću ti se smilovati, a ne će ni Bog, ako se i sam ne potruđi.“

U nazivu „duhovni otac“ i „duhovna majka“ važno je shvatiti puno značenje riječi „otac“ i „majka“. Kao što su u naravnoj obitelji otac, majka i njihovo potomstvo vezani međusobnom ljubavlju, tako bi trebalo biti i u „karizmat-skoj“ obitelji *starca*. Budući da veza između *starca* i učenika nije tjelesna, nego u Duhu Svetomu, naravna ljudska ljubav ne smije biti grubo potiskivana, nego preobražena. Ta preobrazba katkada poprima oblike koji izvanjskom promatraču mogu izgledati pomalo nečovječni. Priča se, na primjer, kako se jedan mladi monah za svog teško

bolesnog starješinu brinuo dvanaest godina bez prekida. Starješina mu nikada nije zahvalio niti mu je ikada rekao lijepu riječ, ali je na samrti izjavio pred okupljenom braćom: „On je anđeo, a ne čovjek.“ Ovakve priče govore o važnosti duhovne nenavezanosti, ali se ne može reći da su tipične. Beskompromisno potiskivanje svih izvanjskih znakova ljubavi nije karakteristično za *Izrjeka pustinskih otaca*, a još manje za dvojicu staraca iz Gaze, Barzanufa i Ivana.

Treći dar duhovnog oca i majke je moć mijenjati ljudski materijalni i nematerijalni okoliš.

Dar iscjeljivanja koji posjeduju toliki *starci* jedan je od vidova te moći. Općenitije rečeno, *starac* pomaže svojim učenicima spoznati svijet onako kako ga je Bog stvorio i kao što je Bog želio da bude. Pravi *starac* je onaj koji raspoznaje univerzalnu nazočnost Stvoritelja u svemu stvorenomu i koji pomaže drugima da to raspoznaju. On u sebi i u drugima ostvaruje preobrazbu o kojoj govori William Blake: „Kada bi vrata percepcije bila očišćena, ljudi bi sve vidjeli onako kako jest – beskrajno.“ Za onoga tko živi u Bogu, ništa nije ni tričavo ni trivijalno: on sve vidi u svjetlu Tabora. Trenutačan uvid u to svjetlo imao je Nikola Motovilov u svojem razgovoru sa svetim Serafimom Sarovskim kada je vidio lice *starca* kako sjaji poput sunca, dok je svjetlo koje je zračilo iz njegova tijela osvjetljavalo snijegom pokrivena stabla oko njih.

Obradila i prevela Lidija Paris
U sljedećim brojevima: Poslušnost i sloboda; Kada nema duhovnika

Biskup Kallistos Ware rođen je u Engleskoj 1934. kao Timothy Ware. Školovao se na Oxfordu. Pravoslavnoj Crkvi pristupio je 1958. nakon čega je proveo neko vrijeme u Grčkoj, u manastiru svetoga Ivana na Patmosu. Poznaje i pravoslavlje koje se živi na Svetoj gori Atosu i u Jeruzalemu. Za svećenika i monaha zaređen je 1966. kada je dobio ime Kallistos. Od 1966. do 2001. na Oxfordu je predavao pravoslavlje. Godine 1982. bio je posvećen za biskupa Diokleie i pomoćnoga biskupa Pravoslavne nadbiskupije Tijatire i Velike Britanije.

PRIRODA

DRUGI SVEZAK SVETOGA PISMA

Posljednjih nekoliko desetljeća nema gotovo nijednog dokumenta unutar socijalnoga nauka Crkve u kojem se izravno ili neizravno ne bi govorilo o ekološkoj problematiki. Osim dokumenata Svete Stolice, brojne biskupske konferencije širom svijeta izradile su dokumente u kojima se problematizira stanje okoliša i odgovornost ustanova i pojedinaca na dotičnim područjima. Ekološka tematika postala je jednom od središnjih tema ekumenskih procesa i međureligijskoga dijaloga.

U BUDUĆNOST GLEDAJ S NADOM I KRENI OBNOVLJENIM ŽAROM UČINITI OVAJ MILENIJ VREMENOM SOLIDARNOSTI, MIRA, LJUBAVI ZA ŽIVOT I OBZIRA PREMA BOŽJIM STVORENJIMA. (IVAN PAVAO II., 2001.)

Svetopisamski govor o Bogu, objava Boga počinje govorom o stvaranju prirode. Bog je, dakle, progovorio svojim djelom stvaranja. Božji govor je djelo, a stvoreno je njegov glas. Na brojnim mjestima u Svetome pismu čovjek je pozvan „čitati“ Božji govor iz „knjige prirode“. Sveto pismo upućuje čovjeka da Božju riječ ne iščitava isključivo u Svetome pismu, nego da je osluškuje u njegovu djelu u prirodi. Sveto nas pismo upućuje da otisak lica Božjega ne tražimo samo na ljudskom licu, već i na bezbrojnim licima drugih Božjih stvorenja u Božjem djelu prirode.

Tijekom povijesti Crkve isticali su se brojni teolozi (među kojima najistaknutije mjesto zasigurno pripada sv. Tomi Akvinskom) koji su „prevodili“ Božji govor iz „knjige prirode“. Ništa manje nije bilo duhovnih velikana, svetaca koji su s Bogom uspostavljali tijesne veze i intenzivno razgovarali/molili posredstvom prirode ili „zajedno“ s drugim Božjim stvorenjima. Priroda im je bila mjesto susreta s Bogom. Život sv. Franje Asiškoga u svakom je vremenu rječito svjedočanstvo poželjnoga odnosa čovjeka s prirodom koji je nastao iz susreta s Bogom i koji vodi u sve prisniji odnos s njime.

Sv. Bonaventura sažeo je bit odnosa s Bogom posredstvom prirode: „*Tko nije prosvijetljen sjajem stvorenih stvari, slijep je; koga ne bude glasni pozivi prirode, gluh je; tko zadivljen čuđom prirode ne hvali Boga, taj je nijem; koga ovi znakovi u svijetu ne upućuju na Boga, glup je. Otvori stoga svoje oči, prikloni im svoje duhovno uho, razveži svoj jezik i otvori svoje srce da bi u svim stvorenjima otkrio svoga Boga,*

FRA BOŽE VULETA

ŽIVOT SV. FRANJE ASIŠKOGA U SVAKOM JE VREMENU RJEČITO SVJEDOČANSTVO POŽELJNOGA ODNOSA ČOVJEKA S PRIRODOM KOJI JE NASTAO IZ SUSRETA S BOGOM I KOJI VODI U SVE PRISNIJI ODNOS S NJIME.

da bi ga čuo, hvalio i ljubio... da se ne bi čitav krug zemaljski podigao protiv tebe!

Dok se duhovnost prirode, sažeto opisana u prvome dijelu navedenoga teksta sv. Bonaventure, u stoljećima prije našega vremena, gledajući površno, može označiti pjesničko-romantičarskom ili „prirodnim duhovnjaštvom“, posljednji dio rečenice možemo čuti kao proročku riječ izrečenu prije osam stoljeća koja se potvrđuje u naše vrijeme: „...da se ne bi čitav krug zemaljski podigao protiv tebe!“ Naznake ostvarivanja tih riječi možemo prepoznati u sve učestalijim i sve nepredvidljivijim ekstremnim klimatskim pojavama koje odnose ljudske živote, tjeraju u izbjeglištvo, šire pustinjske površine, pustoše naselja i prirodni okoliš. Danas je nesporno kako je najveći dio tih pojava posljedica čovjekova zagađivanja zraka, tla i voda. Ako k tomu pribrojimo opasnosti globalnoga zatopljenja koje je posljedica sve većeg oštećenja ozonskoga omotača zbog narušene ravnoteže atmosferskih plinova, razlozi za zabrinutost su očiti. Takvi klimatski poremećaji pridonose nastanku različitih oboljenja, povećanju siromaštva i sve nižoj kvaliteti ljudskoga življenja. Njihov je uzrok u najvećem postotku neprimjereno ljudsko zadiranje u prirodu.

Ako se poslužimo biblijskim pojmom istočnoga grijeha, ne možemo ne primijetiti da se on događa čovjekovim kršenjem Bogom propisana odnosa prema prirodi. To nas upućuje na svu složenost čovjekova odnosa prema prirodi i na polazište iscjeljenja toga odnosa. Priroda je plod Božjega govora čovjeku. Od čovjeka se očekuje odgovornost! Rado preispitujemo odgovornost drugih, primjerice, znanstvenika, političara, gospodarstvenika. Međutim, angažiran kršćanin, „čitajući znakove vremena“, preispituje svoje ponašanje i promišlja o obraćenju u svom načinu razmišljanja i djelovanja.

Marijino ime upisano u biljkama /2/

BOGORODIČINO CVIJEĆE *Lilium candidum*

Naš narod, koji je na poseban način povezan s okolišem, Marijinim imenom naziva ne samo biljke nego i životinje i minerale. Nazivajući u ovom slučaju biljke njezinim imenom, želi upozoriti na nju kao najveći putokaz na našem putu s Kristom prema Ocu u snazi Duha Svetoga. Stoga, opisujući biljke koje nose Marijino ime, želim doprinijeti da, obraćajući se Kristovoj Majci, što više spoznamo i upoznamo koju nam je ljubav Otac iskazao – upravo po prirodi.

FRA MARIO CRVENKA

NARODNA IMENA

- hrvatski: Bogorodičino cvijeće, ljljan, krin
- danski: Madonnalilje
- engleski: Madonna lily
- njemački: Madonnenlilie, Marienlilie

OPIS

Bijeli ljljan, kako se još zove, zeljasta je trajnica koja naraste i do 120 cm visine. Ima jajastu lukovicu, a na vrhu stabljike najčešće se nalaze tri ili više vrlo lijepa, bijela i jako mirisna cvijeta. Ubraja se u obitelj *Liliaceae*. Postoje još tri njemu slična ljljana: lukovičavi ljljan (*L. bulbiferum*), kranjski ljljan (*L. carnolicum*) i zlatni ljljan (*L. martagon*). Najviše se sadi kao ukrasna biljka, tako da nema vrta bez te vrlo lijepe i ljekovite biljke. Njezina je ljekovitost bila poznata već arapsko-perzijskim liječnicima. Lukovica se upotrebljavala kod

opeklina, a cvjetovi kao ekstrakt kod bolesti ušiju.

ZANIMLJIVO

Latinska riječ *lilium* najvjerojatnije potječe od grčke riječi *lerion*, a ona vjerojatno ima korijen u egipatskom *hrr't*, riječi koja se u koptskom govoru izgovara kao *hreri* ili *hleli*, a zbog nemarnosti izgovarala se *lijje*. To bi mogao biti korijen za našu riječ ljljan (ali to je područje jezikoslovaca). Ljljan (hebr. *shoshan*) u Judeji (5. – 4. st. pr. Kr.) bio je znak dostojanstva velikoga svećenika. Naravno da je taj znak vladara prenesen i na Majku Božju, nebesku kraljicu. Prema jednoj flamanskoj legendi, u sobi presvete Djevice stajase lonac s bijelim ljljanom upravo u vrijeme kad joj je anđeo došao navijestiti da će nam roditi Spasitelja. Nju tako naziva i naša crkvena pjesma *Ljljane bijeli*.

LJILJANE BIJELI

*D. Domjanić
A. Canjuga*

Ljljane bijeli nebeskog kraja
Ljepši i draži no sunašca sjaj
Mirisni cvijete vječnoga raja
Kraljice neba, pomoć nam daj.

*Majčice, čuj svoje dječice glas,
Brani i štiti nas, moli za nas
Brani i štiti nas, moli za nas.*

Čudesnog kipa milosno cvijeće
Sipala ti si na hrvatski dom
Zanosno narod do tebe kreće
Moleć se tebi i Sinku tvom.

MAJKA BOŽJA OD KAMENITIH VRATA

FRA KARLO
LOVRIĆ

Mnoga naša prošteništa, kapelice, crkve i katedrale svakoga dana običu brojni vjernici i slučajni prolaznici, ali je malo Božjih domova koje svakodnevno posjeti toliko ljudi kao Kamenita vrata. Ona su postala naročit „prolazni“ Božji dom zato što Zagrepčani i mnogi koji posjećuju naš glavni grad već stoljećima kroz njih prolaze i zastaju pred Marijinim likom. Barem na tren. No, puno je i onih koji pale svijeće, tamo se klanjaju i mole, utječu dragoj nam Majci, traže utjehu i zahvaljuju na pomoći.

Legenda o čudotvornoj slici Majke Božje od Kamenitih vrata

Na sam Badnjak pobožna udovica Katarina Molnar na povratku iz crkve sv. Marka susretne na Kamenitim vratima sjedobradog ubožnika. Drhturio je od hladnoće odjeven u laganu lanenu halju. Zastade pored starca, sažali se nad njim te ga pozva da uđe i ogrije se uz ognjište. U prvom božićnom satu prostre mu udovica postelju, on joj zahvali i odmah zaspi. Ujutro ustade udovica s prvim svjetlom, proviri u sobu i začudi se: na uredno pospremljenoj postelji nije se poznalo da je itko spavao, a umjesto starca ležala je slika Bogorodice s Djetetom. Čudesno lijepa bijaše Djevica: u crvenoj haljini, nogu oslonjenih o luk mladoga Mjeseca, mlada kao djevojka u prvom cvatu i mila kao prva ljubav, guste smeđe kose, rumenih usana i nasmiješenih očiju. Te oči bijahu toliko žive i stvarne da udovica satima nije mogla odvojiti pogled od njih. Udovica dađe uramiti sliku te se pred njom molila svakoga jutra i večeri.

Požari su tih vremena često harali Gričem i Kaptolom. Ali, godine 1731. baš tu, na Gradecu, sv. Florijan potpuno zakaza. Strašan požar nadmaši sve predšasnike, a krenuo je iz sjemeništa sv. Josipa. Omamljenom ratniku Klementu Lukoviću pala je glava na stol, a desnica srušila svijećnjak koji se prevadio na hrpu starih spisa. Žut papir pretvorio se u grimiznu buktinju koja zahvati policu, a zatim i drveni strop. Zazvonilo je zvono sv. Marka, prenuhli se građani iz sna i istrčali na ulice, vadili vodu iz bunara i stvorili lanac sve do Medveščaka dodajući jedan drugomu kante pune hladne vode, ali bijaše kasno. Vatra se u časku prebacila na susjedne kuće, zahvatila Gospodsku ulicu i poharala Kapucinsku, ali se spustila i na istok niz Kamenitu. Izgorjelo je u svemu pedesetak zgrada, ali i nekoliko građana. Stradala je i kramarica Judita Bedeković koja se upravo bolesna naslađivala mukama vještica na lomači, te općenit zaključak razboritih ljudi bješe da je dobila što je tražila.

Udovica Molnar nije bila te noći u svome stanu. Izbivala je nekoliko dana, prebivala krunicu na Trškom vrhu gdje ju i stigne vijest o požaru. Sjela je u kočiju i dojurila u Zagreb. Kamenita vrata bijahu otvorena prema nebesima, kao u starim vremenima, požar je progutao krov i sve drvene dijelove zgrade, vrata i pokućstvo na katu. I kapelicu. I slike. Stajala je tako zgromljena i tužna nad ostacima udobnih soba, ali se njen vapaj ne vine do neba niti je postavila neugodna pitanja Svevišnjemu. Jer sve se zbiva po volji Božjoj, čiji su putovi čudni i nerazumljivi. Prekrižila se i molila nad zgaristom. Tada se razmaknuše oblaci iz kojih je spasonosna kiša ugasila požar i ukaže se svjetlost dalekih sfera. Ondje gdje je bila kapelica udovice Molnar, nazirao se komadić crvena platna pod sivim pepelom. Katarina prekorači crnu, ljepljivu gredu i razgrne pepeo, a tada se njezin sretan krik vine do Lotrščaka. Dogodilo se čudo! Slika mile Djevice nasmiješenih očiju bijaše neoštećena.

Okupili se građani crvenih očiju i osmuđenih brada, građanke garavih obraza i pogleda tupih od očaja i boli za izgubljenom imovinom, ali kada se uvjeriše u čudo, padoše na koljena i nova im nada ispuni prazna srca. Možda je to znak da je vatra zadnji put poharala Grič. Sagradit će kuće ljepše i tvrđe, a čudotvorna slika štitić će grad od nevolja i nijedno zlo ne će se provući pokraj nje. Udovica je razumjela poruku da slika više ne pripada njoj, nego njezinu gradu. Izvadila je iz skrovišta zlatnike, dala izgraditi oltar pod svodom Kamenitih vrata te smjestila na nj sliku Djevice Marije s Djetetom.

Nasmiješene Bogorodičine oči čuvala su grad, ali i sama Kamenita vrata. Kada ih stotinu godina potom neki htjedose srušiti, na prijedlog stanovita Horbela, razboli se predlagatelj i osuši kao list duhana. Ista tajnovita bolest snađe i trgovca Jakšića, koji se bio ponudio da će snositi troškove rušenja.

Procesija s slikom Majke božje od Kamenitih vrata

Molitva Majci Božjoj od Kamenitih vrata

Presveta Bogorodice! Tvoj sveti lik nije izgorio u razornu požaru Kamenitih vrata. Čudesno sačuvan, postao nam je znakom da ti u srcu grada Zagreba želiš na osobit način biti prisutna kao zaštitnica i utočište svima koji ti povjere svoje tjeskobe i nade, svoje boli i brige. Ohrabreni tim znakom, puni pouzdanja i pobožnosti, tvom Srcu povjeravamo i predajemo svako dijete i sve mlade, bolesnike i patnike, siromahe i beskućnike našega grada. Pohodi sve naše obitelji i uvedi u njih jedinoga Spasitelja, Isusa Krista, da budu zdrave, vjerne i potomstvom blagoslovljene. Kraljice Mira, moli za nas i moli s nama za mir u našoj ispaćenoj Domovini, da kroz sve poteškoće i opasnosti života sretno stignemo u radost Presvetoga Trojstva, da ga hvalimo i slavimo u sve vijekove vjekova. Amen. Majko Božja od Kamenitih vrata, zaštitnice grada Zagreba, moli za nas!

Kamenita su vrata jedan od najfotografiranijih i najprepoznatljivijih motiva hrvatskoga glavnog grada. Prvi put spomenuta su 1429. godine, premda mnogi zagrebački kroničari smatraju da su sagrađena još u XIII. stoljeću jer se u nekim izvješćima iz 1266. spominju dvojica gradska vrata.

Oltar sa slikom Majke Božje štiti barokna, izvanredno lijepa željezna ograda koju je 1778. godine izradio zagrebački majstor Ivan Korta.

Slika Majke Božje jedna je od najstarijih slika koje grad posjeduje. Veličina slike je 57x47 cm. Ugrađena je u oltar s kipovima sv. Petra i Pavla. Uz njih se sa svake strane nalaze dva bijela anđela koji odaju počast Gospi. Majka Božja sjedi na kraljevskom prijestolju, desnom je rukom obgrlila maloga Isusa, dok joj je u lijevoj ruci kraljevsko žezlo. Isus u lijevoj ruci drži mali globus. Na dnu slike je Mjesec, a sa svih strana okružuju je oblačići. Na 200. obljetnicu, 13. svibnja 1931., okrunjena je krunom od zlata i dragulja. Godine 1929. stručnjaci su sliku dali analizirati te su utvrdili da je zaista bila zahvaćena plamenom, ali nije izgorjela iako je bila od zapaljiva materijala: naslikana je na lako zapaljivu lanenu platnu.

U Kamenitim vratima stoji i kip sv. Antuna koji se uklanja kada časne završe s radnim vremenom pa neki pomisle da je ukraden. Naša Majka, pomoćnica u svim nevoljama, mnogima je pomogla. Ona liječi naše duševne rane i ublažuje nesreće i zato su na Kamenitim vratima zidovi obloženi pločicama kojima vjernici iskazuju svoju zahvalnost. Postavljane su između 1929. i 1975. godine.

MAJCI BOŽJOJ OD KAMENITIH VRATA (O mila Majko nebeska)

O mila Majko nebeska,
ti zaštitnice bijednika,
slušaj naš glas, pogledaj nas,
svima nama izmoli spas.

Kad duši našoj teško je,
kad pritisnu je nevolje,
tebi se tad moli sav grad,
a ti blažiš bijedu i jad.

Ti raj si nam otvorila
kad Isusa si rodila;
bez njega mi bijedni bi svi
vječnu sreću izgubili.

Dr. Ćiril Brajša (1889. – 1978.), zagrebački odvjetnik, skladatelj i otac dvanaestero djece, napisao je riječi i glazbu za pjesmu *Majci Božjoj od Kamenitih vrata* koja je u hrvatskom narodu poznata po prvim riječima prve kitice: *O mila Majko nebeska*. Pjesma je dobila nihil obstat *Dozvolom Nadbiskupskog duhovnog stola* u Zagrebu od 13. rujna 1933., br. 6041, a time i dopuštenje da ju se pjeva u crkvama i da uđe u crkvene pjesmarice. *O mila Majko nebeska* ušla je u srca hrvatskih vjernika u toj mjeri da se zaboravilo ime autora. Kada je to primijetio autor teksta i glazbe, izjavio je da je to najljepši dar koji je u životu primio: da plod njegove inspiracije postane općenarodno dobro, dobro Katoličke Crkve u Hrvata.

Dana 31. svibnja 1991., na 260. obljetnicu, blagopokojni uzoriti kardinal Franjo Kuharić proglasio je Majku Božju od Kamenitih vrata zaštitnicom grada Zagreba. Od 1999. godine, 31. svibnja vodi se kao Dan grada Zagreba.

POVIJESNE CRTICE O ZAGREBU

Zagreb je glavni grad Republike Hrvatske i najveći u Hrvatskoj po broju stanovnika. Smješten je na južnim obroncima Medvednice te na obalama rijeke Save. Nadmorska visina je 122 m. Povijesno gledano, grad je nastao iz dvaju naselja na susjednim brdima, Gradecu i Kaptolu koji čine jezgru današnjega Zagreba, njegovo povijesno središte. Položajem i kulturom spada u gradove srednje Europe. 1857. godine imao je 48 266 stanovnika, a 2011. broji ih 790 017. O tome kako je Zagreb dobio ime postoje različite teorije. Ime je hrvatskoga podrijetla. Prema jednim se izvodi od glagola zagrepsti, odnosno ukopati, a prema drugima se dovodi u vezu sa starijim hrvatskim imenom za obalu „b(e)reg“ koju i danas koriste u krašićkom kraju. U Krašiću Zagreb nazivaju Zabreg. O nastanku imena govori poznata legenda u kojoj

stari drevni ban, umoran i žedan, naredi djevojci Mandi da donese vode iz izvora. Ban joj reče: „Mando, dušo, zagrabi!“ Prvi pisani spomenik datira iz 1094. godine kada je na Kaptolu osnovana biskupija. U pisanim dokumentima Zagreb se kao glavni grad Hrvatske prvi put spominje 1557. Godine 1607. isusovci osnivaju prvu Gimnaziju i Akademiju. Ta se godina smatra godinom utemeljenja Zagrebačkoga sveučilišta. Dana 7. rujna 1850. ujedinjeni su Kaptol, Gradec i Vlaška. Dana 25. lipnja 1991. Sabor Republike Hrvatske proglašava neovisnost i suverenost Republike Hrvatske sa Zagrebom kao glavnim gradom.

SLIJEPI KNJIŽNIČAR JORGE ILITI MRAČNI SREDNJI VIJEK

IVICA MUSIĆ

Neiscrpivo je more ljudskih zabluda. Toliko ih je da je netko, nedvojbeno oštro-uman i s poprilično suptilnim osjećajem za humor, izjavio kako je čak i znanost samo skup trenutačno vrijedećih zabluda. Pridoda li se tomu mnoštvo laži, obmana i poluistina koje se kao silna bujica slijevaju u ionako pogledu nedohvatljivu pučinu, u čovjeku se rađa neugodan osjećaj dezorijentiranosti, pa čak i panike generirane klicom sumnje kako mudrost vjekuje među ljudima perpetuirajući se uvijek iznova i iznalazeći načina da se održi u društvu plemenitih duhova. Eto gdje je najizdašniji izvorište raznorodnih skeptičkih stavova!

IPAK, ISTINOLJUBIV UM NE ODBACUJE OLAKO LUČ I NE PREPUŠTA SE TAMI SVEOPĆEGA NEZNANJA. Po nekome primordijalnome unutarnjem impulsu nastoji odskočiti u visine gdje je obzorje bistrije, a vjeđe odmornije. Zato pjesnik i može reći: *Malo znamo al je znano...* Iz istog će razloga i dubokoumni papa Benedikt XVI. poručiti i onima koji vjeruju i onima koji žive kao da Boga nema *da se nikada ne boje Istine, da nikada ne prekidaju hod prema njoj, da nikada ne prestanu unutarnjim okom srca iznova tražiti duboku istinu o samima sebi i o stvarima.*

Kakve veze s upravo rečenim ima nesretni Jorge

iz naslova ovoga uratka? Nikakve! On je zapravo samo efektna metafora u rukama vrsna pisca kojemu, čini se, nije toliko do istine koliko do očuvanja okoštale paradigme o srednjem vijeku koja više od dva stoljeća nikako da padne u jamu povijesnoga zaborava kamo jedino i pripada. Naime, u tendenciozno-senzacionalističkome romanu *Ime ruže*, jednome od najpoznatijih djela na svijetu koje je do danas prevedeno na pedesetak jezika i prodano u više od trideset milijuna primjeraka,

autor Umberto Eco vješto restaurira sliku orisanu u ateljeu francuskih enciklopedista čija je glavna meta bila ni manje ni više nego Katolička Crkva. „Veliki svećenik“ ovoga pokreta (koji je imao svoj javnosti obznanjen, ali i skriveni *credo*, svoju ikonografiju, mitove i kalendar, kojemu se tepalo najprestižnijim pridjevima kao što je primjerice *siècle des lumières* – epoha svjetla) – Voltaire je doslovno bio opsjednut mržnjom prema svakoj religiji, navlastito kršćanstvu. Za njega je Katolička Crkva bila „bestidnica“ (*infâme*) koju je trebalo potpuno iskorijeniti. Otvoren poziv na nesnošljivost prema Crkvi pratila je krivotvorina o stoljetnome suprotstavljanju „napredne“ znanosti i „nazadne“ vjere kao i beskrupulozni falsifikat o mračnome srednjem vijeku u kojemu je prevladavalo barbarstvo, okrutnost, nasilništvo, ropstvo, neznanje, sprječavanje znanstvenih istraživanja, religiozni teror itd.

Ime ruže savršeno se uklapa u ovaj koncept. Ne ulazeći u umreženu intertekstualnu i metatekstualnu strukturu te eventualnu historiografsku metafikciju kao izražajno sredstvo, lako je prepoznatljiva središnja poruka što ju autor nedvosmisleno prenosi. Ona se očituje u sukobu kršćanske tradicije i novovjekovnoga duha, pri čemu kršćansku tradiciju simboliziraju labirint, mračne samostanske prostorije, izobličena i iskešena isposnička lica, ubojstva, krv, blato... Pomahnitali slijepi knjižničar čuvar je pak bogatoga antičkog znanja koje je dostupno samo malenoj elitnoj skupini unutar Crkve. Sve na kraju – i knjige, i labirint, i samostan, i mračni knjižničar – nestaje u plamenu. Slika je to koja neodoljivo asocira

Objektivna znanstvena istraživanja nedvosmisleno su pokazala da je srednjemu vijeku atribut opskurnosti neopravdano i nepravedno dodijeljen, i to poglavito stoga što je riječ o religioznoj epohi obilježenoj čežnjom za nebom i usmjerenom na transcendentno.

na Chateaubrianda koji se godine 1797. zapitao koliko će se još vremena priuštiti kršćanstvu te odmah i dao odgovor: *Još nekoliko godina.*

Na stranu sada Voltaire, Chateaubriand, Eco i njihove neostvarene želje. Objektivna znanstvena istraživanja nedvosmisleno su pokazala da je srednjemu vijeku atribut opskurnosti neopravdano i nepravedno dodijeljen, i to poglavito stoga što je riječ o religioznoj epohi obilježenoj čežnjom za nebom i usmjerenom na transcendentno. Unatoč nemalim negativnostima, vrijeme je to velikoga napreznja misli kako bi se riješila krucijalna pitanja ljudskoga iskona i

svrhe te bitka u cjelini, kojemu nema ravna u novovjekovnoj povijesti. Duhovna krjepčina i sveopća vitalnost glavne su oznake ovoga razdoblja. Tomu treba pridodati pravu racionalističku opijenost, kult svjetla, jasnoće, bistrine te snažnu volju da se znanje nagomilano tijekom stoljeća klasificira i strukturira. Tako su nastale sume, srednjovjekovne enciklopedije koje su objedinjavale svekolike tadašnje spoznaje. Skolastička pak metoda ogledni je primjer objektivna načina promišljanja i proučavanja. Dijalektičko naime suprotstavljanje stavova završavalo je u argumentiranoj sintezi koja se nije temeljila na afinitetima, nego na dokaznoj snazi.

Osim toga, srednjemu vijeku valja zahvaliti nastanak veličanstvenih romaničkih i gotičkih katedrala te mnogih važnih društvenih i kulturnih ustanova i zasada bez kojih bi bilo teško zamisliti moderno društvo: ustavnu državu, parlament, pravo kao temelj društvenoga uređenja, prednost znanja u odnosu na društveni stalež, borbu protiv naslijeđena neznanja i praznovjerna, a osobito visoko školstvo. Načela koja se danas ističu kao napredna na području visokoga obrazovanja – usklađivanje programa istih studija kako bi se osigurala približna kvaliteta studiranja, mobilnost studenata i nastavnika te bolja institucionalna suradnja – svoje rodno mjesto nedvojbeno imaju u „mračnome“ srednjem vijeku u kojemu su sveučilišta imala nadnacionalno obilježje, autonomiju, protočnost profesora i studenata i tomu slično.

U svjetlu ovih spoznaja doista je maliciozno srednji vijek nazivati mračnim i nazadnim. U usporedbi sa suvremenim dobom on uistinu djeluje bezazleno, humano i produhovljeno. Vrijeme je to usmjerenosti na unutrašnjost i oblikovanje idealnoga čovjeka u liku monaha, viteza i prekrasnih dama kojima se zaklinjalo na vječnu, platonsku ljubav.

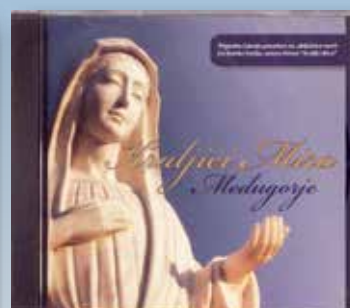
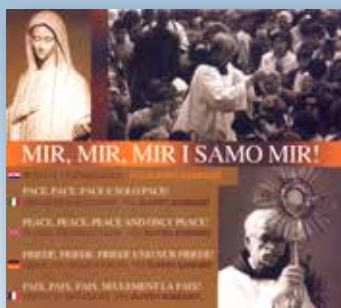
Za razliku od srednjega vijeka, spomenute su osobine endemi, da ne kažem fosili, u „visokociviliziranoj“, prosvijećenoj eri.

Želite li bolje upoznati
međugorsku duhovnost?

Pročitajte ...

i poslušajte!

Sva izdanja možete naći u Suvenirnici Informativnog centra MIR Međugorje.